

BÖRKLÜCE KARYESİ
(DİKEY BOYUTTA BİR YEREL TARİH ARAŞTIRMASI)

Oğuz ŞENTÜRK
Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Saim SAVAŞ

UŞAK

2018

**BÖRKLÜCE KARYESİ
(DİKEY BOYUTTA BİR YEREL TARİH
ARAŞTIRMASI)**

Oğuz ŞENTÜRK

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü**

Tarih Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Saim SAVAŞ

**Uşak
Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**

Temmuz, 2018

YÜKSEK LİSANS TEZ ÖZETİ

BÖRKLÜCE KARYESİ (DİKEY BOYUTTA BİR YEREL TARİH
ÇALIŞMASI)

OĞUZ ŞENTÜRK

Tarih Anabilim Dalı

Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Danışman: Prof. Dr. Saim SAVAŞ

Börklüce karyesi Osmanlı döneminden kalma bir köy olup günümüzde hala varlığını devam ettirmektedir. Börklüce geçmişte Demirci kazasına bağlı iken günümüzde ise Manisa'nın Kula ilçesine bağlı bulunmaktadır.

Bu yerel tarih çalışması; Osmanlı arşiv kaynaklarından Temettuat, Nüfus, Tahrir ve Avarız defterleri ile Berat ve Sicil kayıtları, Salnameler ve günümüze kadar gelebilen mezar taşları ve ayrıca köy halkından derlenen sözlü bilgiler kullanılarak hazırlanan mikro ölçekli bir yerel tarih araştırmasıdır.

Köyün önemini artıran husus, Osmanlı devletinin kuruluş sürecinde patlak veren şeyh Bedreddin isyanında yer alan Börklüce Mustafa ile bağlı olması ihtimalidir. Bu bağın temelinde iki unsur yer almaktadır. Bunlardan ilki, Börklüce köyü ahalisi ile Börklüce Mustafa'nın aynı aşirete mensup olmaları, diğeri ise belki de bu köyü kuranların, isyan sonucu dağıtılan aşiret mensupları olması ihtimalidir. Bu sebepten dolayı bu yerleşim biriminin sosyal, ekonomik ve nüfus yapısı ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bu şekilde Osmanlı devletinin en alt idari yapısı olan köy olgusu üzerinden Osmanlı'nın belirli dönemlerde yaşadığı buhranları da görebilme imkânı ortaya çıkmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Börklüce, Temettuat, Nüfus, Avarız, Börklüce Mustafa

ABSTRACT**SUMMARY OF MASTER THESIS****DISTRICT OF BÖRKLÜCE
(A VERTICAL DIMENSION HISTORY STUDY)****OĞUZ ŞENTÜRK**

Department of History

Social Sciences Institutes Uşak University

Advisor: Prof. Dr. Saim SAVAŞ

Börklüce district is a village from the Ottoman period and it still exists today. While it was bound to the Demirci city in the past, it now belongs to the Kula county of Manisa.

This is a local history study; It is a micro-scale local history research using Ottoman archival sources from Temettuat, Population, Tahrir and Avarız books, Berat and Register records, Salnameler and tombstones that come up to date and also verbal information gathered from village people.

This look is situated on the basis of two factors. The first of these, the inhabitants of the village Börklü Börklü by Mustafa to be members of the same tribe, while the other is perhaps the founders of these villages is likely to be a result of the rebellion tribesmen distributed. Due to this reason, social, economic and population structure of this settlement has been tried to be revealed. In this way, the possibility of seeing the depression that the Ottoman Empire lived in certain periods through the village phenomenon which is the lowest administrative structure of the Ottoman state.

Key Words: Börklüce, Temettuat, Population, Avarız, Börklüce Mustafa

UŞAK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Tezli Yüksek Lisans Jüri ve Enstitü Onayı

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Tarih Ana Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı 164006016 No'lu öğrencisi Oğuz ŞENTÜRK'ün "Börklüce Karyesi (Dikey Boyutta Bir Yerel Tarih Çalışması)" başlıklı tezi 26/07/2018 tarihinde, aşağıdaki jüri tarafından Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca, Yüksek Lisans tezi olarak değerlendirilerek kabul edilmiştir.

Jüri	Adı Soyadı	İmza
Danışman	: Prof. Dr. Saim SAVAŞ	
Üye	: Prof. Dr. M. Murat ÖNTUĞ	
Üye	: Doç. Dr. Özer KÜPELİ	
Üye	:	
Üye	:	

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Yerel tarih çalışmalarının sosyal tarihçilik açısından önemli bir rol oynadığı kabul edilmektedir. Bu tür çalışmalar özellikle yirminci yüzyılın ilk yarısından itibaren önem kazanmaya başlamıştır. Daha önce genellikle beylik, devlet ve imparatorlukların tarihleri inceleme konusu yapılırken yani daha çok siyasi ve askeri tarih araştırmaları revaçta iken yerel tarih araştırmalarının önem kazanmasıyla birlikte daha küçük birimlerin, daha sade insanların hayatları, yapıp ettikleri ve ortaya koydukları kurumlar tarih araştırmalarına konu olmaya başlamıştır. Yakın dönemlerde ise artık araştırmacılar bir bakıma makro bir tarih anlayışından mikro bir tarih anlayışına geçmeye başladıkları söylenebilir.

Yerel tarih araştırmalarında genelde zaman ve mekân itibarıyla sınırları belirlenen sahalarda insan ve insanın etki ettiği meseleler konu edinilmektedir. Bu tür tarih çalışmaları, özellikle insanların günlük yaşamları, giyinişleri, üretip-tükettikleri ve onların faaliyetleri hakkında bize bilgi verir. Bu durumlardan yola çıkarak belirli dönemleri etkileyen sosyal ve ekonomik faktörlere ulaşmamız mümkün olmaktadır.

Bu nedenden dolayı Börklüce köyü, Osmanlı devletinin en küçük birimi olan bir yerleşim birimi olması ve tarihî açıdan önemli bir kişi olan Börklüce Mustafa ile bir bağının olup olmaması açılarından incelenmeye çalışılmıştır. Bu çalışma yapılırken Başbakanlık Osmanlı arşivinden tahrir, muhasebe, avarız, nüfus, temettuat, kadı sicili vb. arşiv malzemeleri ile köydeki bulunan mezar taşları gibi tarihî malzeme ve sözlü bilgiler ile o bölge aydınlatılmaya çalışılmıştır. Bu veriler ışığında bölgenin sosyo-ekonomik durumu ile nüfus yapısı ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmayı yapmamda bana katkılarını esirgemeyen ve araştırmada beni yönlendiren, yol gösteren değerli hocam Prof. Dr. Saim Savaş'a saygı ve şükranlarımı sunarım. Özellikle bütün hayatım boyunca yanımda olan maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen sevgili Anne ve Babama sonsuz teşekkür ederim.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Oğuz ŞENTÜRK

Doğum Yeri ve Tarihi : Kula/MANİSA 22/10/1994

Lisans Öğretimi : Uşak Üniversitesi 2016 mezun

Tarih Bölümü'nde Lisans Eğitimimi tamamladım.

Yüksek Lisans Öğretimi : 2016/2017 öğretim yılında Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalında Yüksek Lisans Eğitimime başladım.

Bildiği Yabancı Diller : İyi düzeyde İngilizce

İletişim

e-posta adresi : oguz.94__@hotmail.com

KISALTMALAR

a.g.e. :	Adı Geçen Eser
a.g.m. :	Adı Geçen Makale
a.g.t.:	Adı Geçen Tez
AE.SMHD.:	Ali Emiri Mahmud II
AE.AMD.:	Ali Emiri Ahmed III
A.DVNS.MHM.d:	Mühimme Defteri
BOA.:	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
Bkz.:	Bakınız
C. :	Cilt
Çev.:	Çevirmen
Der.:	Derleyen
d.:	Defter
DİA:	Diyanet İslam Ansiklopedisi
Ed.:	Editör
EV.BRT.:	Evkafı Hümayun Berat
H. :	Hicri
Haz.:	Hazırlayan
HRT.:	Harita
Kz.:	Kaza
M. :	Miladi
MEB:	Milli Eğitim Bakanlığı
MAD.d:	Maliyeden Müdevver Defter
MŞS.:	Manisa Şer'iyye Sicili
ML. VRD.TMT.d :	Maliye Varidat Muhasebesi Temettuat Defteri
n.:	Nahiye
NFS.d.:	Nüfus Defteri
Nr. :	Numara
Nşr.:	Neşreden
S. :	Sayı
s. :	Sayfa
ss.:	Sayfa Sayısı
TD.:	Tahrir Defteri
TDK:	Türk Dil Kurumu

TTK :	Türk Tarih Kurumu
TUIK:	Türkiye İstatistik Kurumu
TK. KKA:	Ankara Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü, Kuyud-ı Kadime Arşivi
vt.:	Vilayet
vb.:	Ve Benzeri
v.dğr:	Ve Diğerleri
V.İ.H.:	Vekil İmam Hatip
Yay.:	Yayınları

İÇİNDEKİLER

ÖZET	III
ABSTRACT	IV
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI	V
ÖNSÖZ.....	VI
ÖZGEÇMİŞ.....	VII
KISALTMALAR.....	VIII
İÇİNDEKİLER.....	X
TABLolar LİSTESİ.....	XII
GRAFİK LİSTESİ	XIII
EKLER LİSTESİ	XIV
GİRİŞ: YEREL TARİH ÇALIŞMASI, ÖNEMİ VE KAYNAKLAR	1
I.BÖLÜM: BÖRKLÜCE TAİFESİ VE BÖRKLÜCE MUSTAFA İSYANI	
<i>A-BÖRKLÜCE TAİFESİ</i>	6
<i>B-BÖRKLÜCE MUSTAFA İSYANI</i>	8
II.BÖLÜM: GENEL HATLARIYLA TARİHİ SÜREÇTE BÖRKLÜCE	
<i>A-İDARİ YAPI</i>	10
<i>B-İDARİ VE DİNİ GÖREVLİLER</i>	15
III.BÖLÜM: NÜFUS YAPISI VE NÜFUS HAREKETLERİ	
<i>A-AİLELER</i>	23

<i>B-NÜFUS YAPISI</i>	34
<i>C-ŞAHİS İSİMLERİ</i>	36
<i>Ç-İNSAN TİPOLOJİSİ</i>	40
<i>D-NÜFUS HAREKETLERİ</i>	50
IV.BÖLÜM: EKONOMİK DURUM	
<i>A-ARAZİ VARLIĞI</i>	51
<i>B-HAYVAN VARLIĞI</i>	54
<i>1-Büyükbaş ve Binek Hayvanlar</i>	54
<i>2-Küçükbaş Hayvanlar ve Arıcılık</i>	56
<i>C- DEĞİRMEN</i>	57
<i>D-YETİŞTİRİLEN ÜRÜNLER VE ÖDENEN VERGİLER</i>	58
SONUÇ	69
KAYNAKÇA	72
EKLER	88

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Köyde Görev Yapan İmam ve Hatipler (1693-2017)

Tablo 2: Köyde Görev Yapan Muhtarlar (1844-2017)

Tablo 3: Köyün Nüfus Yapısı (1531-2016)

Tablo 4: Şahıs İsimlerinin Dağılımı (1531)

Tablo 5: Baba İsimlerinin Dağılımı (1531)

Tablo 6: Şahıs İsimlerinin Dağılımı (1830-1845)

Tablo 7: Yaşlara Göre Dağılımı (1842)

Tablo 8: Tahrir Defterine Göre Şahıs İsimleri (1531)

Tablo 9: Nüfus ve Temettuat Defterlerine Göre Meslekler-Aile ve Kişi Adları

Tablo 10: Börklüce Karyesi Arazi Varlığı ve Hasılatı

Tablo 11: Büyükbaş Hayvan Varlığı ve Hasılatı

Tablo 12: Yetiştirilen Ürünler-Ödenen Vergiler

Tablo 13: Örfi Vergilere Göre Dağılım (1531)

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1 : Köy Nüfusunun Değişimi

Grafik 2 : Şahıs İsimlerinin Dağılımı (1830-1845)

Grafik 3 : Şahıs İsimlerinin Yıllara Göre Değişimi (1531-1845)

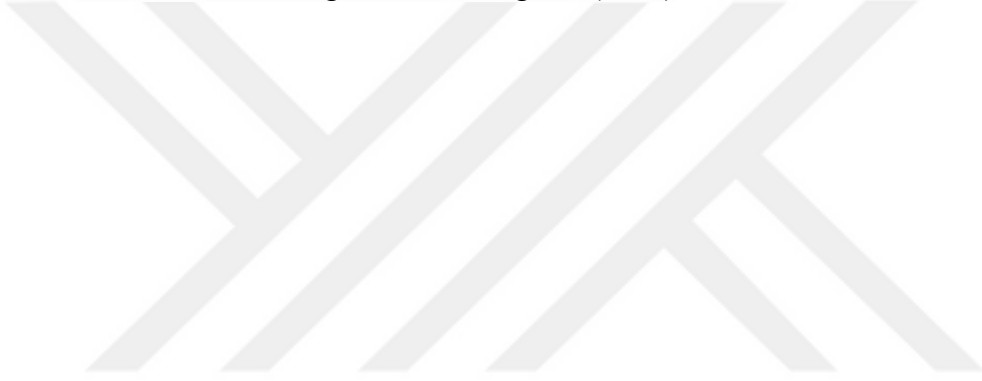
Grafik 4 : Yaşlara Göre Dağılımı (1842)

Grafik 5 : Köydeki Arazi Dağılımı (1844)

Grafik 6 : Büyükbaş Hayvanların Dağılımı (1844-1845)

Grafik 7 : Ürün ve Vergi Dağılımı (1844-1845)

Grafik 8 : Örfi Vergilere Göre Dağılım (1531)

EKLER LİSTESİ

Ek:1 Hicri 1326/Miladi 1908 Yılı Demirci ve Çevresinin Haritası
(BOA.HRT.2335)

Ek:2 1530 Yılında Saruhanlı Livası ve Börklüce Karyesi

Ek:3 166 Numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Anadolu Defterinde Börklüce
Karyesi (937-1530) s.342

Ek:4 1531 Yılı Börklüce Karyesi Tahrir Defterinde Bulunduğu Kısım
(BOA.TD.165, s.410,411)

Ek:5 H.17/11/1004 Yılına Ait Börklüce Karyesi İle İlgili Mühimme Defteri
(BOA.A.DVNS.MHM.d.074 Hüküm:162)

Ek:6 Hurufat Defterinde Börklüce Karyesi

Ek:7 H.15 Cemaziyelevvel 1079 Maliyeden Müdevver Defterinde Börklüce
(BOA.MAD.d.02728, s.10)

Ek:8 H.01/09/1256 Börklüce Karyesi Camii Şerif Vakfına Yapılan Atama
Beratı (BOA.EV.BRT.46-8)

Ek:9 H.1249 Tarihli Demirci Kazasına Bağlı Börklüce Karyesinin Nüfus
Defteri (BOA.NFS.D.02835)

Ek:10 H.1258 Demirci Kazasına Bağlı Börklüce Karyesinin Nüfus Defteri
(BOA.NFS.D.02836)

Ek:11 H.1260 Senesi Börklüce Karyesi Temattuat Defteri
(BOA.ML.VRD.TMT.D.01798)

Ek:12 H.22 Cemaziyelahir 1297/M.1 Haziran 1880 Börklüce Karyesi Cami
Vakfı İle İlgili Evkaf- Hümayun Kaydı (BOA.EV.BRT.46.8)

Ek:13 Börklüce Köyünün Kulaya Bağlanması Kararı
(Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, 30.11.1.0/408.3.18)

Ek:14 Yeşiloba Bağlısının Börklüce Köyüne Bağlanması Kararı
(Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, 30.11.1.0/270.18.7)

Ek:15 Mezar Taşları

Ek:16 Brkl Ece'nin Mezarı

Ek:17 Yeni Cami-i Şerif ve Yıkılan Eski Cami Yerine Yapılan Kuran-ı Kerim Kursu

Ek:18 Köy Okulu Projesi Kapsamında Yapılan Köy Okulu Alanı

Ek:19 Köy Okulunda ğrenim Gören ğrenciler ve ğretmeni

Ek:20 Evlerde Aydınlatma ve Su İçin Kullanılan EŞyalar

Ek:21 Doğal Mirası- Börtlüce Köyü Mağarası

Ek:22 Geçmişten Günümüze Düğün Kültürü

Ek:23 Geçmiş Yıllara Ait Köy Genlerinden Bir Görüntü

Ek:24 2018 Yılı İtibariyle Börtlüce Köyü

Ek:25 Yeni Cami-i Şerifin Beratı

GİRİŞ: YEREL TARİH ÇALIŞMASI, ÖNEMİ VE KAYNAKLAR

Yerel tarih; ülkenin tümü ya da büyük bölümlerinin ele alındığı genel tarih yazımının tam karşıtı olarak yer alan bir tarih yazım biçimidir. Yerel tarih adından da anlaşılacağı üzere coğrafi olarak sınırlı bir alanla ilgilenir. Bir ilçenin, bir kentin ya da diğer yerel alanların veya orada yaşayan insanların tarihi, yerel tarihin konuları arasında yer alır. Bir başka deyişle yerel tarih yerel olanın öyküsüdür.¹ Calkin'nin de dediği gibi yerel tarih sınırları kesin şekilde belirli bir alanı inceler. Genel bir tarih anlayışının karşısında yer alır. Makro bir tarih anlayışı değil mikro bir tarih anlayışdır.

Yerel tarih çalışmasında ilk bilimsel katkıyı yapan ülke İngiltere olmuştur. İlk olarak 1948'de Leicester üniversitesinde İngiltere yerel tarih bölümü açılmıştır.² Osmanlı'da ise yerel tarih çalışmaları 1800'lü yıllara kadar dayanmaktadır. Bunlara örnek olarak vilayet salnameleri ile Lütü'nin Şam Tarihi, İbrahim Veli Efendi'nin Tarih-i Bursa ve Şakir Şevket'in yazdığı Trabzon Tarihi adlı eserleri verebiliriz.

Türkiye'de tahrir defterlerine dayalı sancak çalışmaları yerel tarih araştırmaları bakımından önemli katkılar sağlamıştır. Bu konuda Nejat Göyünç'ün *XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı*³ isimli eseri, ilk ve örnek çalışmalardan birisi olarak değerlendirilebilir. Türkiye'de yerel tarih araştırmaları konusunda bahsedilmesi gereken ilk çalışmalardan birisi de Tuncer Baykara'nın *Yatağan Her Şeyi İle 'Tarihi Yaşatma Denemesi'* isimli eseridir.⁴ Bilhassa şer'iyye sicilleri, temattuat ve nüfus defterlerinin kullanıma açılmasından sonra yerel tarih araştırmalarının arttığı söylenebilir. Şer'iyye Sicillerinde kayıtlı tereke defterleri ile nüfus ve temattuat defterlerindeki veriler, yerel tarih araştırmalarında önemli bir boşluğu doldurmuştur. Kişilerin

¹ Calkin, H. L, "Local History: A Means of Better Understanding United States History", **The School Review**, Sayı 50. (January 1942), s.53.

² Erdal Aslan, "Yerel Tarihin Tanımı, Gelişimi ve Değeri", **Tarih Yazımında Yeni Yaklaşımlar Küreselleşme ve Yerleşme, Üçüncü Uluslararası Tarih Kongresi**, İstanbul, Tarih Vakfı, 2000, s.198.

³ Nejat Göyünç, *XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı*, Ankara 1991; bu konuda ayrıca bkz. Feridun Emecen, *XVI. Asırda Manisa Kazası*, 2.Baskı, Ankara 2013; Mehmet Ali Ünal, *XVI. Yüzyılda Harput Sancağı(1518-1566)*, Ankara 1989.

⁴ Tuncer Baykara, *Yatağan Her Şeyi İle 'Tarihi Yaşatma Denemesi'*, Tokyo 1984.

evlerinin içinde mevcut eşyalarının kaydedildiği tereke defterleri, ürettikleri ürünlerin, yetiştirdikleri hayvanların ve ödedikleri vergilerin yazıldığı temettuat defterleri ve nihayet yeni doğandan vefat edene kadar mevcut bütün erkek nüfusun her türlü özelliği ile birlikte kayda geçirildiği nüfus defterlerindeki veriler birleştirildiğinde, Osmanlı toplumunun en temel birimi olan aile, ailelerden oluşan mahalleler, köyler, kasabalar ve hatta şehirlerin tarihi ile ilgili çok doyurucu sonuçlar ortaya çıkarılabilmektedir.⁵

Bunların dışında yerel tarih araştırmalarının gelişiminde Annales Ekolü mensuplarının da önemli katkılarının bulunduğu belirtilmelidir. Bunlar devlet öncülüğünde yapılan çalışmalar değil kişi ve kurumlar bazında yapılan çalışmalardır.⁶

Türkiye’deki yerel tarih çalışmalarında; tahrir, temettuat, nüfus defterleri ve kadı sicillerine ek olarak, muhasebe defterleri, salnameler, avarız defterleri, vakfiyeler ve hurufat defterleri ve diğer arşiv malzemesi ile saha araştırmalarında elde edilen tarihi yapılar, kitabeler ve sözlü bilgiler önemli katkılar sağlamaktadır. Bu kaynaklardan, sınırları belirli bir alanla ilgili insan tipolojisini, yaşam biçimlerini, geçimlerini, giyiniş tarzlarını, kullandıkları aletleri, nüfus yapısını ve insan faaliyetlerini görebilmemiz mümkündür. Araştırmamızda kullanılan kaynaklar kısaca aşağıda tanıtılmaya çalışılmıştır.

Muhasebe Defteri: 1530 tarihli muhasebe defterinde Börklüce karyesinin özet olarak hane miktarı ve hasılatı verilmektedir. Buna göre Demirci kazasına bağlı Börklüce karyesinde 65 hane, 21 mücerred ve 1 sipahizade mevcut gözükmemekte ve karyenin toplam hasılatı 7311 akçe olarak kayıtlı bulunmaktadır.⁷

⁵ Bu konuda örnek çalışmalar olarak bkz. Saim Savaş, *Osmanlı Döneminde Uşak-Banaz’a Bağlı Büyükturak ve Küçükoturak köylerinin Sosyal Ve Ekonomik Durumu*, Aky Yayınları, İzmir 2015; Saim Savaş, *Sirge Kazası Dikey Boyutta Bir Yerel Tarih Araştırması*, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara 2017; Cahit Telci, “Ayasuluğ Kazasının XIX. Yüzyılın İlk Yarısındaki Sosyal Ve Ekonomik Durumu”, *Tarih İncelemeleri Dergisi*, C.XIX, S.2, Aralık 2004, ss.105-139.

⁶ Oktay Gökdemir, “Tarih Yazımında İki Yeni Yaklaşım: Sözel ve Yerel Tarih”, Ed.: Ahmet Şimşek, *Tarih Nasıl Yazılır*, 2. Baskı, Tarihiçi Kitapevi, İstanbul 2011, s.212.

⁷ Bkz. Ek:3.

Tahrir Defteri:⁸ Börklüce köyüyle bazı önemli verilere ulaştığımız 1531 tahrir defterinin aslı ve 1575 tahrir defterinin özet bilgileri kullanılmıştır. 1531 tahrir defterinde, 1530 tarihli muhasebe defterindeki verilerin mufassal hali kaydedilmiş denilebilir. Burada kişiler isim olarak verilmiş yaş bilgisi veya meslek bilgisi bulunmamaktadır. Köylü tarafından ekilip dikilen ürünlerden alınan öşür miktarları, hayvan bilgisi ve diğer vergiler detaylı olarak verilmiştir. Defterde ayrıca değirmen meselesi ile ilgili bir bölüm bulunmaktadır. 1575 tahrir defterinin verileri ise Kadir Adamaz'ın *XVI. Yüzyılda Demirci Kazası* adlı doktora çalışmasından yararlanılarak kullanılmıştır.⁹

Avarız Defteri: Demirci, nahiye ve köyleri ile ilgili tespit edilen H.1079/M.1668 tarihli avarız defterinde göre Börklüce köyü Demirci kazası Ortapare kısmında *icmal* olarak bazı bilgiler kaydedilmiş. İlgili belgeye göre Börklüce ve Börklüce'ye biri cemaat biri karye olmak üzere iki yerin bağlı olduğu görülmektedir. Börklüce köyünün bulunduğu kısmın başında "*Nahiye-i Ortapare tabi-i Temürçi*" yazmaktadır.

Nüfus Defterleri:¹⁰ Araştırma alanımızla ilgili H.1246, H.1249 ve H.1258 tarihli üç nüfus defterinin oluşturulduğu görülmektedir. H.1249/M.1833 tarihli nüfus defterinin kapağında "*Temürçi kazasının ahali-i İslam ve reayanın nüfus defteridir*" ifadesi yer almaktadır. İç bölümde beyaz bir boşluğun üzerinde ise "*beyaz olunmuştur*" ifadesi bulunmaktadır.¹¹ Buradan bu defterin temize geçirildiğini anlıyoruz. Çünkü H.1246/M.1830 tarihli belgenin temize geçirilmeden yazıldığı görünüş açısından belli olmakta ve daha az ayrıntı

⁸ Bu konuda bkz. Mübahat S. Kütükoğlu, *XIX. Asır Ortalarında Tavas Kazası*, 1. Baskı, Elif Kitapevi, İstanbul 2007; Mehmet Öz, "Tahrir", *DİA*, C.39, Türkiye Diyanet Vakfı Yayını, İstanbul 2007, ss.425-429; Mehmet Öz, "Tahrir Defterlerindeki Sayısal Veriler", Osmanlı Devleti'nde Bilgi ve İstatistik, Derleyenler: Halil İnalçık, Şevket Pamuk, **Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü**, Ankara, 2000; *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Ankara 2010.

⁹ Bkz. Kadir Adamaz, *XVI. Yüzyılda Demirci Kazası*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi (Basılmamış), Manisa 2012.

¹⁰ Bu husus için bkz. Nebi Bozkurt, "Nüfus", *DİA*, C.33, Türkiye Diyanet Vakfı Yayını, İstanbul 2007; Enver Ziya Karal, *Osmanlı İmparatorluğunda İlk Nüfus Sayımı 1831*, Başbakanlık İstatistik Enstitüsü Yayını, Ankara 1995; Savaş Sertel, "Cumhuriyetin ilk Nüfus Sayımı Sonuçlarına Göre Malatyada Nüfus", *Akademik Bakış Dergisi*, S.48, Mart-Nisan 2015.

¹¹ BOA.NFS.d.02835.

içermektedir. H.1258/M.1842 tarihli nüfus defterinin kapağında “*Kaza-i Temürcinin defter-i nüfusudur sene 258*” ifadesi bulunmaktadır.¹²

H.1249/M.1833 tarihli nüfus defteri ile H.1258/M.1842 tarihli nüfus defteri karşılaştırıldığında aralarındaki 9 yıllık süreçten dolayı bazı farklar bulunmakta, bu yüzden kişi ve aile isimlerinin takibi konusunda kesin bir yargıya varılması zorlaşmaktadır. Özellikle H.1246/1830 tarihli nüfus kaydında, sadece isimlerin yazılması, yetişkinlerin yaşlarının yazılmaması, sadece çocuklarının yaşlarının yazılması sebebiyle nüfus, yaş ve aile tespiti açısından zorluklar yaşanmıştır.¹³ Bunun dışında bu nüfus kaydında kişilerin fizikî özelliklerine yer verilmemiş olup, kaydedilen yaş ve özel ibarelerin (ölüm) kırmızı renkle yazıldığı görülmektedir.

Temettuat Defterleri:¹⁴ Börklüceyle ilgili H.1260-1261/M.1844-1845 temettuat defteri kullanılmıştır. Temettuat defterinin kapak kısmında “*Börklüce ve Çay ve Osmanlar ve Yumuklar ve İçikler ve Kevkani karyeleri tabi-i Temürci*” ifadesi yer almaktadır. Börklüce köyü ise “*Börklüce tabi-i Kaza-i Temürci*” olarak geçmekte ve 16 haneden ibaret olduğu görülmektedir.

XIX. yüzyıl Osmanlı Devletinde, büyük bir kısmı hane esasına göre yapılan emlak, arazi, hayvanat ve temettuat sayımlarının kaydedildiği defterlere *temettuat* defterleri denir. Bu defterlerin çoğunluğu H.1260-1261/M.1844-1845 yıllarına ait olup, Başbakanlık Osmanlı Arşivi tarafından 1988 yılında araştırmaya açılmasıyla yerel tarih çalışmalarına önemli katkı sağlamaktadır.¹⁵

¹² BOA.NFS.d.02836.

¹³ BOA.NFS.d.02811, s.297.

¹⁴ Bu konuda bkz. Alpay BİZBİRLİK, Zafer ATAR , “XIX. Yüzyıl Osmanlı Tarihinde Temettuat Defterlerinin Yeri: Saruhan Sancağı Mütevelli Çiftliği Temettuat Defteri Örneği”, **SAÜ Fen Edebiyat Dergisi**, (S. I, 2009) ss.37-57; Ahmet Akgündüz ve Sait Öztürk, *Yozgat Temettuat Defterleri*, C. 1, Yimpaş Holding Yayınları, Yozgat 2000; Mübahat Kütükoğlu, “Osmanlı Sosyal ve İktisadi Tarihi Kaynaklarından Temettü Defterleri”, **Bellekten**, C.59, S.225, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1995; Tefik Güran, “19. Yüzyıl Temettuat Tahrirleri”, *Osmanlı Devleti'nde Bilgi ve İstatistik, Data And Statistics In the Ottoman Empire*, (Editörler: Prof. Halil İnalçık–Prof. Şevket Pamuk), **TC Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası**, Ankara 2000.

¹⁵ Said Öztürk, “Uşak’ın Sosyal ve Ekonomik Tarihinin Mühim Bir Kaynağı Uşak Temettuat Defterleri”, **21. Yüzyılın Eşiğinde Uşak Sempozyumu 25-27 Ekim 2001**, C.1, Uşaklılar Eğitim ve Kültür Vakfı Yayınları, İstanbul 2001, s.177.

Şer'iyeye Sicilleri:¹⁶ Manisa şer'iyeye sicillerinden 382 numaralı defterden Börklüce ile ilgili borç-alacak meselesinin geçtiği kayıt kullanılmıştır. Tereke defterleri arşiv tasnif çalışmasında siciller bölge bölge ayrılmadığı için tereke kayıtları tespit edilememiştir. Demirci kazası ile ilgili tek bir defterin tasnif çalışması sonucu ayrıldığı görülmekte lakin bazı defterlerin Demirciye ait olmasına rağmen Demirci kazası olarak tasnif edilmediği görülmektedir.

Vakfiye ve Hurufat kayıtları:¹⁷ Börklüce'de yaklaşık 17. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren bir cami bulunduğu ve caminin tamiri, bakımı ve cami görevlilerinin ücretlerinin ödenebilmesi için bir vakıf tesis edildiği anlaşılmaktadır. Ancak konuyla ilgili berat ve hurufat kayıtlarında mevcut gözükken ve köylüler tarafından tesis edildiği belirtilen vakfiyeye ulaşamamıştır. Cami görevlilerinin atanmaları hakkında H.1256 tarihli bir berat kaydı ile H.1297 tarihli berat yazılması hususunda bir arz ve H.1105-H.1225 tarihleri arasında kaleme alınmış 8 tane hurufat kaydı bulunmaktadır.

Salnameler:¹⁸ H.1308 tarihli Aydın vilayet salnamesinde Ortapare nahiyesine bağlı bulunan Börklüce karyesinde 48 hanede 228 nüfusun yaşadığı kayıtlı bulunmaktadır. Köyün ismi ilgili salnamede muhtemelen kâtip hatası sebebiyle *بور حکوجه* şeklinde yazılmıştır.¹⁹ Diğer salnamelerde köyle ilgili herhangi bir kayıt bulunamamıştır.

Kitabeler ve Sözlü kaynaklar: Köy mezarlığında ve cami haziresinde bulunan mezar kitabelerinin fotoğrafları çekilmiş ve tezin ekler kısmında çevirileriyle birlikte verilmiştir. Bu şekilde zamanla yok olmakla karşı karşıya kalan kitabeler yazıya geçirilerek yaşatılmaya çalışılmıştır. Bundaki başlıca amaç, nüfus ve temettuat defterlerinde geçen aile isim ve unvanları ile mezar kitabelerindeki bilgileri karşılaştırmaktır. Ancak sadece iki aile unvanının

¹⁶ Bu konuda bkz. Mehmet İpşirli, “Sosyal Tarih Kaynağı Olarak Şer’iyeye Sicilleri”, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, **Tarih Araştırma Merkezi, Tarih ve Sosyoloji Semineri 28-29 Mayıs 1990**, Bildiriler Ayrı Basım, İstanbul 1991; Said Öztürk, *Askeri Kassama Ait On yedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo-Ekonomik Tahlil)*, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul 1995.

¹⁷ Bu konuda detaylı bilgi için bkz. Bahaeddin Yediyıldız, “Vakıf”, **DİA**, C. 42, Türkiye Diyanet Vakfı Yayını, İstanbul 2012, ss.479-486.

¹⁸ Bu husus için bkz. Bilgin Aydın, “Salname”, **DİA**, C. 36, Türkiye Diyanet Vakfı Yayını, İstanbul 2009.

¹⁹ *Salnâme-i Vilâyet-i Aydın*, Cild-i Sani, 1308, s.438.

eşleştirmesi yapılabilmektedir.²⁰ Ayrıca köy yakınlarındaki Doma dağının tepesinde bulunan ve Börklüce Mustafa'ya ait olduğu rivayet edilen mezar ile Mustafa'nın kardeşi Börköl Ece'ye ait olduğu söylenen mezarın fotoğrafları çekilerek tezin ekler kısmına konulmuştur.

Köyün tarihi ile ilgili sözlü bilgileri derlemek amacıyla bazı köylülerle görüşmeler yapılmış, yukarıda bahsi geçen mezarlarla ilgili bilgiler ve kurtuluş savaşı sırasında yaşanan hatıralar derlenerek tezin ilgili kısımlarında değerlendirilmeye çalışılmıştır.

I.BÖLÜM: BÖRKLÜCE TAİFESİ VE BÖRKLÜCE MUSTAFA İSYANI

A- BÖRKLÜCE TAİFESİ

Börklüce adının ne anlama geldiği bilinmemekle beraber Türk cemaatlerinden bir kola mensup olduğunu bilmekteyiz. Yusuf Halaçoğlu'nun Anadolu'da Aşiretler, Cemaatler, Oymaklar adlı eserinde, Menteşe sancağı Muğla kazası içinde gösterilen *Bayındır boyu, Horzum grubu, Börklüce tائفesi, Rahman Tiri cemaati* kaydı bulunmaktadır.²¹ Aynı eserde yer ismi olarak; Adana sancağı Adana nahiyesi içinde *Ağlak mezraası nezd-i Börklüce (Ekinlik)* ve yine Adana sancağı merkezde *Ağlak mezraası nezd-i Börklüce mezraası (Ek)*²², Tarsus sancağı Tarsus nahiyesi içinde *Börklüce mezraası nezd-i Öküz ini*²³, Adana sancağı merkezde *Börklüce mezraası ve yine Adana sancağı merkezde Börklüce mezraası der nezd-i Terzi viranı mezraası*²⁴ kayıtları yer almıştır.

Tahrir defterlerine dayalı taramalara istinaden Börklüce isminin Anadolu'da bulunduğu yerler; Börklüce karyesi (Demirci kz., Saruhan l.

²⁰ Bkz. Ek:15.

²¹ BOA.TD.nr.176, s.54-55, sene (1532-33) kaydı için bkz. Yusuf Halaçoğlu, *Anadolu'da Aşiretler, Cemaatler, Oymaklar(1453-1650)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2009, s.1895

²² BOA.TD.nr.69, s.106-107, sene 925 (1519) ve BOA.TD.nr.6450 s.29-30, sene 930 (1523-24) kayıtları için bkz. a.g.e., s.782.

²³ TK.TKA.TD.nr.134, s.62a, sene 980 (1572-73) kaydı için bkz. a.g.e., s.791.

²⁴ BOA.TD.nr.254, s.42, sene 954 (1547-48) ve BOA.TD.nr. 450, s.31-32, sene 930 (1523-24) kayıtları için bkz. a.g.e., s.2299.

Anadolu vt.: TD 166/342), Börklüce mezraası (Adana kz., Adana l., Çukurabad, Arab vt.: TD 998/319), Börklüce mezraası (Güğercinlik n., Maraş kz., Maraş l., Zülkadriye vt.: TD 998/464), Börklüce mezraası (Tarsus kz., Tarsus l., Çukurabad, Arab vt.: TD 998/365) ve yine Börklüce isminin Rumeli’de bulunduğu yerler; Börklüce karyesi (Prevadi kz., Silistre l.: TD 370/438), Börklüce karyesi (Şumnu kz., Niğbolu l.: TD 370/553), Börklüce karyesi (Yörükân-ı Selanik: TD 225/272), Börklücü karyesi (Varna kz., Silistre l.: TD 370/423) olarak tespit edilebilir.²⁵

H.1119/M.1708 tarihli III. Ahmet dönemine ait bir belgede geçen “İbrahim’in mutasarrıf olduğu Şumnu nahiyesine tabi Börklüce karyesi” ifadesi de aynı şekilde değerlendirilebilir.²⁶

Bu kayıtlar, Menteşe sancağına bağlı Muğla kazasında bulunduğu anlaşılan Börklüce taifesinin Harezmi Türklerinden olduğunu ve bu taifenin, arşiv belgelerine yansıdığı kadarıyla güneyde Adana, Maraş ve Tarsus ile Batı Anadolu’da Manisa, Rumeli’de ise Prevadi, Şumnu, Selanik ve Varna taraflarında bazı köy ve mezraalara isim verdiklerini göstermektedir.

TDK Büyük Türkçe Sözlükte Börklüce kelimesinin tam anlamı bulunmamakla birlikte bu kelimeyle ilişkili olduğu kabul edilebilecek börk ve börklü kelimelerinin anlamları yer almaktadır. Buna göre Börk “1. Tahtadan yapılmış baca örtüsü. 2. Kel baş için karasakızla yapılan yakı. 3. Bir çeşit şapka. 4. Kalpak” anlamları ile yer almaktadır. Kelimelerin anlamlarından anlaşılacağı üzere genelde başlık için kullanıldığı görülmektedir.²⁷ Börklü kelimesi ise “1. Otoriter 2. Şerefli 3. Metin” anlamları ile belirtilmektedir.²⁸

Börklüce köyünün adını köyü kuran ya da köye yerleşen Börklüce taifesinden aldığı söylenebilir. Börklüce köyünün üç kardeş tarafından kurulduğu rivayet edilmektedir. Bu kardeşlerin büyüğü Borkül Mustafa,

²⁵ İsmi geçen yerlerin tespiti için devletarsivleri.gov.tr internet adresinden tespit edilen arşiv belgeleri kullanılmış ancak asılları görülemediği için kaynakçada yer verilmemiştir.

²⁶ Bkz. BOA.AE.SAMD.III.199/19206.

²⁷ Börk kelimesinin, 1. Sabanda tutağın, ilerisindeki kılıç bağının baş çivisi. 2. Evlerin zayıf döşemelerinin altına çakılan direklerin başına konulan ağaç, kiriş. 3. Arı sepetinin üstüne konulan sazdan kılıf. 4. Bürgü gibi anlamları da yer almaktadır.

²⁸ Kelimelerin anlamı için TDK’nın İnternet sayfasındaki Büyük Türkçe Sözlükten yararlanılmıştır.

diğerleri ise Brkl Ece ve Yaman Ece'dir.²⁹ Köyün isminin Brkl Ece'den Börklüce'ye dönüşerek ortaya çıkmış olması da bir ihtimal olarak değerlendirilebilir. Ancak bu üç kardeş meselesinin bir rivayet olduğu ve köyün adının çok büyük bir ihtimalle buraya yerleşen Börklüce taifesinden kaynaklanmış olabileceği tekrar ifade edilmelidir.

Osmanlı tarihinde dini nitelikli ilk isyan olan şeyh Bedrettin ve Börklüce Mustafa isyanında yer alan Börklüce Mustafa'nın Börklüce Köyü ile bir bağlantısı olup olmadığı kesin olmamakla beraber bu köyde mezarı olduğu söylenmektedir.³⁰ Rivayet edilen bu mezarın ona ait olup olmadığı kesin değildir. Bunun sebebi ise Börklüce Mustafa'nın Manisa'da idam edildiği bilinmekte lakin tarihi kaynaklar nereye gömüldüğünü bize söylenmemektedir. Rivayet edilen mezardan geriye kalan sadece taş yığıntısı olup yazılı mezar taşı bulunmamaktadır. Börklüce Mustafa'nın mezarının Börklüce köyünde bulunması ile ilgili rivayet; isyanın köyün bulunduğu sahaya yakın bir bölgede meydana gelmesi ve Börklüce Mustafa'nın Manisa'da idam edilmesi bilgileri dikkate alındığında, Börklüce Mustafa ya da Börklüce taifesi ile Börklüce köyü arasında bir ilişki kurmak tarihi sürece çok da ters düşmemektedir. İsyanın liderlerinden Börklüce Mustafa'nın yanında isyana katılan Börklüce taifesinden bir kısmının, isyanın bastırılmasından sonra inceleme alanımız olan bölgeye gelerek ya da devlet tarafından sürülerek köyü kurmuş veya köye yerleşmiş olmaları muhtemeldir. Bir ihtimal Börklüce Mustafa'nın mezarının burada bulunması da aynı görüşü destekler mahiyette değerlendirilebilir.

B-BÖRKLÜCE MUSTAFA İSYANI

Börklüce Mustafa başka bir deyişle *Dede Sultan* olarak bilinen kişi Osmanlı'nın kuruluş yıllarında batıda patlak veren şeyh Bedreddin isyanının öncüsü olan Bedreddin Simavi'nin müridi olarak bilinmektedir. Doğum yeri ve tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Tarihi kaynaklarda ise Börklüce Mustafa Bedreddin Simavi'nin, müfrit tasavvufi-siyas görüşlerini yaymak üzere giriştiği isyan hareketleri sonunda yakalanarak idam edilen müridi olarak yer

²⁹<http://sosyodenemeler.blogspot.com/2017/12/bortluce-turbeleri-manisa-kula-bortluce.html>, Erişim Tarihi: (04.06.2018).

³⁰ Bu bilgi, Mustafa şentürk'ten alınmıştır, (Baba Adı:Rıfat, Mesleği:Çiftçi, Doğum Yılı:1968) (12.05.2018).

almıştır.³¹ Aslında isyanın merkezinde bulunan, isyanda önemli faaliyetler yürüten ve hatta Şeyh Bedreddin'in adını kullanarak bağlantılar yürüten kişi Börklüce Mustafa'dır. Bu bakımdan isyanın lideri olarak Şeyh Bedreddin değil Börklüce Mustafa'nın kabul edilmesi daha doğru olabilir.³²

Yerli ve yabancı kaynaklarda isyan hakkında bilgi verilirken aslında Şeyh Bedreddin'e değil de Börklüce Mustafa'ya daha çok yer verdikleri hatta Şeyh Bedreddin'in isyan faaliyetlerinden habersiz olduğu dile getirilmiştir.³³

Börklüce Mustafa'nın, isyanın insan altyapısını ve kendi tabanını, Şeyh Bedreddin'in Sakız ve Sisam adaları ile Ayasuluğ çevresindeki devşirme müritlerinden oluşturduğu, isyanda yer alan bir diğer grubun ise Yahudi dönmesi oldukları da ileri sürülen bir *Sufî* grup olan Torlaklar olduğu ve bunların başında Torlak Kemal'in bulunduğu söylenmektedir.³⁴ Bununla birlikte o dönemde bölgede çoğunlukla konar-göçer hayat tarzının yaygın olarak yaşandığı dikkate alınırca, Şeyh Bedreddin isyanının iki önemli ismi olan Börklüce Mustafa ve Torlak Kemal'in, sadece kendi başlarına hareket eden birer birey olmaktan ziyade aşiret/cemaat/taifeleriyle birlikte yaşayan ve hareket eden lider pozisyonundaki kimseler oldukları ve dolayısıyla isyana bunlarla birlikte katıldıkları kabul edilebilir.³⁵

1415 yılının ikinci yarısında başlayan isyan uzun bir müddet devam etmiş, Aydın eyaleti valisi olan Kamil Paşa'nın askerleri isyanı bastırmak için kifayetsiz kalınca isyan bu başarı üzerine daha da yayılma imkânı bulmuştu.³⁶

En sonunda Osmanlı sarayından Başvezir Bayezid Paşa kalabalık bir orduyla gelmiş ve ona Şehzade Murad'ın saltanat ordusu ile

³¹ Bilal Dindar, "Bedreddin Simavi", **DİA**, C.5, Ankara 1992, s.331-333.

³² Michel Balivet, *Şeyh Bedreddin: Tasavvuf ve İsyân*, Çev. Ela Güntekin, İstanbul 2000, s.79.

³³ Kemal Ramazan Haykırın, "Kurt mu Kuzu mu? Şeyh Bedreddin ve İsyânı Üzerine Bazı Düşünceler", **Yeni Fikir Dergisi**, C.I, S.18, 2017, s.14.

³⁴ Kemal Ramazan Haykırın, "Şeyh Bedreddin ve İsyânı Üzerine Bazı Düşünceler II- Müridin Fendi: Börklüce Mustafa ve Şeyh Bedreddin", **Yeni Fikir Dergisi**, S.19, Temmuz 2017, ss.299-308.

³⁵ Bu tip tarihî şahsiyetlerin, o devirler konar-göçer toplum yapısı sebebiyle genellikle Aşiret/cemaat/taifeleriyle birlikte hareket ettiklerine dair bkz. Saim Savaş, "Dedebâli Cemaati Ve Uşak Kazası Dedebalılar Köyü", **Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.32, Temmuz 2018, s.250.

³⁶ Hoca Sadeddin Efendi, *Tacü't-Tevarih*, nşr. İsmet Parmaksızoğlu, C.I, Ankara 1999, s.300.

katılmasıyla isyan kanlı bir biçimde bastırılmıştı. Börklüce Mustafa yakalanıp idam edilmişti.³⁷

İsyanın temelinde sosyal adaletsizliğe ve haksız vergi uygulamalarına karşı bir halk ayaklanması yahut çağdaş dönemlerde Avrupa’da oldukça yaygın olan köylü ayaklanmalarından biri olduğunu düşünen kişiler bulunmaktadır. Lakin bunun yanlış olduğunu söylemek doğru olabilir. Çünkü Avrupa toplumundaki isyanların temel dayanağı sınıf sisteminin etkileridir. Osmanlı’da ise Avrupa’daki gibi bir sınıf sistemi yoktur. Ancak yine de toplum içinde zengin fakir ayrımı bulunmaktadır.³⁸ Bununla birlikte Börklüce Mustafa ve faaliyetleri üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde, isyanın gerçekte bir Sufî veya halk isyanı olmaktan çok o dönem Anadolu’sunda yaşanan siyasi, sosyal ve ekonomik istikrarsızlıkların etkisiyle bölgede henüz tam sindirilmemiş Osmanlı hâkimiyetine karşı yapılan bir isyan olarak değerlendirmenin daha doğru olacağı söylenebilir. İsyan, yaşanan çatışmalar sebebiyle hem önemli ölçüde insan kıyımına ve istikrarsızlığın daha da artmasına sebep olmuştur.³⁹

II.BÖLÜM: GENEL HATLARIYLA TARİHİ SÜREÇTE BÖRKLÜCE

A-İDARİ YAPI

Börklüce köyünün Osmanlıdan önceki süreci hakkında bilgimiz olmamasına rağmen Osmanlı dönemindeki bilgilere arşiv kayıtları üzerinden ulaşılmıştır. Börklüce köyü ile ilgili ilk kayıt 1530 Muhasebe defterlerinde “*Börklüce tabi-i Temürci*” ifadesiyle Demirci kazasına bağlı bir köy olarak görülmektedir.⁴⁰

Muhasebe defterinden bir yıl sonra kaleme alınan 1531 tarihli tahrir kaydında, yine Demirci kazasına doğrudan bağlı bir karye olarak gözükten Börklüce ile ilgili bilgiler mufassal olarak kayda geçirilmiştir. Börklüce

³⁷ Ahmet Yaşar Ocak, *Zındıklar ve Mülhidler: 15.ve 17.Yüzyıllar*, İstanbul 2013, s.192.

³⁸ Şerafettin Turan, *Türk İtalyan İlişkileri I*, İstanbul 1990, s.58-59.

³⁹ Michel Balivet, a.g.e., ss.70-90.

⁴⁰ *166 Numaralı Muhâsebe-i Vilâyet-i Anadolu Defteri (937/1530) I*, Ankara 1993, s.342.

köyünün bu süreçte Kâtib Ali, Hamza ve Bayram'ın tımarında olduğu görülmektedir.⁴¹

1575 Tahrir defterinde köy Ortapâre nahiyesine tabi olup, Ahmed isimli bir sipahinin tımarı olarak kaydedilmiştir. Ortapâre nahiyesinin 1531 senesi tahririnde yer almaması sebebiyle Demirci kazasının daha sonra nahiyelere bölüldüğü ve Börklüce'nin bu nahiyeye bağlandığı anlaşılmaktadır.⁴²

H.17 Zilkade1004/M.13 Temmuz 1596 tarihli bir mühimme kaydında geçen “*Kazâ-i mezbûra tâbi' Börklüce nâm karye*” ifadesinde Börklüce köyünün Demirci kazasına bağlı olarak varlığını koruduğu görülmektedir.⁴³

H.15 Cemaziyelevvel 1079/M.21 Ekim 1668 senesi maliyeden müdevver defterin kapağında “*Defter-i müfredat-ı haneha-i avarız-ı kaza-i mezkurin der Liva-i Saruhan*” yazmaktadır. Defterin Demirci'yle ilgili olan kısmında “*Kaza-i Temürci der Liva-i Saruhan*” başlığı yer almaktadır. Börklüce ile ilgili bilgiler ise söz konusu defterin “*Nahiye-i Ortapare tabi-i kaza-i mezbure*” başlıklı kısmında yer almaktadır. Buna göre Börklüce, 1668 senesinde de Ortapâre nahiyesine bağlı olarak görülmektedir. İlgili avarız defterinde Börklüce ile ilgilendirilebilecek 3 kayıt bulunmaktadır. Bunlardan ilkinde “*Karye-i Börklüce 1,5 hane*, ikincisinde *Karye-i Börklüce ma'a Yumlu 1 hane* ve üçüncüsünde *Karye-i Börklüce ma'a Kışlak 4 hane*” ifadeleri bulunmaktadır. Bu bilgilerden köyün gerçek hanesini tespit etmek sağlıklı olmamaktadır. Defterin bitiş kısmında ise “*Suret-i Defter-i mevkufat .. vech-i meşruh üzere mahallinde aynı nakl olundu*” ifadesi ile defter sonlandırılmıştır.⁴⁴

Avarız defterinde Börklüce'ye bağlı olarak gösterilen Yumlu/Yumuk, 1575 tahririnde Manisa-Demirci'ye bağlı *Düzenler* karyesine tabi 7 hane ve 11 mücerreden oluşan bir cemaat olarak görülmektedir. 1530 Muhasebe ve 1531 Tahrir kayıtlarında geçmeyen Yumlu/Yumuk ismi günümüzde hala varlığını Demirciye bağlı bir mahalle olarak sürdürmektedir.⁴⁵ 1530 Muhasebe defterinde Kışlak Demirci Kazasına bağlı köy olarak görülmektedir. “*Karye-i*

⁴¹ BOA.TD.165, s.410.

⁴² TK.KKA.TD.115, s.302 a - 303 b için bkz. Adamaz, a.g.t, s.63.

⁴³ Bkz. Ek:5; BOA.A.DVNS.MHM.d.074, s.49.

⁴⁴ BOA.MAD.d.02782, s.10.

⁴⁵ Detaylı bilgi için bkz. Adamaz, a.g.t, s.386.

*Kışlak tabi-i mezbur İmam:-,hane:18, mücerred:14.*⁴⁶ Keza 1531 tahririnde Kışlak, 1 çift, 13 nimçift, 4 bennak, 12 mücerred, 2 kara ve 1 muaf kaydı ile 109 kişilik bir nüfusa sahip olarak yer almakta, 1575 tahririnde ise 3 çift, 11 nimçift, 4 bennak, 13 mücerred ve 2 ekinlü ile yaklaşık 113 kişilik bir nüfusa sahip olduğu görülmektedir.⁴⁷ 1844 temettuat defterin kapağına göre *Yumuklar* ayrı karye olarak kaydedildiği görülmektedir.⁴⁸ Köy hala Demirci kazasına bağlı bir mahalle olarak varlığını sürdürmektedir. İlgili tahrir kaydında cemaat olduğu anlaşılan Yumlu/Yumuk 16. yüzyılda konar-göçer tarzda bölgede yaşarken avarız defterlerinin tutulduğu 17. yüzyıl sonlarında Börklüce köyü çevresine buldukları söylenebilir. Bu yüzyılda yoğun bir şekilde yaşanan Celalî ve Suhte isyanlarının saldırdığı korku sebebiyle insanların daha güvenli bölgelere göç ettikleri ve bu yüzden Börklüce ve çevresindeki nüfusun önemli ölçüde azaldığı değerlendirilebilir ki, avarız hanelerinin oldukça az olması da büyük bir ihtimalle bu yüzden olmalıdır. Aşağıda nüfus hareketleri kısmında bu konu daha geniş bir şekilde ele alınacaktır.

H.29 Zilhicce 1243/12 Temmuz 1828 senesinde Demirci kazası Börklüce karyesiyle ilgili II.Mahmud dönemine ait bir arşiv kaydında köy, *Ortapare nahiyesine tabi-i Börklüce* olarak yer almıştır. İlgili kayda göre Börklüce, *Ali veled-i Eyüp* isimli bir zaimin tumarıdır.⁴⁹

H.1249/M.1833 Nüfus defterinin kapağında “*Temürce kazası ahali-i İslam ve reayasının nüfus defteridir*” ifadesi yer almakta Börklüce’nin nüfusu burada yer almaktadır. Buna göre defterde 42 kişinin yaşları ve meslekleri ile ilgili kayıt bulunmaktadır. H.1258/M.1842-1843 Nüfus defterinde ise kapakta “*Kaza-i Temürcinin defteri nüfusudur*” ifadesi yer almaktadır. Deftere göre Börklücede 16 hane ile birlikte 45 kişi kayda geçirilmiştir.⁵⁰

⁴⁶ 166 Numaralı Muhâsebe-i Vilâyet-i Anadolu Defteri (937/1530) I, s.343.

⁴⁷ Detaylı bilgi için bkz. Adamaz, a.g.t, s.105.

⁴⁸ Temettuat defterinin kapağı için bkz. Ek:11.

⁴⁹ BOA.AE.SMHD.II.03294, Kayıt No:50.

⁵⁰ BOA.NFS.d.02835; BOA.NFS.d.02836.

Börklüce halkı tarafından yaptırıldığı anlaşılan cami ile ilgili H.1256/1840 yılına ait berat kaydında geçen “*Ortapare nahiyesine tabi' Börklüce Karyesi*” ifadesi de köyün Ortapare nahiyesine bağlı olduğunu göstermektedir.⁵¹

H.1260/M.1845 yıllarına ait temettuat defterinde Börklüce köyü “*Börklüce tabi-i Kaza-i Temürci*” olarak geçmekte ve 16 hanenin mal varlıkları ile kayıt altına alındığı görülmektedir.⁵² Bu kayıtlardan anlaşılıyor ki, yıllar içinde hane sayısında büyük bir düşüş yaşanmıştır.

Börklüce, H.1308 tarihli Aydın vilayet salnamesinde Ortapare nahiyesine bağlı bir köy olarak kaydedilmiştir. Köyün ismi muhtemelen kâtip hatası sebebiyle *بور حكوچه* şeklinde yazılmıştır.⁵³

1928 senesinde köy *بور وکلیجه* Börklüce ismiyle anılırken⁵⁴ 1933 senesinde köyün Manisa Kula'ya bağlı “*Börütlüce Köyü*” olarak geçtiği görülmektedir.⁵⁵

Börklüce köyünün 19 Haziran 1958 tarihine kadar Selendi kazasının Merkez nahiyesine bağlı olduğu görülmektedir. Selendi'nin 1954'te ilçe yapılmış olduğu görülmektedir. Muhtemelen o tarihte yani ilçe yapılırken Börütlüce Kula'dan ayrılıp Selendi'ye bağlanmış olmalıdır. “Yeni Türkiye Devleti'nin kurulmasıyla, Kula ilçesine bağlı bir Nahiye olarak kalmaya devam eden Selendi, 1954 yılında merkeze uzaklığı da göz önünde bulundurularak ilçe yapılmıştır.”⁵⁶

Haziran 1958'de Dâhiliye Vekâletinin kararı ile köy, Kula kazasına bağlanmıştır. Börklüce köyünün Selendi kazasına 45 km, Kula kazasına ise 25 uzaklıkta olması ve halkın işleri için Kula'ya gitmesi sebebiyle köyün Kula'ya bağlanmasına karar verilmiş olduğu anlaşılmaktadır.⁵⁷

⁵¹ BOA.EV.BRT.0046/8/5.

⁵² BOA.ML.VRD.TMT.d.01798, s.3.

⁵³ Bkz. 1308 Aydın Vilayeti salnamesi; Bu dönemde Demirci, kuzeyinde Hüdavendigâr vilayeti, doğusunda Kula kazası ve Selendi nahiyesi, güneyinde Borlu nahiyesi ve batısında Gördes kazası bulunan bir kazadır. Kazanın Nefs-i Şehir, Ortapâre ve Karataş namıyla üç nahiyesi bulunmaktadır, bkz. *Salnâme-i Vilâyet-i Aydın*, 1312, Vilâyet Basımevi, İzmir, s.421.

⁵⁴ *T.C Dahiliye Vekâleti Son Teşkilat-ı Mülkiyede Köylerimizin Adları*, İstanbul 1928, s.986.

⁵⁵ *Köylerimiz*, İstanbul Matbaacılık ve Neşriyat Türk Anonim Şirketi 1933, s.119.

⁵⁶ <http://www.selendi.gov.tr/ilcenin-tarihcesi>, Erişim Tarihi: (12.5.2018).

⁵⁷ Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, 30.11.1.0/270.18.7.

1968 senesinde *Köylerimiz* adlı eserde Börklüce artık “Börtlüce” ismiyle Manisa Kula merkeze bağlı bir köy olarak görülmektedir.⁵⁸ Börklüce ismi son hali olan Börtlüce ismiyle günümüzde kullanılmaya devam etmektedir.

21 Ocak 1975 senesinde İçişleri Bakanlığı ve Cumhurbaşkanı onayıyla Yeşiloba Bağlısı, Demirci kazası Borlu nahiyesi Yabancı köyüne bağlı bir mahalle iken Börklüce köyüne bağlandığı görülmektedir. Bağlanma sebebi olarak; Yeşiloba Bağlısının Yabancı ile arasından Gediz nehrinin geçmesi sebebiyle köy ile mahallenin iletişiminin kesilmesi, ayrıca bu bölgedeki arazilerin çoğunun Börklüce köyünde oturan Yeşiloba’lılara ait olması gösterilmektedir. Yeşiloba’nın Börklüce köyüne bağlanması için halk oylaması yapılmış, köydeki 30 seçmenden 22’sinin katıldığı oylamada 21 seçmen idari yapının değişmesi için oy kullanmıştır. Bu şekilde Yeşiloba’nın toplam 61 nüfusu Börklüce köyünde ikamet etmeye başlamıştır.⁵⁹

Osmanlı nüfus bilgisi içeren kayıtları ve 1928 senesinden günümüze kadarki nüfus sayımlarını incelediğimizde ise köyün nüfusunun günümüze kadar düşüş yaşadığı görülmektedir. Kurtuluş savaşı yıllarında Yunan askerlerinin köye geldiği ve belirli bir süre köyde kaldığı yapılan sözlü çalışmalarla öğrenilmiştir. Ayrıca 1965 köy okulları projesiyle köye ilkökul yapıldığı görülmektedir. Köydeki eğitim bir süre burada devam ettikten sonra okul kapandığından eğitime yakın bir köy olan Encekler köyünde taşınmalı olarak devam edilmiştir.⁶⁰

Günümüzde Börklüce’nin Manisa’nın Kula ilçesine bağlı olan köy statüsü, Manisa’nın büyükşehir olmasıyla mahalle konumuna geçmiştir. Günümüzde yaklaşık hane sayısı 158 olup, 1985 nüfus sayımında toplam nüfus 624 olup bunun 344’ü erkek 280’i ise kadın nüfusundan oluşmaktaydı. 2000’li yıllarda toplam nüfus 555, 2010 senesinde 567, 2011 senesinde ise ani bir düşüşle nüfus 237’e kadar düşmüştür.⁶¹ Merkeze dayalı nüfus sistemi verilerine göre 2016 nüfusu toplam 208 olmuştur.⁶² Bu hızlı bir düşüşün temel sebebinin

⁵⁸ *Köylerimiz*, Ankara Başbakanlık Basımevi D.S.İ 1968, s.104.

⁵⁹ Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, 30.11.1.0/408.3.18.

⁶⁰ Bu bilgi, Ayşe Yılmazdan alınmıştır, (Baba Adı: Hasan Uysal, Doğum Yılı:14/02/1930, Ölüm Tarihi: Aralık 2017),(07.06.2017).

⁶¹ <https://www.yerelnet.org.tr/koyler/koy.php?koyid=254342>, Erişim Tarihi: (02.01.2018).

⁶² <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>, Erişim Tarihi: (02.01.2018).

1970'lerden itibaren başlayan köyden şehire göç meselesi olduğu söylenebilir. Şehirlerde sanayinin gelişmeye başlaması, nüfusun artışına paralel olarak köy topraklarının daha küçük parçalara ayrılması ve insanların tarım faaliyetlerini ekimden dikime doğru çevirmesi, sonraki yıllarda şehre göçü daha da hızlandırmıştır. Bunların dışındaki sorunlara eğitim, sağlık ve altyapı yetersizlikleri de eklenebilir.

B-İDARİ VE DİNİ GÖREVLİLER

İmam-Hatip:

Börklüce köyünde idari ve dini görevliler olarak muhtar ile imam ve hatip zikredilebilir. 1530 muhasebe, 1531 ve 1575 tahrir ile 1668 tarihli avarız kayıtlarında imam ya da hatip kaydı bulunmamaktadır. 1693 tarihli hurufat kaydında imam-hatip Mustafa'nın beratının yenilenmesi, bu tarihlerden önce köyde caminin ve dolayısıyla cami görevlilerinin bulunduğu işaret eder. 1668 tarihli avarız kaydında nüfusun muhtevası yani dini, askeri ve benzeri görevliler yazılmadan sadece hane sayıları verilmiştir.

Börklüce'de 1530 muhasebe ve 1531 ile 1575 tahrirlerinde oldukça fazla hane ve nüfus miktarı bulunmakla birlikte bu kayıtlarda cami ile ilişkilendirilebilecek imam, hatip, müezzin vs. gibi görevli isimlerinin bulunmayışı, bu tarihlerde köyde cami bulunup bulunmadığı yönünde kesin bir ifade kullanılmasını zorlaştırmaktadır. Yaklaşık 70-80 hane ve 400-500 nüfusun yaşadığı bir köyde normal şartlarda bir caminin var olması gerekeceği açıktır. Ancak kayıtlarda bu yönde bir bilginin bulunmamasının da izahı gerekmektedir. Acaba köyde mescit ya da cami vardı da devlet tarafından atanan resmi bir görevlisi bulunmadığından mı kaydedilmedi? Burada Börklüce köyünün, Şeyh Bedreddin isyanına katılan ve isyanın bastırılmasından sonra dağıtılan Börklüce taifesi tarafından kurulmuş olması ihtimali hatıra gelmektedir. Şeyh Bedreddin isyanında ve bilhassa 16.yüzyılın başından itibaren Safevî etkisiyle meydana gelen isyanlarda, isyana katılan zümrelerle devletin resmî din anlayışının pek uyuşmadığı bilinmektedir. Acaba köyde bir caminin ya da cami görevlilerinin bulunmayışı böyle bir gelişmenin ürünü müdür? Bu konuda kesin bir yargıda bulunmak şu an itibarıyla mümkün

görünmemektedir. Yeni bulunacak belge ve bilgiler elbette bu konunun aydınlatılmasını sağlayacaktır.

Börklüce'de cami bulunduğuna ilişkin kayıtlar 17.yüzyılın sonlarından itibaren görülmeye başlanmaktadır. Yukarıda ifade edilmeye çalışılan devlet ve isyancıların din anlayışlarındaki uyumsuzluğun bir sonucu olarak eğer köyde cami ya da cami görevlileri bulunmadığı tezi doğru ise o takdirde devletin 16. ve 17.yüzyıllarda bu tür yerleşim birimlerinde cami yaptırması uygulamasının Börklüce için de geçerli olduğu düşünülebilir.⁶³

Hurufat ve berat kayıtlarından anlaşıldığına göre Börklüce köyü camiinin bakım ve tamiri ile cami görevlilerinin ücretlerinin ödenebilmesi için bir vakıf tesis edilmiştir. Ancak vakıfla ilgili bir vakfiye kaydı bulunmadığı için vakıf tarihi ve vakfiyenin içeriği konusunda fazla bir şey söylenememektedir. Caminin yapımında ve vakfın oluşumunda H.1 Ramazan 1256/M.27 Ekim 1840 tarihli *Berat* kaydında yer alan “*Ortapare nahiyesine tabi Börklüce nam karyede vaki ahali-i karye bina eyledikleri Cami-i Şerif vakfından*” ifadesiyle cami ve vakfının köy ahali tarafından oluşturulduğu görülmektedir. Söz konusu belgede ayrıca daha önce göreve getirilen Mehmet Halife bin Mustafa'nın beratının eskimiş olduğu ve yenilenmesi için rica eylediği görülmektedir.⁶⁴ Nitekim bu kişinin temettuat defterinde Mehmed Efendi olarak geçen imam olduğu anlaşılmaktadır.⁶⁵ Bölge araştırmasında tespit ettiğimiz yeni cami şerifin avlusunda mezarı bulunan Hatip Hacı Mehmed Efendinin temettuat defterinde imam olarak geçen Mehmed Efendi olması muhtemeldir.⁶⁶

M.1844/1845 Temettuat defterinde imam olarak Aşıkmustafaoğlu Hacı Mehmed Efendi kaydedilmiştir.⁶⁷ Hacı Mehmed Efendi H.1249/M.1833-1834 nüfus defterinde Aşıkoğlu Mehmed olarak “*orta boylu ter bıyıklı*” 18 yaşında

⁶³ Bu konuda bkz. Saim Savaş, *XVI. Asırda Anadolu'da Alevilik*, TTK yayını Ankara 2013, s.116-117.

⁶⁴ BOA.EV.BRT.0046/8/5.

⁶⁵ Bkz. Ek:11.

⁶⁶ Bkz. Ek:15.

⁶⁷ BOA.ML.VRD.TMT.d.01798, s.2.

hatip olarak görünmektedir. H.1258/M.1842-1843 nüfus defterinde “orta boylu kara sakallı” İmam olarak 37 yaşında kaydı düşülmüştür.⁶⁸

H.22 Cemaziyelahir 1297/M.1 Haziran 1880 tarihli bir diğer berata göre Hacı Mehmed Efendi'nin “*hâl-i şeyhûhatine binâen*” yani yaşlılığından dolayı “*cihet-i mezburenin birinci hanesinin üçüncü numrosunda mukayyed 'Âşık Mustafa oğlu Halil Kâmil Efendi bin Mehmed*” ifadesiyle yerine Halil Kamil Efendi'nin getirildiği görülmektedir. Halil Kâmil Efendi'nin “*hitabet-i mezkûreye ehliyet ve liyâkati*” yani hatiplik makamı için yeterli olduğu, Redif Zâbitânı'nın da hazır olduğu imtihan sonucunda “*redif zâbitânı dahî hâzır olduğu halde icrâ olunan imtihanında tebeyyün idüb*” anlaşılmıştır. Yine Halil Kâmil Efendi'nin askerlikle ilişkisinin olmadığına dair, zabitan tarafından mühürlü belge verildiği de (*merkumun kur'a ve redif firari ve bakayasından olmadığına dâir zâbitân-ı mümâileyhim tarafından virilen varaka-i memhûre*) belirtilmiştir. Sınavın ve atamanın bir kurul tarafından yapıldığı söz konusu belgenin altında bulunan mühürlere anlaşılmaktadır. Belgenin alt kısmında 4 aza⁶⁹, evkaf müdürü⁷⁰, tahrirat müdürü, muhasebeci vekili, müftü, naib ve Saruhan livası mutasarrıfının mührü yer almaktadır.⁷¹ Belgede dikkat çeken bir diğer husus ise önceki belgelerde, göreve getirilen imam ve hatiplere, nim ya da bir akçe ödendiği belirtilirken, bu belgede Halil Kâmil Efendi, ücretsiz (*ber-vech-i hasbî*) olarak göreve getirilmiş görünmektedir. Bu hususun, Evkaf-ı Hümayun Nezareti'nin⁷² 1862'de kurulup, vakıfların bu nezarete bağlanması ile alakalı olarak ortaya çıktığı düşünülebilir. Cami vakfının çok büyük bir ihtimalle köy ahalisi tarafından oluşturulmuş olması yani klasik vakıf sisteminde olduğu gibi cami vakfının düzenli bir gelirinin olmayışı, bu gelişmede etkili olmuş olmalıdır. Belgede kayıtlı Halil Kâmil Efendi'nin, daha önce zikri geçen Mehmed Efendi'nin oğlu olduğu düşünülmektedir.⁷³

⁶⁸ BOA.NFS.d.02835, s.97; BOA.NFS.d.02836, s.139.

⁶⁹ A'za: Kasbar veled-i Mankik, A'za: ..., A'za: Es-Seyyid Mehmed Arif, A'za: Es-Seyyid Muhyiddin.

⁷⁰ Müdür-i Evkâf: Süleyman Nuri.

⁷¹ Müdür-i Tahrîrât: Mehmed Hilmi, Vekil-i Muhasebeci: Es-Seyyid İsmail, Ed-dâî Müfti: Es-Seyyid Ali, Ed-dâî Nâib: Mutasarrıf-ı Liva-i Saruhan: Ahmed Necib.

⁷² Bkz. Nazif Öztürk, “Evkâf-ı Hümayun Nezâreti”, *DİA*, C.11, Türkiye Diyanet Vakfı Yayını, İstanbul 1995, ss.521-524.

⁷³ BOA.EV.BRT.46/8/3; Ek:12.

Ayrıca göreve getirilen imam ve hatiplerin bazen aynı aileden ardı sıra vazifeye getirildiği görülmektedir. Yani bu uygulamada, imamın oğlu imam olur, tarzında bir anlayışın izlerini görebiliriz. Hurufat defteri kayıtlarına baktığımızda genelde imamlık-hatiplik vazifesinin ölümle birlikte el değiştirdiği de görülmektedir. Ancak yukarıda ifade edildiği üzere görevlileri bulunan Cami vakfının vakfiyesi görülemediği için kimlerin hangi şart ve şekilde göreve getirileceği hususunda kesin bir kanaat belirtilememektedir. Cami vakfında görev yapanların ne zaman göreve geldikleri, kim oldukları ve aldıkları ücretler hurufat defterlerinde kaydedilmiştir. Bu doğrultuda Demirci kadısı ve naibi tarafından atanmış 8 kişinin kaydı bulunmaktadır.⁷⁴

Arşiv kaynaklarına göre söz konusu vakfın H.24.01.1234/23 Kasım 1818 tarihinde *mazbut vakıf* olarak tescil edildiği anlaşılmaktadır.

Hurufat defterlerinden tespit ettiğimiz bilgiye göre cami'-i şerifte minber yani hutbe okunulan yer bulunmaktadır. Bir camide minber ve hatip bulunması, orada devletin izniyle Cuma namazı kılındığının işareti olarak kabul edilir. Ayrıca bu durum bu tarihlerde köyün oldukça büyük bir yerleşim birimi olması ile de alakalı kabul edilebilir. Cami ve minber H.10 Rebiülevvel 1225/M.15 Nisan 1810 senesinde “*Börklüce nam karyede câmi'-i şerif harabe-müşrif olmağla*” ifadesiyle harap olduğu “*ahali-i karyeden ashab-ı hayırlarla*” köy ahalisinden toplanan yardım ile caminin tamir edilmesi ve yeni bir minberin yapılması için “*izn-i hümayun*” yani Padişahın izni istenmiştir. Ayrıca “*minber vaz' eyledikleri câmi'-i şerife hatib nasb ve ta'yin olunmak lâzım*” ve “*harab olan câmi'-i mezkurun yevmî nim akçe vazife ile hatibi Mehmed bin Mehmed fev'*” ifadesinden caminin hatibi vefat ettiği anlaşılmakta Mehmed bin Mehmed'in yerine Mustafa Halife yevmi nim akçe ile naib Mehmet Emin arzıyla görev verildiği görülmektedir.⁷⁵ Bu belgeden hareketle Börklüce köyünde daha önce de minber bulunduğu ve köyde Cuma kılınp hutbe okutulduğunu söylemek mümkün gözükmemektedir.

Camide görev yapanların ücretleri karşılaştırıldığında sadece bir imam veya hatiplik görevinde bulunanların nim akçe aldığı görülmektedir. Ancak hem

⁷⁴ Bkz. Ek:6.

⁷⁵ VGMA, Hurufat Defteri, Nr:541, s.59.

İmam hem de hatip olarak görev yapanların ise bir akçe ile vazifeye tayin edildiği görülmektedir.

Hurufat⁷⁶ kayıtlarına göre Börklüce köyü camiinde görev yapan ikisi imam-hatip, yedisi imam ve biri hatip olmak üzere 10 kişi tespit edilmiştir. Kula ilçe müftülüğünden tespit edilen bilgilere göre ise Cumhuriyet döneminde 11 imam ya da vekil imam kaydı yer almaktadır. Börklüce köyünde görev yapan tespit edebildiğimiz bütün imam-hatipler bir tablo halinde verilmiştir.⁷⁷

Osmanlı döneminde imamlar, imamlık vazifesi dışında aynı zamanda kadıların yardımcısı olmalarında dolayı; mahallenin düzeni ve güvenliği, mahallenin İslâm'a uygun yaşaması ve dinî görevlerin yerine getirilmesini kontrol etmek, ikamet eden kişiler hakkında tam bir bilgi sahibi olmak, mahalleye gelen ve gidenleri tespit ederek kayıtlarını tutmak da vazifeleri arasında yer almıştır. İmamlar görevleri süresince kadılar tarafından denetlenir, ahalinin şikâyeti ile görevleri son bulabilir veya ceza alabilirlerdi.⁷⁸

Köyün eski camii harap olunca yerine 1979 senesinde yeni cami yapılmıştır. Cumhuriyetten itibaren imam atamaları 30 Haziran 1967 tarihine kadar yapılmamıştır. İlk imam atamasının 1967 senesinde yapıldığı görülmektedir. Bu tarihe kadar ücreti köylüler tarafından karşılanan imamlar ve hatipler vazife yapmıştır.⁷⁹ Eski cami yıkılmaya yüz tutunca yıkılıp yerine 2016 yılında Kuran kursu yapılmıştır.

Yıl	İsim	Görev
-1693-1697	Mustafa	İmam-Hatip
1697-1722	Mehmed	İmam
1722-?	Süleyman Halife	İmam
-	Mehmed	Hatip
1744-1769	Mehmed Halife	İmam
1769	Ali	İmam
?-1810	Mehmed bin Mehmed	İmam-Hatip
1810-?	Mustafa Halife	İmam
?-1879	Hacı Mehmed Efendi	İmam
1879-?	Aşıkoğlu Halil Kamil Efendi	İmam

⁷⁶ Hurufat defteri vakıf işlemlerinin kadı ve naibi tarafından kaydedildiği deftere verilen addır.

⁷⁷ Bkz. Tablo:1.

⁷⁸ Kemal Beydilli, "Osmanlı Devleti'nde İmamlık", **DİA**, C.22, İstanbul 2000, ss.181-186.

⁷⁹ Kula İlçe Müftülüğü Memuru Resul Kahraman (10.05.2018).

⁸⁰ Bu konuda bkz. Ertan Gökmen, "Hurûfât Defterlerine Göre Demirci Kazası ve Köylerinde Cami ve Mescitler (1690-1830)", **Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C.3, S.2, Manisa 2005, ss.22-56; Ek:6.

-	Ali Kahraman	V.İ.H ⁸¹
-	Yunus Kahraman	V.İ.H
-	Ahmet Topcan	V.İ.H
-	Yunus Kahraman	V.İ.H
1967	Ekrem Çetinkaya	İmam
-	Halil Çetinkaya	İmam
1989-2005	İlyas Yıldırım	İmam
2005-2008	Ramazan Bali	İmam
2009-2010	Abdülkerim Eryılmaz	İmam
2010-2011	Halit Ersöz	V.İ.H
5/2011 12/2011	Abdülkerim Eryılmaz ⁸²	İmam
2012-Günümüz	Ahmet Kıtır	İmam

Muhtar:

M.1844/1845 Temettuat defterinde köy muhtarı olarak *Hasankethüdaoğlu Hüseyin* kaydedilmiştir. Ancak ilgili defterin son sayfasında, genellikle temettuat defterlerinin son sayfalarında bulunan karye imamı ile muhtar-ı evvel ve muhtar-ı sani mühürleri bulunmamaktadır.

Osmanlı döneminde, daha muhtarlık teşkilatı oluşmadan önce köy ve mahallede halkın işlerini yapan halk ile hükümet işlerinde aracılık yapan kimseler bulunmuştur. Bu kişiler “*kethüda*” ve “*ihitiyar*” adlarıyla anılmaktadır.⁸³ Bu sebepten ötürü *Hasankethüdaoğlu Hüseyin*'in ailesinden gelenlerin “*kethüda*” unvanından dolayı daha önce de bu konumlarda sözlerinin geçmiş olabileceği söylenebilir. Muhtarlık makamının bugünkü halini alması ise II. Mahmud döneminde önce İstanbul’da ve daha sonra taşrada gerçekleştirilen uygulamalar neticesinde olmuştur.⁸⁴ Muhtarların belirlenmesinde halkın katılımı ile birinci ve ikinci muhtar belirlenmiştir. Börklüce köyü ile ilgili belgeleri incelediğimizde sadece birinci muhtarla ilgili “*muhtar-ı karye idüğü*” ifadesi yer almaktadır. İkinci muhtarla ilgili herhangi bir kayıt yer almamaktadır. H.1258/M.1842-1843 Nüfus defterinde muhtarla

⁸¹ Cumhuriyetin İlk yıllarından itibaren Diyanet İşleri Başkanlığı olmadığı için İmamlar köylünün topladığı paralar ile göreve getirilmiş bu İmamlara Vekâleten İmam adı verilmektedir.

⁸² Askerlik sebebiyle bir süre görevinden ayrılınca yerine vekil İmam atanmış askerliği bitmesi üzerine tekrar vazifeye getirilmiştir.

⁸³ Musa Çadırcı, “Türkiye’de Muhtarlık Kurumunun Tarihi Gelişimi”, **Çağdaş Yerel Yönetimler**, C.II, 1993, s.4.

⁸⁴ Musa Çadırcı, “Türkiye’de Muhtarlık Teşkilatının Kurulması Üzerine Bir İnceleme”, **Belleten**, S.XXXIV(135), 1970, ss.409-420.

ilgili bir kaydın bulunmaması sebebiyle muhtarlık makamının H.1258-1260/M.1842-1845 yılları arasında oluşturulduğu söylenebilir.

Cumhuriyet dönemi muhtarlarıyla ilgili bilgiler Kula kaymakamlığı arşivinden tespit edilmiştir. 1947 yılına kadar muhtarlık ile ilgili bilgiler defterlerin taraması sonucu tespit edilememiş lakin 1947 yılından itibaren köyde atama ve seçimle göreve gelen muhtarların isimleri ve görev tarihleri belirlenmiştir. Söz konusu araştırmanın neticesinde 1947 yılından itibaren 13 muhtar göreve gelmiştir. Bu muhtarların bazıları atamaya tabi bazıları ise seçimle iş başına geldiği görünmektedir.⁸⁵

Tablo 2: Köyde Görev Yapan Muhtarlar (1844-2017)		
Yıl	İsim	Görev
1844-1845	Hasankethüdaoğlu Hüseyin	Muhtar ⁸⁶
1947	Ali Şentürk	Muhtar
1948	Ali Çetin	Muhtar
1950	Mehmet Çetinkaya	Muhtar
1955	Mehmet Çetinkaya	Muhtar
1963	Yusuf Yılmaz	Muhtar
1968	Yunus Ceyhan	Muhtar
1973	Hikmet Öztürk	Muhtar
1977	Hikmet Öztürk	Muhtar
1981	Nurullah Şafak	Muhtar
1984	Nurullah Uysal	Muhtar
1989	Hüseyin Kocatürk	Muhtar
1994	Hüseyin Kocatürk	Muhtar
1999	Recep Çetinkaya	Muhtar
2004	Mehmet Özkan	Muhtar
2009	Mehmet Uysal	Muhtar
2014	Vahit Yılmaz	Muhtar ⁸⁷

⁸⁵ Bkz. Tablo:2.

⁸⁶ BOA.ML.VRD.TMT.d.01798, s.2.

⁸⁷ 1947-2014 arasındaki muhtarlarla ilgili bilgiler Kula Kaymakamlığı Yazı İşleri Müdürü Gürsel Yılmaz vasıtasıyla tespit edilmiştir.

III. BÖLÜM: NÜFUS YAPISI VE HAREKETLERİ

Osmanlı, askerlik vazifesini yerine getirecek erkeklerin isimlerini ve vergiye tabi olanların tespitini yapmak amacıyla nüfus sayımı yapmıştır. Yapılan sayımlarda vergi yükümlüsü hane kabul edildiği için kişi yerine hane esas alınmış, dul kadınlar ve bekâr erkekler de sayım içine dâhil edilmiştir. Lakin kız çocukları ve eşler kayıt edilmemiştir. Bu nedenle nüfus hakkında bilgiler eksik ve yetersizdir.⁸⁸ Ayrıca nüfus kayıtlarında yeni doğanlar, ölenler ve göçlerle yer değiştirenlerin bulunmasından dolayı defterler arasında farklılıkların olduğu görülmektedir.

Osmanlı Devleti'nde ilk genel nüfus sayımı, 1831 yılında II. Mahmut döneminde yapılmıştır.⁸⁹ Börklüce köyü ile ilgili 3 nüfus defteri tespit edilmiştir. Bunun dışında 2 tahrir ve 1844 temettuat defterine göre aileler, kişiler, meslekler, yaşları ve fiziki özellikleri gibi bazı özellikleri verilen kayıtlar yer almaktadır. Buna göre araştırmamızda kişilerin aile-aile ayrılmasına karar verildi. Ayrıca yıllara göre değişimler tabloya döküldü.⁹⁰

Aile isim ve unvanlarında en çok kullanılan isimlerin başında Hacıoğlu ismi yer almaktadır. *Hacıoğlu* unvanı dinî bir unvan olduğu için diğer aileler ile aralarındaki bağlar hakkında kesin bir şey söylemek mümkün olmamaktadır. Bazı aile isimlerinde değişimler olmuş baskın kişilerin ismi aile ismi olarak kullanılmaya başlanmış ya da aile isimlerine yeni unvanlar eklenmiştir. Bunlara örnek olması açısından H.1249/M.1833 tarihli nüfus defterinde Hacıoğlu ailesi yer almakta iken H.1258/M.1842 tarihli nüfus defterinde ve temettuat defterinde aynı aile isminin *Hacımustafaoğlu* olarak geçmeye başladığı görülmüştür. Bu değişim Mustafa'nın baskın bir kişilik ya da ailede söz sahibi bir kişi olduğu anlamına gelebilir. Bir diğer husus ise yine H.1249/M.1833 nüfusunda *Kerimoğlu* ailesi yer alırken H.1258/M.1842 nüfusunda ve temettuat defterinde aile ikiye ayrılmış olarak görülmekte, bir aile Kerimoğlu ailesi olarak devam ederken diğer aile artık *Sarıkerimoğlu*

⁸⁸ Muttullah Sungur, "XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti'nde Nüfus ve Nüfus Sayımları", **Osmanlı**, C.4, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 1999, s.558.

⁸⁹ Bu konuda geniş bilgi için bkz. Enver Ziya Karal, *Osmanlı İmparatorluğunda İlk Nüfus Sayımı 1831*, Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası - Ankara, Temmuz 1995; Çavdar, a.g.m., s.551.

⁹⁰ Bkz. Tablo:3; Bkz. Tablo:9.

olarak kayıtlarda yer almaktadır. Aynı şekilde H.1249/M.1833 nüfusunda *Hacıhaliloğlu* adıyla anılan ailenin, H.1258/M.1842 nüfusunda ve temettuat defterinde *Sarıhaliloğlu* olarak değişim yaşadığı gözlemlenmiştir.⁹¹

Geçmişte kullanılan aile isim ve unvanları Cumhuriyet devrinde soyadı kullanılmaya başlandıktan sonra büyük oranda soyadı olarak kullanılmaya başlanıldığı için günümüzde köyde yaşayan ailelerin, o devirlerde hangi aileye mensup olduklarının takibini yapabilmek mümkün gözükmemektedir. Nüfus müdürlüklerindeki kayıtlar da bu amaçla kullanılabilir. Söz konusu bu çalışmaların bireyler tarafından yapıldığı görülmektedir.⁹² Aile soy kütükleri ile Osmanlı nüfus defterleri karşılaştırmalı olarak incelendiğinde bir ailenin geçmişten günümüze aile soy ağacını çıkarmak mümkün olacaktır.

Temettuat defterinde kayıtlı *Bozokoğlu* ailesinin Bozok lakabından dolayı Yozgat tarafından, *Kasabalıoğlu'nun* Manisa'nın Turgutlu kasabasından göç etmiş olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca *Köseoğlu*, fiziki özellikten dolayı bu unvanı almış olabilir.

A-AİLELER

Börklüce köyünde yaşamış ailelerin tespiti için H.1246 (1830/1831), H.1249 (1833/1834) ve H.1258 (1842/1843) dönemlerine ait nüfus defterleri ile H.1260 (M.1844-1845) tarihli temettuat defteri kullanılmıştır.

Aileleri bir arada görmek amacıyla nüfus ve temettuat defterlerinin bir arada verildiği karşılaştırmalı olarak takip edilebilecek bir tablo hazırlanmıştır.⁹³ H.1249 tarihli nüfus defteri H.1246 tarihli defterin temize geçirilmiş hali olduğu için tabloda H.1249 ve H.1258 tarihli nüfus defterleri ile H.1260 tarihli temettuat defterindeki veriler esas alınmıştır. H.1249 tarihli nüfus defterinde hane numarası verilmeden kişiler numaralandırılmış, H.1258 ve H.1260 tarihli defterlerde ise hane numaraları belirtilmiştir. İlgili tabloda tarih sırasına dikkat edilmiş ancak H.1249 ve H.1260 tarihli defterlerdeki hane ve kişiler H.1258

⁹¹ Bkz. Tablo:9.

⁹² <http://www.tgrthaber.com.tr/gundem/soyagaci-sorgulamasinda-daha-eskilere-nasil-gidilir-e-devlet-giris-soyagaci-sorgula-226983>, Erişim Tarihi:(10.06.2018).

⁹³ Bkz. Tablo:9.

tarihli defterdeki hane ve kişi numaralarıyla eşleştirilerek verilmiştir. Bu sebeple aşağıda zikredilen aileler H.1249 nüfus defterine göre sırayla verilmiştir. Ayrıca kişilerin sakal, bıyık vb. durumları tekrara düşmemek adına verilmemiştir.⁹⁴

1-Hacıoğlu Ailesi:

H.1249 tarihli nüfus defterine göre ailenin reisi, ailenin en yaşlısı olan ve çiftçi olduğu belirtilen 62 yaşındaki Hacıoğlu Hasan'dır. Hasan'ın 22 yaşında Topal Hüseyin ve 15 yaşında Ali adında iki oğlu vardır.

H.1258 nüfusunda Hasan'ın yer almayışı, onun bu tarihten önce vefat etmiş olduğunu düşündürmektedir. Aynı şekilde oğlu Hüseyin'in evlendiği ve Musa adında bir oğlunun olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü H.1258 nüfusunda Hüseyin, *Hacimustafaoğlu* Hüseyin bin Hasan olarak yazılmış olup, bu tahrirde Hüseyin 35, oğlu Musa ise 4 yaşında olarak kaydedilmiştir.

Temettuat kaydını incelediğimizde “*muhtar-ı karye idüğü*” ifadesiyle muhtar olduğu anlaşılan Hüseyin'in 100 dönüm arazi ekmiş olduğu, bundan 2 kile/60 kg buğday, 3 kile/90 kg arpa üzerinden öşür verdiği görülmektedir. Aynı şekilde 3 dönüm boya tarlasından 22 kıyye⁹⁵/28,204 kg boya ve 15 dönüm palamut tarlasından/korusundan ise 5 kantar/282,5 kg palamut öşrü verdiği anlaşılmaktadır.

Ailenin üretim miktarına baktığımızda öşrünün 1/10 oranında alındığından yola çıkarak 600 kg buğday, 900 kg arpa, 282,04 kg boya ve 2825 kg palamut üretimi yapıldığı görülmektedir.

Kendisinin üzerine kayıtlı 1 sağman inek, 2 öküz ve 1 merkebi bulunmaktadır.

2- Aşıkoğlu Ailesi:

H.1249 nüfus defterine göre aileye mensup tek kişi bulunmaktadır. Bu kişi 18 yaşındaki Hatip Aşıkoğlu Mehmet'tir. *Hatip* olarak yazılmasının sebebi köydeki camide hatip olarak görev yapmasıyla ilgili olmalıdır.

⁹⁴ Bu konuda bkz. Tablo:9.

⁹⁵ Kıyye, vukıyye ve okka 1,282 kilogram veya 400 dirhemlik ağırlık ölçü birimi, bkz. TDK Büyük Türkçe Sözlük.

Nitekim aynı kişi *Aşık Mustafaoğlu* Hacı Mehmet Efendi adıyla temettuat defterine “*İmam-ı karye idüğü*” olarak kaydedilmiştir. Temettuat defterinde Mehmet’in 50 dönüm mezru/ekili tarlası olmakla birlikte temettuat yazımının yapıldığı ilk yıl ekilmediği, bunun dışında 5 dönüm palamudu olup 2 kantar/113 kg palamut öşrü vermiş olduğu görülmektedir. Üretim miktarına bakıldığında 1130 kg palamut üretimi yaptığı anlaşılmaktadır.

3-Köseoğlu Ailesi:

H.1249 tarihli nüfus defterine göre ailenin en yaşlısı 38 yaşındaki çiftçi olarak kaydı geçen Köseoğlu Ali’dir. Ali’nin 8 yaşında Mahmut, 4 yaşında Ömer ve 2 yaşında Ahmet adında 3 çocuğunun kaydı bulunmaktadır.

H.1258 nüfusuna göre Ali, *Köseoğlu* Ali bin Ali olarak kayda geçmiş ve yaşı 52 olarak kaydedilmiştir. Burada babasının adının da Ali olduğunu görmemiz mümkündür. Ali’nin oğulları arasında Mahmut 14, Ömer 10 ve 6 yaşında Mehmet görülmektedir. Ahmet adındaki oğlundan ise bir bilgi bulunmamaktadır. Bu yüzden bu tarihten önce vefat etmiş olduğu düşünülmektedir.

Köseoğlu Ali’nin temettuat kaydını incelediğimizde “*rençber taifesi*” olarak kaydedilmiş ve 25 dönüm arazi ekip bundan 2,5 kile/75 kg buğday, 3kile/90 kg arpa öşrü vermiş olduğu görülmektedir. Boya tarlası olarak 2 dönüm ekip 10 kıyye/12,82 kg boya ve palamut tarlasından ise 7 dönümden 2,5 kantar/141 kg palamut öşrü vermiş olduğu anlaşılmaktadır. Ali’nin “*Altmış Altmış bir senelerinde zer’ olunmağla Altmış dördünde hasılat alınacağı*” ifadesiyle daha sonra hasat olunacak 2 dönüm mezru boya tarlası bulunmaktadır. Ailenin üretim miktarına baktığımızda 750 kg buğday, 900 kg arpa, 128,2 kg boya ve 1410 kg palamut üretimi yaptığı görülmektedir. Ali’nin üzerine kayıtlı 2 öküz ve 1 merkep de bulunmaktadır. Rençberliğinden ise 300 kuruş gelir ettiği görülmektedir.

4-Kerimoğlu Ailesi:

H.1249 tarihli nüfus defterine göre ailenin en yaşlısı 50 yaşındaki çiftçi olarak kaydedilen Kerimoğlu Mustafa’dır. Mustafa’nın 22 yaşında Hüseyin ve 18 yaşında Hasan isminde 2 oğlunun kaydı yer almaktadır.

H.1258 nüfus defterinde ise Mustafa, *Sarıkerimoğlu* Mustafa bin Kerim adıyla 64 yaşında olarak kaydedilmiştir. Mustafa'nın oğullarından Hasan 25, Hüseyin ise 20 yaşında kaydedilmiştir ki, büyük bir olasılık burada yaşlardan dolayı kâtip hatası yer almaktadır. Bunun sebebinin kayıt esnasında kişinin orda bulunmadığı ya da kayıt esnasında orda bulunanlardan öğrenilen bilgiler sonucunda yazılmış olabileceğidir.

Mustafa'nın temettuat verilerine göre aile "*Erbab-ı ziraatden idüğü*" olarak kaydedilmiş, 70 dönüm ekili arazisi olduğu, bundan 5 kile/150 kg buğday, 4 kile/120 kg arpa öşrü verdiği görülmektedir. Aynı şekilde 2 dönüm boya tarlasından 12 kıyye/15,384 kg boya ve 15 dönüm palamut tarlası olup 5 kantar/282,5 kg da palamut öşrü verdiği görülmektedir. Sarıkerimoğlu ailesinin 1500 kg buğday, 1200 kg arpa, 153,84 kg boya ve 2825 kg palamut üretimi yaptığı anlaşılmaktadır. Ayrıca "*Elli dokuz Altmış senelerinde zer' olunmağla Altmışbirinde hasılat alınacağı*" ifadesine göre 3 dönüm mezru boya tarlasının hasadı daha sonra yapılacağı görülmektedir. Mustafa'nın üzerine kayıtlı olduğu hayvanat ise 1 sağman inek, 2 öküz, 1 merkep ve 1 danadır. Rençberliğinden 500 kuruş geliri bulunmaktadır.

Mustafa'nın dışında bu aileye mensup olduğunu düşündüğümüz fakat farklı hanelerde kalan 40 yaşındaki *Kerimoğlu* Halil'in kaydının yer aldığı görülmektedir. Halil'in 3 yaşında Ahmet adında oğlu bulunmaktadır.

H.1258 nüfusuna göre ise Kerimoğlu Halil bin Ahmet 52 yaşında kaydedilmiştir. Oğlu Ahmet 15 yaşında olarak kaydedilmiştir. H.1249 nüfusundan sonra doğan 8 yaşında Ali adında bir oğlunun deftere yeni kaydedildiği anlaşılmaktadır. Halil'in babasının adının da Ahmet olduğu görülmektedir.

Kerimoğlu Halil'in temettuatına baktığımızda "*rençber taifesi*" olarak kaydedildiği ve 80 dönüm arazi ekip bundan 4 kile/120 kg buğday, 5 kile /150 kg arpa öşrü vermiş olduğu görülmektedir. Boya tarlası olarak 3 dönüm ekip 20 kıyye/25,64 kg boya ve palamut tarlası ise 20 dönüm olup 3,5 kantar/198 kg palamut öşrü verdiği anlaşılmaktadır. Bu ailenin ise 1200 kg buğday, 1500 kg arpa, 256,4 kg boya ve 1980 kg palamut üretimi yaptığı anlaşılmaktadır. "*Elli dokuz ve Altmış senelerinde zer' olunmağla Altmış dörtde hasılat alınacağı*"

ifadesi ile 2 dönüm mezru boya tarlasının kaydedildiği görülmektedir. Halil'in üzerinde kayıtlı 2 sağman inek, 2 öküz ve 1 merkep (Katır) bulunmaktadır. Rençberlikten 700 kuruş geliri kayıt altına alınmıştır.

5-Hızıroğlu Ailesi:

H.1249 tarihli nüfus defterine göre ailenin en yaşlı üyesi 45 yaşındaki Hızıroğlu Mustafa'dır. Mustafa'nın 15 yaşında Ahmet ve 7 yaşında Rüstem adında oğlu kaydedilmiştir. H.1258 tarihli nüfus defterinde ise Mustafa, *Hacımustafaoğlu* Mustafa bin Ali olarak kaydedilmiştir. İlgili defterden, oğulları Ahmet'in 27, Rüstem'in ise 18 yaşında oldukları anlaşılmaktadır.

Söz konusu defterler karşılaştırmalı olarak incelendiğinde, aile isminin tamamen değiştiği ve eskiden Hızıroğlu olarak anılırken artık Mustafa'nın çok baskın olduğu ve aile isminin değişmesine sebep olduğu sonucuna varılmaktadır.

Temettuat kaydına göre rençber taifesinden olduğu anlaşılan Mustafa'nın 60 dönüm ekili arazisi olup bundan 3 kile/90 kg buğday, 5 kile/150 kg arpa öşrü vermiş olduğu görülmektedir. 5 dönüm ekili boya tarlası olup 21 kıyye/26,922 kg boya ve 15 dönüm palamut tarlasından 3 kantar/169,5 kg palamut öşrü vermiştir. Hacımustafaoğlu ailesinin üretim miktarı ise 900 kg buğday, 1500 kg arpa, 269,22 kg boya ve 1695 kg palamuttur. Ayrıca "*Elli dokuz ve Altmış senelerinde zer' olunmağla Altmış dördte hasılat alınacağı*" ile kayıt altına alınmış 6 dönüm mezru boya tarlası bulunmaktadır.

Mustafa'nın üzerine kayıtlı 1 sağman ineği, 20 keçisi ve 10 tane de arı kovanı bulunmaktadır.

6-Himmetoğlu Ailesi:

H.1249 tarihli nüfus defterine göre en yaşlı aile mensubu 48 yaşındaki Himmetoğlu Halil'dir. Halil'in 11 yaşında İbrahim ve 3 yaşında Mustafa isminde 2 oğlu bulunmaktadır. Hacıoğlu ailesinde olduğu gibi Halil'in de 45 yaşında evlat sahibi olduğu anlaşılmaktadır.

H.1258 nüfusunda ise Halil, *Himmetoğlu* Halil olarak 62 yaşında kaydedilmiştir. Bu defterde Mustafa'nın oğulları İbrahim 35 ve Mustafa da 10 yaşında gösterilmektedir.

H.1249 tarihli defterde 3 yaşında olan Mustafa'nın H. 1258 tarihli defterde 10 yaşında gözükmesi defter tarihleri dikkate alındığında normal olmakla birlikte yine H.1249 tarihli defterde 11 yaşında gözükten İbrahim'in H.1258 tarihli defterde 25 yaşında olarak kaydedilmesi, söz konusu defterlerin yazılış tarihleri ile çelişkili bir durumu gündeme getirmektedir. Bunun çelişkinin İbrahim'in yazım esnasında köyde olmayıp yaşının tahmini olarak yazılmasından ya da kâtip hatasından kaynaklanmış olduğu düşünülebilir.

Himmetoğlu Halil'in temettuat kaydında “*rençber taifesi*” olarak kaydedilmiş ve kendisi 20 dönüm arazi ekip 2 kile/60 kg buğday, 3 kile/90 kg arpa öşrü vermiştir. Aynı şekilde boya tarlasından ise 2 dönüm ekip 9 kıyye/11,538 kg boya ve 5 dönüm palamut tarlasından ise 2 kantar/113 kg palamut öşrü vermiş olduğu görülmektedir. Ailenin üretim miktarını hesapladığımızda 600 kg buğday, 900 kg arpa, 115,38 kg boya ve 1130 kg palamut üretimi yaptığı anlaşılmaktadır. Ailenin ayrıca “*Altmış Altmış bir senelerinde zer' olunmağla altmış dört ve beş senelerinde hasılat alınacağı*” ifadesiyle kayıt altına alınmış 3 dönüm mezru boya tarlası bulunmaktadır. Halil'in üzerine kayıtlı 1 sağman inek, 2 öküz ve 1 merkep bulunmaktadır. Rençberliğinden 700 kuruş gelir ettiği söylenebilir.

7-Ferhatoğlu Ailesi:

H.1249 nüfus defterine göre ailenin en yaşlı kişisi 50 yaşındaki Ferhatoğlu Hasan'dır. Hasan'ın 15 yaşında Hüseyin, 13 yaşında Ömer, 10 yaşında Ali ve 2 yaşında Hasan adında 4 oğlu bulunmaktadır. Hasanın da 48 yaşında baba olduğu anlaşılmaktadır.

H.1258 nüfusunda Hüseyin 25 yaşında kayıt edilirken diğerlerinin kaydı yoktur. Ayrıca bu nüfusta onun karındaşı olarak 22 yaşındaki *Ferhatoğlu* Osman bin Hasan kayda girmiştir.

Ferhatoğlu Hüseyin'in ve karındaşı Osman'ın müşterek temettuatına bakıldığında “*rençber taifesi*” olarak kaydedildiği, 25 dönüm arazi ekip 2,5

kile/75 kg buğday, 4 kile/120 kg arpandan öşür vermiş olduğu görülmektedir. İki kardeş, ettikleri 2 dönüm boya tarlasından 12 kıyye/15,384 kg boya ve 5 dönüm balamud tarlasından 3 kantar/170 kg balamud öşür vermişlerdir. Kardeşlerin üretim miktarı ise 750 kg buğday, 1200 kg arpa, 153,84 kg boya ve 1700 kg palamuttur. Kardeşlerin “*Elli dokuz Altmış senelerinde zer’ olunmağla Altmış dördte hasılat alınacağı*” kaydıyla 2 dönüm daha mezru boya tarlasının olduğu görülmekte ve hasadının ileriki süreçte yapılacağı anlaşılmaktadır. İki kardeşin üzerine kayıtlı 1 sağman inek, 1 çift öküz ve 1 merkep bulunmaktadır.

Bunun dışında bu aileye mensup 35 yaşındaki *Ferhatoğlu* Mustafa görülmekte olup Mustafa’nın 2 yaşında Ali adında bir oğlu bulunmaktadır. H.1258 nüfusunda ise Mustafa 42 yaşında olup *Ferhatoğlu* Mustafa bin Hasan olarak kaydı düşülmüştür. Oğlu Ali bu defterde 8 yaşında olarak kaydedilmiştir. Ayrıca Mustafa’nın H.1249 nüfusundan sonra yaklaşık H.1254’te doğduğu tahmin edilen ve babasının adını verdiği anlaşılan 4 yaşındaki Hüseyin H.1258 yazımında kayda girmiş gözükmektedir.

Ferhatoğlu Mustafa’nın temettuat kaydına göre 25 dönüm arazi ekip 1,5 kile/45 kg buğday, 1,5 kile/45 kg arpa öşrü vermiş olduğu görülmektedir. Mustafa’nın boya tarlası olmayıp 5 dönüm palamut tarlasından 3,5 kantar/198 kg palamut öşrü verdiği anlaşılmaktadır. İlgili ailenin üretim miktarı ise 450 kg buğday, 450 kg arpa ve 1980 kg palamuttur. Mustafa’nın üzerine kayıtlı 2 sağman inek, 2 öküz ve 1 merkep bulunmaktadır. Rençberliğinden bir senede 150 kuruş gelir elde ettiği görülmektedir.

Ailenin diğer mensuplarının başka bir yerde ikamet ederken daha sonra buraya yerleşmiş olabilir. Köydeki diğer ailelerde ortalama 3 veya 4 kişinin kaydı bulunurken söz konusu ailede 9 kişinin kaydı yer almaktadır. Bu yüzden köyün en büyük aileleri arasında yer aldığı ilaveten söylenebilir.⁹⁶

8-Yusufoğlu Ailesi:

H.1249 tarihli nüfus defterine göre ailenin en büyük üyesi 45 yaşındaki Yusufoğlu Mehmet’tir. Mehmet’in 5 yaşında Mehmet adında bir oğlu bulunmaktadır. H.1258 nüfusunda ise Mehmet’in ismi bulunmamakta, bu

---

⁹⁶ Bkz. Tablo:9.

yüzden kendisinin bu tarihten önce öldüğü düşünülmektedir. Bu defterde artık Mehmet'in oğulları 14 yaşındaki Mehmet ve karındaşı 7 yaşındaki Yusuf aileyi temsil etmektedir.

H.1249 nüfus defterinde aile, iki ayrı hanede kaydedildiği görülmekte bu yüzden hane 11'de ise *Yusufoğlu* Ahmet 42 yaşında rençber olarak kaydedilmiş olup kendisiyle ilgili ile başka bir bilgi yer almamıştır.

Yusufoğlu Mehmet ve kardeşi Yusuf'un ortak temettuatlarına göre "*ırgat taifesi*" olarak kaydedilen ailenin 2 dönüm boya tarlasından 1 kıyye/1,282 kg boya ve 10 dönüm palamut tarlasından 2 kantar/113 kg palamut öşrü verdiği görülmektedir. Kardeşlerin 12,82 kg boya ve 1130 kg palamut üretimi yaptığı anlaşılmaktadır. Müşterek temettuata göre "*Altmış senesi zer' olunmağla Altmış beşde hasılat alınacağı*" altmış senesinde ekilip altmış beşte hasadı yapılacak 2 dönüm mezru boya tarlası bulunmaktadır. Üzerlerine kayıtlı sadece 1 merkep bulunmaktadır. İrgadlıktan bir senede 150 kuruş olan gelirleri kayıt altına alınmıştır.

9- Hacıhaliloğlu Ailesi:

H.1249 tarihli nüfus defterine göre ailenin reisi 46 yaşındaki Hacıhaliloğlu Halil'dir. Halil'in 8 yaşında İbrahim adında bir oğlu bulunmaktadır. H.1258 nüfusunda Halil, *Sarihaliloğlu* Halil bin Halil olarak 52 yaşında kaydedilmiş, oğlu İbrahim ise 14 yaşında gösterilmiştir.

Halil'in temettuat kaydına göre "*rençber taifesi*" olarak kaydedildiği ve kendisinin 25 dönüm arazi ekip 5 kile/150 kg buğday, 2 kile/60 kg arpa öşrü vermiş olduğu görülmektedir. Aynı şekilde 1 dönüm boya tarlası ekip 8 kıyye/10,256 kg boya ve 5 dönüm palamut tarlasından 2,5 kantar/ 141 kg Palamut öşrü vermiştir. Öşür üzerinden üretim miktarını hesapladığımızda 1500 kg buğday, 600 kg arpa, 102,56 kg boya ve 1410 kg palamut üretimi yaptığı görülmektedir. Ailenin "*Altmış Altmış bir senelerinde zer' olunmağla Altmış dört ve beş senelerinde hasılat alınacağı*" kaydıyla daha sonra hasat edilecek 2 dönüm mezru boya tarlası bulunmaktadır. Halil'in üzerine kayıtlı 1 sağman inek, 2 öküz ve 1 merkep bulunmaktadır. Rençberliğinden 400 kuruş gelir elde ettiği söylenebilir.

Yine H.1258 nüfus defterinde kayıtlı *Haliloğlu* ailesinin -ki bu aile temettuat defterinde unvansız bir şekilde Deli İsmail olarak kaydedilmiştir- de *Hacıhaliloğlu* ailesinin bir kolu olduğu kabul edilmiştir. H.1249 nüfus defterinde geçmeyen Haliloğlu İsmail bin Mustafa 42 yaşında, oğlu Ömer ise 6 yaşındadır.

Muhtemelen bu ailenin temettuat kaydındaki devamı olan *Rençber* Deli İsmail'in, mezru tarlası olmayıp 2 dönüm boya tarlasını ekip 12 kıyye/15,384 kg boya öşrü ve 10 dönüm palamud tarlasından ise 0,5 kantar/28 kg palamut öşrü verdiği anlaşılmaktadır. Öşür miktarlarını incelediğimizde 153,84 kg boya ve 280 kg palamut üretimi yaptığı görülmektedir. İsmail'in üzerine kayıtlı 1 sağman inek ve 1 merkep bulunmaktadır. Köyün fakir ailelerinden olduğu söylenebilir. Rençberliğinden 200 kuruş gelir elde ettiği söylenebilir.

10-Badasoğlu Ailesi:

H.1249 nüfus defterine göre ailenin reisi 65 yaşındaki Badasoğlu Mustafa'dır. Mustafa'nın 35 yaşında Hasan, 15 yaşında Mustafa ve 6 yaşında Mehmet adında 3 oğlu bulunmaktadır. Mustafa'nın 59 yaşında iken de çocuk sahibi olduğu görülmektedir.

H.1258 nüfus defterinde ailenin ismi *Bozokoğlu* olarak değişmiş görünüyor. Bu defterde ailenin en yaşlısı *Bozokoğlu* Mustafa bin Abdullah 77 yaşındadır. Mustafa'nın 27 yaşında Mustafa ve 10 yaşında Mehmet olmak üzere 2 oğlu kaydedilmiştir. H.1249 nüfusunda yer almayan ailenin daha sonra köye yerleşmiş oldukları düşünülebilir. Kendi ismini çocuğuna veren ailelerden biri olarak değerlendirmek mümkündür. Bu aileninde Karabacakoğlu ailesi gibi aile isminde değişme olduğu ya da kâtip hatasından dolayı bu şekilde yazılmış olabileceği düşünülmektedir. Çünkü aile isminin H.1260 temettuat defterinde tekrar *Badasoğlu* olarak kaydediliği görülmektedir. Nitekim aynı aileye ait olduğu anlaşılan bir mezar kitabesinde bu kez aile adı *Badaşoğlu* olarak ifade edilmiştir ki aile isminin bir kez daha değişime uğradığı söylenebilir.⁹⁷

Temettuat defterine göre "*rençber taifesinden*" olarak kaydedilen ailenin, 15 dönüm arazi ekip 2 kile/60 kg buğday ve 1,5 kile/45 kg arpa öşrü vermiş

olduğu görülmektedir. Aile, yine 3 dönüm boya tarlasından 15 kıyye/19,23 kg boya ve 5 dönüm Palamuttan 1 kantar/56,5 kg öşür vermiştir. Üretim miktarı ise 600 kg buğday, 450 kg arpa, 192,3 kg boya ve 565 kg palamuttur. Ailenin “*Elli dokuz ve Altmış senelerinde zer’ olunmağla Altmış dörtde hasılat alınacağı*” kaydı ile 8 dönüm mezru boya tarlası olduğu görülmektedir. Mustafa’nın üzerine kayıtlı 1 sağman inek, 1 çift öküz ve 2 merkep bulunmaktadır. Rençberliğinden 600 kuruş geliri olduğu görülmektedir.

11- Ömeroğlu Ailesi:

H.1249 nüfus defterinde sadece rençber olduğu belirtilen 22 yaşındaki Ömeroğlu İsmail’in kaydı bulunmaktadır. Sonraki defterlerde aile ile ilgili herhangi bir kayıt bulunamamıştır.

12-Haydaroğlu Ailesi:

H.1249 nüfus defterine göre bu aileye mensup iki kişi bulunmakta olup bunlar 15 yaşındaki İbrahim ve karındaşı olarak kaydedilen Halil’dir. Büyük ihtimal babaları erken yaşta ölmüştür.

H.1258 nüfus defterinde İbrahim, *Haydaroğlu* İbrahim bin Ali adıyla 28 yaşında olarak kaydedilmiştir. Karındaşı Halil’in ise bu tarihte 17 yaşında olduğu defterden anlaşılmaktadır.

Haydaroğlu İbrahim ve kardeşi Halil’in müşterek temettuatına göre aile “*rençber taifesi*” olarak kaydedildiği, 20 dönüm arazi ekip 2,5 kile/75 kg buğday, 3 kile/90 kg arpa öşrü vermiş olduğu görülmektedir. Yine boya tarlası olarak 3 dönüm ekip 8 kıyye/10,256 kg boya ve 5 dönüm palamuttan ise 2,5 kantar/141kg palamut öşrü vermiştir. Haydaroğlu ailesinin üretim miktarı ise 750 kg buğday, 900 kg arpa, 102,56 kg boya ve 141 kg palamut ürettikleri anlaşılmaktadır. Müşterek temettuata göre “*Elli dokuz ve Altmış bir senelerinde zer’ olunmağla Altmış dört ve beş senelerinde hasılat (alınacağı)*” ifadeleriyle daha sonra hasat edilecek 2 dönüm mezru boya tarlası bulunmaktadır. İkisinin üzerine kayıtlı 1 sağman inek, 2 öküz ve 1 merkep bulunmaktadır. Ailenin rençberlikten 400 kuruş geliri bulunduğu görülmektedir.

13- Karabacakoğlu Ailesi:

H.1249 nüfus defterine göre bu ailenin en büyüğü 48 yaşındaki Karabacakoğlu Ahmet'tir. Onun 14 yaşında Mahmut, 10 yaşında Mustafa ve 5 yaşında Mehmet adında oğulları bulunmaktadır. H.1258 nüfus defterine göre Ahmet, *Çelebioğlu* Ahmet bin Mustafa olarak 65 yaşında kaydedilmiştir. Ahmet'in 14 yaşında Mustafa, 10 yaşında Osman, 4 yaşındaki İbrahim adındaki oğulları kayda geçirilmiştir. H.1249 ve H.1258 nüfuslarını karşılaştırdığımızda aile isminin değiştii görölmektedir.

Çelebioğlu Hüseyin karındaşları Osman ve İbrahim'in müşterek temettuat kayıtlarına göre "*rençber taifesi*" olarak kaydedildiği ve 25 dönüm arazi ekip 2 kile/60 kg buğday, 2,5 kile/75 kg arpa öşrü vermiş olduğu görölmektedir. Boya tarlasından ise 3 dönüm ekip 10 kıyye/12,82 kg boya ve palamut olarak 5 dönümden 2 kantar/113 kg palamut öşrü verilmiştir. İlgili ailenin 600 kg buğday, 750 kg arpa, 128,2 kg boya ve 1130 kg palamut ürettikleri anlaşılmaktadır. Müşterek temettuata göre "*Altmış Altmış bir senelerinde zer' olunmağla Altmış dördünde hasılat (alınacağı)*" ifadesiyle hasılatı daha sonra yapılacak 3 dönüm mezru boya tarlası kayda geçirilmiştir. Ailen'in üstüne kayıtlı 1 sağman inek, 1 çift öküz ve 1 merkep bulunmaktadır. Ailenin rençberliğinden ise 300 kuruş geliri kayıt altına alınmıştır.

14-Kasabahoğlu Ailesi:

H.1249 nüfus defterinde kayıtlı bulunmayan bu ailenin adından hareketle daha sonra Kasaba/Turgutlu'dan gelerek buraya yerleştii söylenebilir. H.1258 nüfusuna göre ise ailenin en yaşlısı *Kasabahoğlu* İbrahim bin Hasan olup 57 yaşındadır. İbrahim'in 24 yaşında Hasan, 16 yaşında İbrahim, 13 yaşında Ali ve 6 yaşında Mehmet adında 4 oğlu yer almaktadır.

Kasabahoğlu İbrahim'in temettuat kaydına göre aile "*rençber taifesi*" olarak kaydedildiği, 15 dönüm arazi ekip 2,5 kile/75 kg buğday, 3 kile/90 kg arpadan öşür vermiş olduğu görölmektedir. Aynı şekilde 3 dönüm boya tarlası ekip 20 kıyye/25,64 kg boya ve 3 dönüm palamut tarlasından ise 1,5 kantar/85 kg palamut öşrü vermiş olduğu anlaşılmaktadır. Öşür miktarlarını incelediğimizde aile 750 kg buğday, 900 kg arpa, 256,4 kg boya ve 850 kg palamut

ürettikleri görülmektedir. Ayrıca diğer ailelerde olduğu gibi bu ailede de “*Altmış Altmış bir senelerinde zer’ olunmağla altmış dördünde hasılat alınacağı*” 5 dönüm mezru boya tarlası bulunmaktadır.

İbrahim’in üzerine kayıtlı 2 sağman inek, 1 çift öküz ve 1 merkep bulunmaktadır. Kendisinin rençberlik işinden gelir elde ettiği görülmektedir. Ailenin rençberlikten 300 kuruş geliri bulunmaktadır.

Aileleri incelediğimizde nüfus hareketliliğinin yoğun yaşandığı görülmektedir. 60 yaşında çocuk sahibi olanların da bulunması geç yaşlarda baba olmanın o dönemlerde mümkün olduğunu göstermiştir. Aile isim ve unvanlarında kısa süreçler içinde değişimlerin olduğu görülmektedir. Köyün kuruluşundan itibaren aradaki boşlukları dolduracak veriler olmadığından bu değişikliklerini tamamını takip etmek mümkün gözükmemektedir.

B-NÜFUS YAPISI

Bu bölümde Osmanlı dönemi tahrir ve nüfus kayıtları ile Cumhuriyet dönemi nüfus sayımlarına dayanılarak köyün nüfus yapısı çıkartılmaya çalışılmıştır. Lakin hazırlanan tabloda tespit edilen aile ve kişi isimleri yeniden verilmemiş sadece veri tarihleri ve nüfus miktarları gösterilmeye çalışılmıştır.

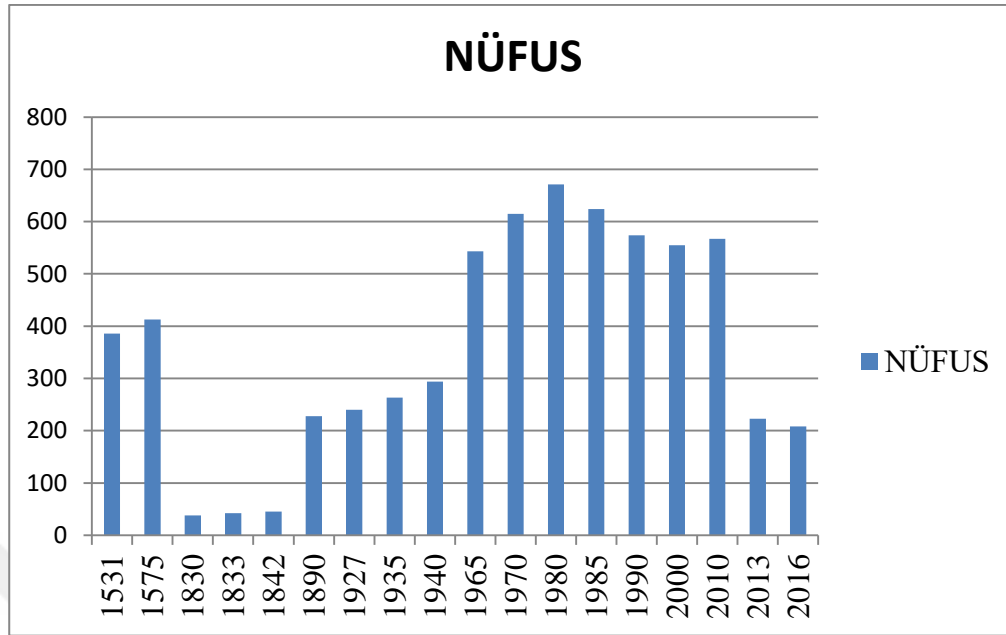
H.1249/M.1833 ve H.1258/M.1842 tarihli nüfus defterlerinde bazı kişilerin ölüm tarihleri verilmiş bunun dışında 12 yaşında olan çocukların askerlik açısından uygun diğer çocukların ise hangi yıl uygun olacağı üste kırmızı renk ile yıl notu düşülerek kaydedilmiştir. Bunun dışında yaşlı olup herhangi bir faaliyette kullanılamayacak kişilere *müsinn*/yaşlı gibi bazı kırmızı renkle notlar düşülmüştür.

Erkek	Kadın	Toplam	Yıl
		386	1531
		413	1575
		76 ⁹⁹	1833/1834
		84	1842/1843
		90	1844/1845
		228	1890
		240	1927
133	130	263	1935
141	153	294	1940
259	284	543	1965
293	322	615	1970
321	325	646	1975
305	366	671	1980
280	344	624	1985
266	308	574	1990
273	282	555	2000
282	285	567	2010
117	120	237	2011
112	111	223	2012
		223	2013
		205	2014
		213	2015
		208	2016

Tespit edilen nüfus sayımlarına göre köyde nüfus bakımından sürekli bir dalgalanmanın olduğu görülmektedir. Osmanlı dönemi nüfus kayıtlarının çoğu erkek nüfusu ve tahmini kapsadığı için kesin bilgiler vermekten kaçınılmıştır. 1830,1833 ve 1842 nüfusunda sadece erkek nüfus kaydı bulunmaktadır. Bazı hanelerde aynı aileden evli kardeşlerin birlikte kaydedilmesi sebebiyle her haneyi belirli bir sayıyla çarpıp nüfusu hakkında yorum yapmak pek mümkün gözükmemektedir.

⁹⁸ Buradaki rakamlar 165 numaralı Tahrir Defteri, 115 numaralı Tahrir Defteri, 1246 Nüfus Defteri, 1308 *Aydın Vilayeti Salnamesi*, 1249 Nüfus Defteri, 1258 Nüfus Defterleri ile <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>, Erişim Tarihi:(04.01.2018) ve <https://www.yerelnet.org.tr/koyler/koy.php?koyid=254342> Erişim Tarihi: (04.01.2018) kaynaklarından alınmıştır.

⁹⁹ Nüfus defterinde sadece erkek nüfusu verilmiş kadın nüfusu veya toplam nüfus bilgisi yer almamaktadır.

Grafik 1: Köy Nüfusunun Değişimi

C-ŞAHİS İSİMLERİ

Börklüce köyüne ait tespit edilen nüfus kaynaklarının hepsini kullanmaktan ziyade açık kesin bilgiler ihtiva eden 1531 tahrir defteri, H.1258 (1842/1843) tarihli nüfus defteri ve M.1844/1845 temettuatının verilerini kullanarak bazı istatistiki bilgilere ulaşılmıştır. Bu defterleri dikkate aldığımızda dağılımı tespit etmek için baba isimlerini kullanmadık, sebebi ise aynı babadan birkaç çocuk kaydedildiği için bizi yanıltması mümkündür. Bu sebeple sadece gerçek şahıs isimlerine göre tespit yapılmıştır. İsimlerin tespitinde isim önünde yer alan sıfatlar dikkate alınmamıştır. 1531 Tahrir defterinde yer alan baba isimleri önem arz ettiği için ayrı bir tabloda incelenmiştir.¹⁰⁰

1531 Tahrir defterini incelediğimizde 94 kişinin isminin kaydedildiği görülmektedir. Bunlardan 20 ismin birden fazla kullanıldığı görülmekle birlikte 25 ismin sadece bir kez kullanıldığı gözlemlenmiştir. 1531 Tahrir defterini nüfus defterleriyle karşılaştırdığımızda 1531'lerde en çok kullanılan Ali adının 1840'da yerini Mustafa'ya bıraktığı görülmektedir. Mustafa isminin kullanımının yıllar geçtikçe arttığı gözlemlenmiştir. Bununla birlikte Ali isminin kullanımında çok küçük bir azalma olduğu ancak en çok kullanılan isimler konumunu kaybetmediği görülmektedir. Yusuf ve Hızır gibi isimlerin

¹⁰⁰ Bkz. Tablo:5.

kullanılışında bir azalma olduğu açıkça görülmektedir. Tahrir defterinde geçen 35 ismin, tarihi süreçte kullanımındaki azalıştan dolayı nüfus defterlerinde bu isimlere tekrar rastlanmamıştır.

Adı	Adet	Adı	Adet
Ali	10	Hasan	3
Halil	6	Hızır	3
Yusuf	5	İsa	3
Nasuh	4	Turgut	3
İlyas	4	Mustafa	3
Musa	4	Hüseyin	2
Mehmed	4	Davud	2
Hacı ¹⁰²	2	Yunus	2
Mahmud	2	Veli	2
Hamza	2	İbrahim	2
Eymir ¹⁰³	1	Ebubekir	1
Kalemşah	1	Ömer	1
Hacı Ali	1	Torun(?) ¹⁰⁴	1
Kulağuz ¹⁰⁵	1	Emir	1
Yaldız ¹⁰⁶	1	Ramazan	1
Pir Ali	1	Emre	1
Armağan	1	Acar	1
Halis	1	Salih	1
Göçeri ¹⁰⁷	1	Bayezid	1
Aydın	1	Turafsan(?)	1
Danişmend ¹⁰⁸	1	Yakub	1
Çalabvirdi	1	Bazarlu	1
Baba Bali ¹⁰⁹	1	Toplam	93

¹⁰¹ Tahrir defterinde en çok ismi geçenlerin tablosu çıkarılmıştır.

¹⁰² 1531’lerde Hacı isim olarak kullanıldığı daha sonraki dönemlerde ise isimden çok dini bir unvan-lakap olarak kullanıldığı gözlemlenmiştir.

¹⁰³ TDK Büyük Türkçe sözlüğüne göre “Kağrı tekerleğinin dingil geçecek yerine oturtulan demir halka” anlamına geldiği görülmektedir.

¹⁰⁴ Torun “*Bir kimseye göre çocuğunun çocuğu*” günümüzdeki torun olarak ifade edilenle aynı olduğu söylenebilir.

¹⁰⁵ Kulağuz “*yol gösteren*” anlamına geldiği ve günümüzde “*kılavuz, rehber*” anlamında dönüşüm geçirerek kullanıldığı söylenebilir. Ayrıca Saruhanlı livasında “*kulağuzlar yörük cemaati*” adlı grubun Saruhanlı livasında çeşitli yerlerde ikamet ettiği görülmektedir. Bkz. 166 Numaralı Muhâsebe-i Vilâyet-i Anadolu Defteri (937/1530) I, s.77.

¹⁰⁶ Bir şeye altın veya gümüş görünümü vermek için kullanılan sıvı veya yaprak durumundaki altın, gümüş veya bunların benzeri maddeye verilen isimdir.

¹⁰⁷ Kelime anlamı olarak “*sürekli yer değiştiren, göç etmekten hoşlanan*” anlamına gelen Türkçe kökenli bir kelimedir. Saruhanlı livasında “*Göçeri cemaati*” adlı cemaatin Saruhanlı livasında çeşitli yerlerde ikamet ettiği görülmektedir. Bkz. 166 Numaralı Muhâsebe-i Vilâyet-i Anadolu Defteri (937/1530) I, s.76.

¹⁰⁸ 1530 Muhasebe defterine göre Aydın Livasına bağlı *Birgi* Kazasında “*Danişmendlü cemaati*” yer aldığı görülmektedir.

¹⁰⁹ Bali “*Eski, Koca, Köhne*” anlamlarına gelen bir kelimedir.

1531 Tahrir defterini nüfus defterleri ile karşılaştırdığımızda kullanılan isim ve lakapların birçoğunun farklı olduğu, tablolar incelendiğinde görülecektir. Özellikle isim ve lakapların neredeyse %60'ının daha sonraki dönemlerde kullanılmadığı görülmektedir. Bu durum isim verme anlayış ve kültüründeki değişimlerin iyi birer örneği olarak kabul edilebilir. Aynı şekilde bu veriler, çocuklara verilmedikçe eski isimlerin nasıl yok olup gittiğini ve insanların yeni isim verme eğiliminde olduğunu göstermesi bakımından da anlamlı olarak kabul edilebilir. Örnek vermek gerekirse “Paşa Bali, Kalem Şah, Eymir, Danişmend”¹¹⁰ gibi isim ve lakapların yok olup gittiği görülmektedir. Ancak bu veriler, köyde hep aynı ailelerin yaşamaya devam etmediğinin yani zamanla köye ve köyden dışarıya yeni ailelerin giriş-çıkış yapmalarının sonucu olarak ta değerlendirilebilir.

Tablo 5: Baba İsimlerinin Dağılımı (1531)

Adı	Adet	Adı	Adet
Hızır	4	Ali	4
Hamza	3	Hamza	3
İlyas	2	Ümmet	2
Hasan	2	Yusuf	2
İskender	1	Yunus	1
Halil	1	Alemşah ¹¹¹	1
Turhan	1	Paşa Bali	1
Bayramlı	1	Memlü	1
İbrahim	1	Irgad ¹¹²	1
Hasan Fakih	1	Kurbaş(?)	1
Evrenos	1	Mustafa	1
Arslan	1	Emşat	1
Veli	1	Veled	1
Eynahan ¹¹³	1	Kani ¹¹⁴	1
Seydi Ahmed	1	Dede	1
Seydi Han(?)	1	Acar	1
Yüreğir	1	Nasuh	1
Kara Ağaç	1	Hoca Bali	1
Duşar	1	Toplam	51

¹¹⁰ Bkz. Tablo:4; Bkz. Tablo:9.

¹¹¹ Arapça ve Farsça kökenli bir kelime olup “Hükümdarı Nişanı” anlamına geldiği görülmektedir. Bazı yerleşim birimlerine bu ismin verildiği gözlemlenmiştir.

¹¹² “Tarım işçisi, amele, gündelik işçi” anlamlarında kullanılan bir kelime olup köylerde hala yoğun bir şekilde kullanılmaktadır.

¹¹³ Eynahan “obur, midesine düşkün” anlamlarına gelen bir sıfattır.

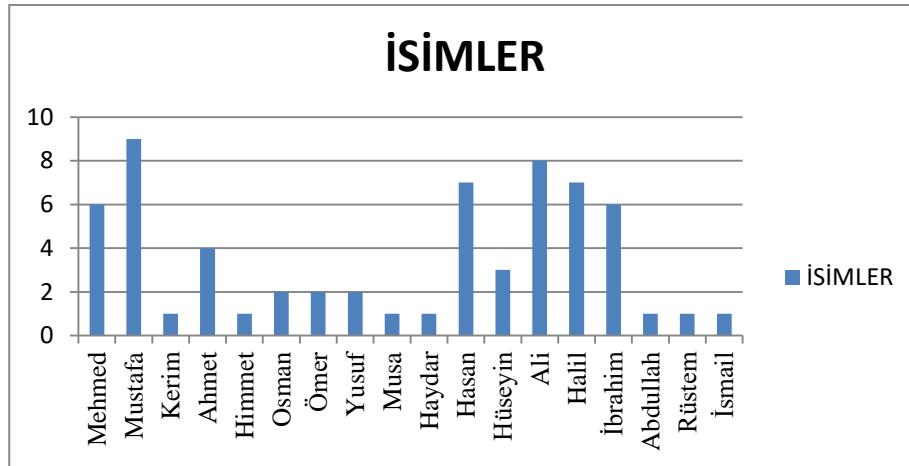
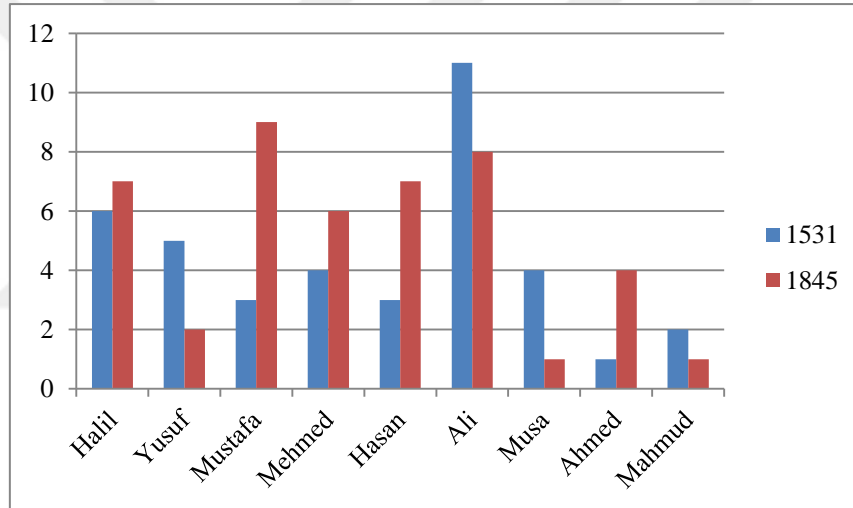
¹¹⁴ Kani “kanmış, inanmış” anlamlarıyla birlikte “kanaat eden, fazlasını istemeyen” Arapça kökenli bir kelimedir.

1531 Tahrir defterinde yer alan baba isimlerini incelediğimizde 8 ismin birden fazla kişi tarafından kullanıldığı anlaşılmakla beraber 29 ismin ise sadece 1 kez kullanıldığı görülmektedir. İsimleri incelediğimizde “*Eynahan, Evrenos, Paşa Bali, Turhan, Kulağuz vb.*” öz Türkçe isimlerin kullanıldığı görülmekte lakin 19. yüzyıla gelindiğinde bu isimlerin birçoğunun kullanılmadığı için yok olup gittiği görülmektedir. Öz Türkçe isimlerin dışında Farsça-Arapça “*Kani, Alemşah*” gibi isimlerinde kullanıldığını söylemek mümkündür. “*Arslan, Acar, Nasuh*” gibi isimlerin ise günümüzde hala kullanıldığı söylenebilir. İsimlerin yok olup gitmesinin, kişilerin kendi adlarını çocuklarına vermemeleri sebebiyle de gerçekleşmiş olabileceği düşünülebilir.

Tablo 6: Şahıs İsimlerinin Dağılımı (1830-1845)

Adı	Adet	Adı	Adet
Mustafa	9	Ömer	2
Ali	8	Yusuf	2
Halil	7	Musa	1
Hasan	7	Haydar	1
İbrahim	6	Himmet	1
Mehmet	6	Mahmut	1
Ahmet	4	Abdullah	1
Hüseyin	3	Rüstem	1
Osman	2	İsmail	1
Kerim	1	Toplam	61

Nüfus defteri verilerine göre 4 kişi kendi adını oğluna vermiştir. 4 kişi de babasının adını oğluna vermiştir(dede-torun). Köyde 8 kişinin adı 1'er kere verilmiş görünmektedir. En çok kullanılan ismin daha öncede bahsettiğimiz gibi Mustafa olduğu onun ardından Ali ve Halil'in geldiği görülmektedir. 1830-1845 isimlerine baktığımızda genelde Türk toplumunda en çok kullanılan isimlerden oluştuğu görülmektedir.

Grafik 2: Şahıs İsimlerinin Dağılımı (1844-1845)**Grafik 3: Şahıs İsimlerinin Yıllara Göre Değişimi (1531-1845)**

Ç-İNSAN TİPOLOJİSİ

Nüfus defterlerinde Börklüce köyünde yaşayan kişilerin yakından tanınmasını sağlayacak bir takım özellikler kaydedildiği görülmektedir. Bu tür tipolojik verilerin, ya yazan kâtibin ya da yazılması esnasında kâtime yardımcı olanların göz kararıyla verdikleri bilgilerden oluştuğunu söyleyebiliriz. Bu verilerden hareketle insanların boyları, ten renkleri, sakal ve bıyık durumları, özürleri veya hastalıkları olup olmadığı gibi bilgilere ulaşmak mümkündür.

Börklüce köyü nüfus defterleri karşılaştırılarak yapılan ve en sağlıklı olan H.1258/M.1842 tarihli nüfus ve 1844-1845 temettuat defterine

dayandırılarak bilgilerin sağlanması yapılmıştır. Ayrıca H.1258/M.1842 tarihli nüfusun diğerlerine nazaran daha fazla bilgi verdiği kişilerin yaşlarını ve dış görünüşlerini tespit ettiğimiz için bu bölümde bu defterden yararlanılmıştır.

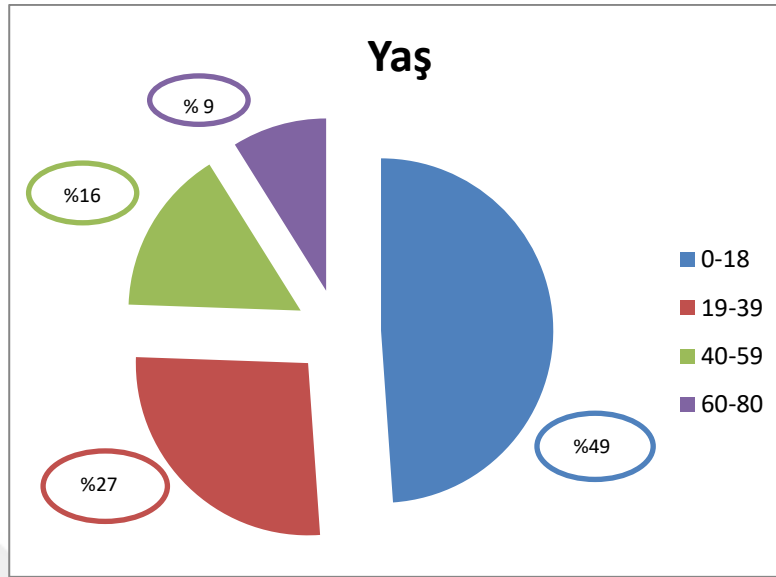
Bu yapılan çalışmada kişiler yaş gruplarına ayrılarak, 0-18, 19-39,40-59 ve 60-80 yaşları arasındaki kişiler olarak tabloya dökülmüştür. Köyün en yaşlısı 77 yaşında olup onu takip eden 60'lı yaşlarda 3 kişi bulunmaktadır.

Köyün nüfusunu incelediğimizde genç nüfusun diğer yaş gruplarına oranla daha fazla olduğu açıkça görülmektedir. Neredeyse %95 oranında her ailenin en az bir çocuğu bulunmaktadır. Altmış yaş üstü nüfusun da az olması yaşanan nüfusun az olduğunu insanların seksen üzeri yaşları göremediği var sayımına ulaşabiliriz.

Yazım sonrasında vefat edenler deftere tarihleriyle birlikte not düşüldüğü görülmekte lakin yeni doğanlar hakkında bir bilgi verilmediği görülmektedir. 1842 tarihli nüfus defterinde yaşları 19-39 aralığında bulunan 12 kişinin isimlerinin üzerine M (Mim) işareti konularak askerliğe elverişli oldukları belirtilmiştir. Bazı kişilerin üstüne *musinn*/yaşlı notu düşülerek elinden bir iş gelemeyeceği için yaşları 50 ve üzeri kişilerin bazısında bu notların düşüldüğü görülmektedir.

Tablo 7: Yaşlara Göre Dağılımı (1842)		
Yaş Grubu	Adet	Oran %
0-18	22	49
19-39	12	27
40-59	7	16
60-80	4	9
Toplam	45	100

Grafik 4: Yaşlara Göre Dağılımı (1842)

Bu köyün yaş ortalamasını hesaplamak için de tüm köy nüfusunun yaşlarını toplayarak köyün nüfusuna bölünmesiyle tespit edilmiştir. Buna göre toplam yaşları 1.172 olup köy nüfusu olan 45'e bölündüğünde yaş ortalamalarının 26 olduğu görülmektedir.

1833 tarihli nüfus defterine göre köyün tamamı çocuklar hariç orta boylu olarak kaydedilmiştir. Çocuklarla ilgili sadece yaş bilgisi yer almaktadır. Kara sakallı 4, Kır sakallı 8, Aksakallı 1, Kumral sakallı 1 ve Ter bıyıklı 3 kişi kaydedilmiştir. Aksakallı kişi köyün en yaşlısı konumunda iken Ter bıyıklı olarak kaydedilenler 18 ve 22 yaşlarındadır. 21 kişi hakkında görünüşleriyle ilgili bilgiler yer almamıştır.

1842 tarihli nüfus defterinin diğerlerine nazaran her yönden titizlikle yazıldığı görülmektedir. Buna göre 15 orta boylu ve 7 uzun boylu yer almaktadır. Ayrıca Kara sakallı 6, Kır bıyıklı 1, Kır sakallı 6, Kumral Bıyıklı 3, Kara bıyıklı 5 ve Aksakallı 2 kişi bulunmaktadır. Bu defterde gençler genelde kara bıyıklı olarak kaydedilmiştir. 23 kişi hakkında yine görünüş bilgisi yoktur. Bir kişi de özür durumundan dolayı "Topal" olarak kaydedilmiştir.

Diğer nüfus bilgisi ihtiva eden kayıtlarda kişilerin görünüşleri yer almamakta bazılarında sadece isimler, bazılarında toplam nüfus bilgisi yer almıştır.

Tablo 8: Tahrir Defterine Göre Şahıs İsimleri (1531)
Kulağuz veled-i İskender
Ebubekir veled-i Yunus
Kalemşah birader-i O
Eymir veled-i Halil
Ömer veled-i Hamza
Torun(?) veled-i O
Hacı veled-i Ali
Hacı Ali birader-i O
Musa veled-i Alemşah
İbrahim veled-i Turhan
Ali veled-i Paşa Bali
Halil veled-i Bayramlı
İlyas veled-i Memlü
Ali birader-i O
Veli birader-i O
Emir veled-i İlyas
Turgud veled-i İbrahim
Seferşah veled-i Hızır
Hamza veled-i Arslan
Hasan veled-i O
Ali birader-i O
Veli birader-i
Yaldız(?) birader-i Emşat(?)
Ramazan veled-i Veli
İlyas veled-i Hızır
Yunus veled-i Veled
Pir Ali veled-i O
Davud veled-i Veled
Ali veled-i Eynehan(?)
Hasan veled-i Kani
Emre veled-i Seydi Ahmet
Musa veled-i O
İsa birader-i O
Mustafa birader-i
Armağan veled-i Dede
Ya(?) Ali veled-i Hasan
Hüseyin veled-i Seydi Han(?)
Mahmut birader-i O
Nasuh veled-i .....
Halil veled-i Acar
İlyas veled-i O

Acar birader-i O
Halis veled-i Ümmet
Salih veled-i Ümmet
İbrahim birader-i O
Mustafa veled-i Yüreğir
Ali veled-i Hasan
Göçeri veled-i Irgad
Hüseyin veled-i Hamza
Hacı veled-i Ali
Bayezid veled-i Hamza
İlyas veled-i O
Hızır birader-i O
Musa veled-i Ali
Nasuh veled-i ...
Mehmet veled-i Nasuh
Halil birader-i O
Musa birader-i O
Yusuf veled-i Hasan Fakih
Yunus veled-i Kara Ağaç
Yusuf veled-i O
İsa birader-i O
Halil birader-i O
Hızır veled-i Hacı
Halil veled-i O
Mehmet veled-i Hacı
Aydın birader-i O
Nasuh veled-i Hoca Bali
Yusuf birader-i O
Yusuf veled-i İlyas
Turafsan(?) veled-i Hızır
Danişmend birader-i O
Turgud veled-i Kurbaş(?)
Davud veled-i Evrenos
Ali veled-i Karagöz
Mehmet birader-i O
Yakub veled-i Yusuf
Çalabvirdi birader-i O
Ali veled-i Yusuf
Hızır veled-i Ali
Halil veled-i O
Hasan birader-i Hızır
Bazarlu birader-i O

Hamza birader-i diğer
... veled-i ...
Mahmut veled-i Mustafa
Baba Bali birader-i O
Ali veled-i Duşar(?)
Turgud veled-i Hızır
Mehmet birader-i O
Yusuf birader-i O
İsa veled-i Yusuf
Mustafa(?) veled-i Hacı
Nasuh birader-i Yusuf

Tablo 9:NÜFUS VE TEMETTUAAT DEFTERLERİNE GÖRE MESLEKLER-AİLE VE KİŞİ ADLARI

1249 TARİHLİ NÜFUS DEFTERİ ¹¹⁵						1258 TARİHLİ NÜFUS DEFTERİ						TEMETTUAAT DEFTERİ			
Hane No	Aile Adı	Adı	Yaşı	Fiziki Özelliği	Mesleği	Hane No	Aile Adı	Adı	Yaşı	Fiziki Özelliği	Mesleği	Hane No	Aile Adı	Adı	Mesleği
1	Hacıoğlu	Hasan	62	Orta Boylu Kara Sakallı	Çiftçi										
		Oğlu Hüseyin	22	Orta Boylu Ter Bıyıklı- Topal		16	Hacımustafaoğlu	Hüseyin bin Hasan	35	Orta Boylu Kara Sakallı	Cebeci ¹¹⁶	2	Hasankethüdaoğlu	Hüseyin	Muhtar
								Oğlu Musa	4	-					
		Oğlu Ali	15	-		3	Hacımustafaoğlu	Ali bin Hasan	27	Orta Boylu Kara Bıyıklı					
2	Aşıkoğlu	Mehmed	18	Ter Bıyıklı	Hatip	1	-	Mehmet Efendi bin Mustafa	37	Orta Boylu Kara Sakallı	İmam	1	Aşıkustafaoğlu	Hacı Mehmed Efendi	İmam
3	Köseoğlu	Ali	38	Orta Boylu Kır Sakallı	Çiftçi	10	Köseoğlu	Ali bin Ali	52	Orta Boylu Kır Sakallı	Çiftçi	10	Köseoğlu	Ali	Rençber
		Oğlu Mahmud	8	-				Oğlu Mahmud	14	-					
		Oğlu Ömer	4	-				Oğlu Ömer	10	-					
		Oğlu Ahmed	2	-				Oğlu Mehmed	6	-					
4	Kerimoğlu	Mustafa	50	Orta Boylu Kara Sakallı	Çiftçi	2	Sarıkerimoğlu	Mustafa bin Kerim	64	Orta Boylu Kır Sakallı	Çiftçi	3	Sarıkerimoğlu	Mustafa	Çiftçi
		Oğlu Hüseyin	22	Orta Boylu Ter Bıyıklı				Oğlu Hüseyin	20	Orta Boylu Ter Bıyıklı					
		Oğlu Hasan	18	Orta Boylu Ter Bıyıklı				Oğlu Hasan	25	Orta Boylu Kara Bıyıklı					
5	Kerimoğlu	Halil	40	Orta Boylu Kır	Çiftçi	6	Kerimoğlu	Halil bin	52	Uzun Boylu	Rençber	6	Kerimoğlu	Halil	Rençber

¹¹⁵ H.1249 nüfus defterinde hane numaraları belirtilmemesi sebebiyle aileleri karıştırmamak adına hane numaraları kendimiz tarafından oluşturuldu.

¹¹⁶ Osmanlıda silah yapım ve tamiri ile uğraşan kişilere *Cebeci* denilmektedir.

				Sakallı				Ahmed		Kır Sakallı					
		Oğlu Ahmed	3	-				Oğlu Ahmed	15	-					
								Oğlu Ali	8	-					
6	Hızıroğlu	Mustafa	45	Orta Boylu Kumral Sakallı	Çiftçi	4	Hacimustafaoğlu	Mustafa bin Ali	47	Orta Boylu Kara Sakallı		4	Hacimustafaoğlu	Mustafa	Rençber
		Oğlu Ahmed	15	-				Oğlu Ahmed	27	Orta Boylu Kumral Bıyıklı					
		Oğlu Rüstem	7	-				Oğlu Rüstem	12	-					
7	Himmetoğlu	Halil	48	Orta Boylu Kır Sakallı	Çiftçi	5	Himmetoğlu ¹¹⁷	Halil bin Himmet	62	Orta Boylu Kır Sakallı	Rençber	5	Himmetoğlu	Halil	Rençber
		Oğlu İbrahim	11	-				Oğlu İbrahim	35	Orta Boylu Kara Sakallı					
		Oğlu Mustafa	3	-				Oğlu Mustafa	10	-					
8	Ferhatoğlu	Hasan	50	Orta Boylu Kara Sakallı	Çiftçi										
						8	Ferhatoğlu	Osman bin Hasan	22	Uzun Boylu Kara Bıyıklı					
		Oğlu Hüseyin	15	-				Karındaşı Hüseyin	25	Orta Boylu Kara Bıyıklı		8	Ferhatoğlu	Hüseyin-Karındaşı Osman	Rençber
		Oğlu Ömer	13	-											
		Oğlu Ali	10	-											
		Oğlu Hasan ¹¹⁸	2	-											
9	Ferhatoğlu	Mustafa	35	Orta Boylu Kır Sakallı	Çiftçi	9	Ferhatoğlu	Mustafa bin Hasan	42	Orta Boylu Kır Sakallı	Rençber	9	Ferhatoğlu	Mustafa	Rençber

¹¹⁷ Yaşından dolayı hiçbir işte kendisinden yararlanılamayacağından dolayı kırmızı ile *müsinn*/yaşlı notu düşülmüştür.

¹¹⁸ Defterde kırmızı not düşülerek H.17 Rebiülahir sene 252 olarak ölüm tarihi not düşülmüştür. M.9 Eylül 1836

		Oğlu Ali	2	-				Oğlu Ali	8	-				
								Oğlu Hüseyyin	4	-				
10	Yusufoğlu	Mehmet	45	Orta Boylu Kış Sakallı	Çiftçi						16	Yusufoğlu	Mehmed-Karındaşı Yusuf	Irgad
		Oğlu Mehmed	5	-		17	Yusufoğlu	Mehmed bin Mehmed	14	Uzun Boylu Kara Sakallı		Çiftçi		
		Oğlu Yusuf	2	-				Karındaşı Yusuf	7	-				
11	Yusufoğlu	Ahmet ¹¹⁹	38	Orta Boylu Kış Sakallı	Rençber									
12	HacıHaliloğlu	Halil	46	Orta Boylu Kış Sakallı	Çiftçi	7	Sarıhaliloğlu	Halil bin Halil	52	Uzun Boylu Kara Sakallı		7	SarıHaliloğlu	Halil Rençber
		Oğlu İbrahim	8	-				Oğlu İbrahim	14	-				
						15	Haliloğlu	İsmail bin Halil	42	Orta Boylu Kara sakallı		15		Deli İsmail 15
								Oğlu Ömer	6	-				
13	Badasoğlu	Mustafa	65	Orta Boylu Ak Sakallı	Çiftçi	13	Bozokoğlu	Mustafa bin Abdullah	77	Uzun Boylu Ak Sakallı		13	Badasoğlu	Mustafa Rençber
		Oğlu Hasan ¹²⁰	35	Orta Boylu										
		Oğlu Mustafa	15	-				Oğlu Mustafa	27	Uzun Boylu Kara Bıyıklı				
		Oğlu Mehmed	6	-				Oğlu Mehmed	10	-				
14	Ömeroğlu	İsmail	22	Orta Boylu Kara Sakallı	Rençber									
15	Haydaroğlu	İbrahim	15	-		14	Haydaroğlu	İbrahim bin Ali	28	Uzun Boylu Kumral Bıyıklı		14	Haydaroğlu	İbrahim-Karındaşı Halil Rençber
		Karındaşı	10	-				Karındaşı Halil	17	-				

¹¹⁹ Defterde kırmızı not düşülerek H.17 Muharrem sene 252 olarak öldüğü tarih sonradan not düşülmüştür. M.4 Mayıs 1836

¹²⁰ Defterde kırmızı not düşülerek H.17 Safer ..... olarak öldüğü tarih sonradan not düşülmüştür.

		Halil													
16	Karabacakoğlu	Ahmet	48	Orta Boylu Kara Sakallı	Çiftçi	11	Çelebioğlu	Ahmed bin Mustafa	65	Orta Boylu Ak Sakallı	Rençber				
		Oğlu Mustafa ¹²¹	10	-				Oğlu Mustafa	14	-					
		Oğlu Mehmet	5	-											
								Oğlu Osman	10	-		11	Çelebioğlu	Hüseyin- Karındaşları Osman - İbrahim	Rençber
								Oğlu İbrahim	4	-					
						12	Kasabalıoğlu	İbrahim Bin Hasan	57	Orta Boylu Kır Sakallı	Çiftçi	12	Kasabalıoğlu	İbrahim	Rençber
								Oğlu Hasan	24	Orta Boylu Kumral Bıyıklı					
								Oğlu İbrahim	16	-					
								Oğlu Ali	13	-					
								Oğlu Mehmed	6	-					

¹²¹ Yine kırmızı not düşülmüş sene 252 yılında askerliğe elverişli olarak not düşülmüştür.

D-NÜFUS HAREKETLERİ

Köyün nüfus hareketleri incelendiğinde, 1530 muhasebe defterinde toplam 65 hanenin varlığı görülmektedir. 1531 tarihinde yine 65 hane ve nüfusunun tahmini 386 olduğu daha önce belirtilmişti. Tarihler 1575'e geldiğinde köy, 75 haneden oluşan 379 nüfusa sahip bir yerleşim birimi haline gelmiş olduğu görülmektedir. Bu tarihte 115 numaralı tahrir defteri incelendiğinde bölgeye konargöçer bir Yörük grubun geldiği tespit edilmiştir. İlgili tahrir kaydından anlaşıldığı kadarıyla bu Yörük grubu tahrire geçirildiğinde 1 nim çift, 5 bennak ve 4 mücerreden oluşmaktadır. Böylece köy nüfusu 413'e yükselmiş ve bu şekilde Börklüce, Demirci kazasının büyük köylerinden biri haline gelmiştir.¹²²

Tarihler ilerledikçe nüfusta azalmanın olduğu ve hane sayısında düşüşlerin yaşandığı tespit edilmiştir. H.1246/M.1830 nüfusunda köyde sadece erkekler sayıldığı için 38, H.1249/M.1833'de 42 ve H.1258/1842'de 45 kişinin köy nüfusunu teşkil ettiği anlaşılmaktadır. 1842 nüfusuna göre hane sayısı 16'ya kadar düşmüş görünmektedir. 1844 senesi temettuatında ise nüfus bilgisi bulunmamaktadır. Temettuat defterinde Börklüce köyünün yine 16 haneden oluştuğu görülmektedir. Bazı göç bilgileri aile kısmında verildiği için tekrar düşmemek adına yazılmamıştır. Köyün imamlığına ise *Aşıkoğlu* ailesinden birkaç kişinin geldiği tespit edilmiştir.¹²³ Bu yaşanan nüfus hareketlerinin altında ekonomik sebeplerin yattığını söylemek mümkün olabilir. Kayıtlarda daha önce de zikredilen bilgiler ışığında köyde insanlardan zorla mal ve para gaspı gibi eşkıyalık hadiselerinin meydana gelmesi, bu tür olaylar sebebiyle insanların daha güvenli yerlere taşınmasına sebep olmuş görünmektedir.¹²⁴ Ayrıca bilhassa 17.yüzyılda Osmanlıda patlak veren Celali isyanlarının¹²⁵ etkisiyle de yine korunaksız olan köyden insanların, kale bulunan daha korunaklı yerlere göç etmiş olabilecekleri düşünülebilir.

1900-1985 arasında da köy nüfusunun bölgedeki diğer köylere göre daha büyük olduğu tahmin edilmektedir. 1985 tarihinden itibaren artık köy

¹²² Bkz. 166 Numaralı Muhâsebe-i Vilâyet-i Anadolu Defteri (937/1530) I, s.342; BOA.TD.165; BOA.NFS.d.02835; BOA.NFS.d.02836; Adamaz, a.g.t., s.63.

¹²³ BOA.EV.BRT.0046/8/3 berat ile BOA.ML.VRD.TMT.d.01798 numaralı temettuatı kullanılmıştır.

¹²⁴ BOA.AE.SMD.II.03294; BOA.A.DVNS.MHM.d.074, s.49.

¹²⁵ Celali isyanları konusunda bkz. Mustafa Akdağ, *Türk Halkının Dirlik Düzenlik Kavgası "Celali İsyânları"*, İstanbul 1995.

nüfusunda düşüşler başladığı gözlemlenmiştir. Ancak defterlerin hiç birinde göç bilgisine rastlayamayışımız sebebiyle bu konuda kesin sonuçlar ifade etmek mümkün olmamaktadır. 21 Ocak 1975 Cumhuriyet arşivi kaydına göre Yeşiloba bağlısına tabi kişilerin Börklüce köyünde ikamet ettikleri görülmektedir. Bu sebepten ötürü daha öncede izah edilen sebeplerce bu yerleşim birimi Börklüceye bağlanmıştır.¹²⁶

Lakaplardan ve aile unvanlarından yola çıkarak kişilerin nerden geldiği de tespit edilebilir. Örneğin *Kasabalı* İbrahim'in Manisa'nın Turgutlu kasabasından *Bozokoğlu* Mustafa bin Abdullah'ın Yozgat taraflarından gelip sonradan köye yerleştiği tahmininde bulunmak ancak bu yolla mümkün olabilmektedir.

IV. BÖLÜM: EKONOMİK DURUM

A-ARAZİ VARLIĞI

1531 ve 1575 tarihli tahrir kayıtlarında geçen Börklüce karyesinde mevcut çift, nim çift ve bennak miktarlarından hareketle köydeki arazi miktarı hakkında bazı tahminlerde bulunulabilir. 1531'de 7 çift, 12 nim çift ve 52 bennak kaydedilmiştir. İki öküzle sürülebilen araziye ifade eden *çift* terimi ile yaklaşık arazi verimliliğine göre 60 ilâ 150 dönüm arazinin kastedildiği belirtilmektedir.¹²⁷ Börklüce köyü arazisinin orta seviyede verimli olduğu varsayımından hareketle çift'in 100, nim çift'in 50 ve bennak'ın 25 dönüme tekabül ettiği kabul edilebilir. Bu hesaba göre köyde $7 \times 100 + 12 \times 50 + 52 \times 25$ işlemi sonucunda $700 + 600 + 1300 = 2600$ dönüm arazinin bulunduğu sonucuna varılmaktadır ki, bu miktarın aşağıda daha kesin hesaplamaların yapıldığı temettuat sonuçlarına göre elde edilen miktardan çok fazla olduğu görülecektir. Bu bakımdan belirtilen yöntemle kesin bir sonuç elde etmek şu an itibariyle mümkün gözükmemektedir. 1575 tahririnde Börklüce'de 3 çift, 32 nim çift ve 22 bennak mevcudiyeti görünmektedir ki, 1531'de yapılan işlem burada uygulandığında köydeki arazi miktarı 2450 dönüm olarak hesaplanmaktadır.

¹²⁶ Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, 30.11.1.0/408.3.18.

¹²⁷ Bkz. Feridun Emecen, "Çift Resmi", *DİA*, C.8, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1992, s.309; Feridun Emecen, "Bennak", *DİA*, C.5, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1992, s.458.

Keza bu sonucun da 1844'lerde hesaplanan 777 dönüme göre oldukça fazla olduğu görülmektedir.

Börklüce köyüne ait arazi varlığı hakkındaki en net bilgilere H.1260/M.1844 tarihli temettuat defteri kayıtlarından ulaşılmaktadır. Temettuat defterinde ailelerin sahip oldukları araziler; mezru tarla, gayri mezru tarla, boya tarlası, mezru boya tarlası ve palamut korusu başlıkları altında dönüm olarak verilmiştir. Buna göre Börklüce köyünde 1844 tarihli temettuat kaydına göre 555 dönüm mezru (ekili) tarla, 10 dönüm gayri mezru (nadasa bırakılmış) tarla, 36 dönüm boya tarlası, 49 dönüm mezru boya tarlası ve 127 dönüm palamut korusu olmak üzere toplam 777 dönüm arazi varlığı olduğu hesaplanmaktadır. 36 dönüm boya tarlası halen ürün alınan arazileri ifade etmektedir. 49 dönüm mezru boya tarlası ise 1259-1260 ya da 1260-1261 yıllarında ekilip muhtemelen tarlanın verimlilik durumuna 1263-1264-1265 yıllarında hasılat elde edilecek tarlaları ifade etmektedir. H.1260 yılı itibariyle 555 dönüm ekili tarladan 10924 kuruş, 36 dönüm boya tarlasından 8100 kuruş ve 127 dönüm palamut korusundan 11435 kuruş gelir elde edilmiştir. İlgili tabloda görüleceği üzere gayri mezru/hasada bırakılan tarla sadece 1 hanede 10 dönüm olarak kaydedilmiştir. Bu şekilde H.1260/M.1844 tarihi itibariyle Börklüce'nin toplam hasılatı 30436 kuruş olarak hesaplanmıştır. Köyün ana geçim kaynaklarının büyük çoğunluğu topraktan sağlanmaktadır. İmam dâhil köylülerin genelde çiftçilik üzerinden kazanç elde ettikleri temettuat defterinden tespit edilebilmektedir. Ayrıca nüfus defterine yine köyde yaşayanların meslekleri not düşülerek çiftçi, rençber/ırgat ve imam olarak yazılmıştır.

Köyde ayrıca temettuat defterine not düşülüp “*sene 61'de hasat olunacaktır*” gibi ifadelerle hasadı daha sonra yapılacak boya tarlaları bulunmaktadır. Bu sebepten dolayı temettuat defterinin sadece H.1260/M.1844 senesine ait veriler kullanılmıştır. H.1261/M.1845 senesine ait bilgiler tahmini olduğu için kullanılmamıştır. Buna göre köyün hane başına düşen toplam arazi ve hasılatına bakıldığında, her haneye ortalama 35 dönüm mezru tarla ve bu araziden elde edilen 682 kuruş gelir düştüğü hesaplanmaktadır. Bunun dışında yine hane başı 2 dönüm boya tarlasından 506 kuruş ve 8 dönüm palamuttan 715 kuruş gelir bulunduğu varsayılabilmektedir.

Temettuat kayıtlarından anlaşıldığı kadarıyla sadece 15. hanede kayıtlı nüfus verilerinde yer almayan Deli İsmail ve 16. hanede kayıtlı babalarının erken öldüğünü düşündüğümüz Mehmet ve karındaşı Yusuf'un mezru tarlalarının bulunmadığı söylenebilir. Ana geçim kaynaklarından birisi olduğu anlaşılan palamut tarlalarından, büyük ihtimal belirli zamanlarda boya sanayiinde kullanılmak amacıyla ürün hasadı yapılmaktaydı. Ayrıca en kolay kazancın, herhangi bir bakım gerektirmeden kendiliğinden çoğalıp büyüyen palamut ağaçlarından elde edildiğini söylemek gerekir.

1531 ve 1575 Tahrir defterinde bağ, bostan, nar ve armut varlığı “*Öşr-i Bostan, Öşr-i Armud, Öşr-i Bağat, Öşr-i Nar*” ifadeleriyle görülmekte iken bu ürünlerin temettuat kayıtlarında yer almadığı görülmektedir.

Günümüzde ise köy halkının en önemli geçim kaynağı yine arazi ve tarımsal faaliyetlerdir. En çok yapılan tarım faaliyetlerinde hububat ekimi ve uzun yıllar üretimi devam ettirilen tütün dikimidir. Ayrıca son yıllarda köyde köyün bulunduğu konumdan dolayı artan miktarda zeytin yetiştiriciliği başlamış olup bu faaliyet artarak devam etmektedir. Tarlaya dikilen-ekilen ürünler arasında buğday, arpa, nohut ve tütün yoğunluktadır. Boya ekimi uzun süredir yapılmamaktadır. Gediz çayı kenarında araziye ya da sulamaya sahip kişilerin de darı ekimi, yonca ekimi yaptığı görülmektedir.

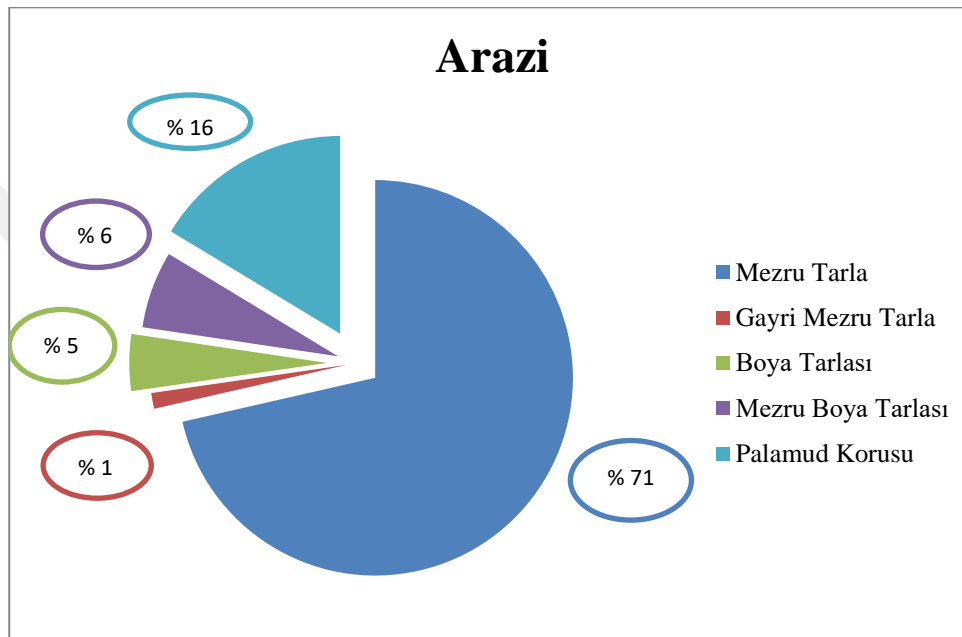
Tablo 10:BÖRKLÜCE KARYESİ ARAZİ VARLIĞI VE HASILATI

HANE NO	MEZRU TARLA		GAYRİ MEZRU TARLA	BOYA TARLASI		MEZRU BOYA TARLASI ¹²⁸	PALAMUD KORUSU	
	DÖNÜM	HASILAT (KURUŞ)		DÖNÜM	HASILAT (KURUŞ)		DÖNÜM	HASILAT (KURUŞ)
1	50	0	0	0	0	0	5	450
2	100	684	0	3	990	4	15	1350
3	70	1332	0	2	540	3	15	1650
4	60	1080	0	5	945	6	15	810
5	20	684	0	2	405	3	5	560
6	80	1260	0	3	900	2	20	945
7	25	1116	0	1	360	2	5	675
8	25	882	0	2	540	2	5	810
9	25	432	0	0	0	0	5	945
10	25	774	0	2	450	2	7	675

¹²⁸ Hasılatları daha sonra yapılacağı için sadece dönüm bilgisi verilmiştir. Ne zaman zer olunacağı ve hasılatının ne zaman alınacağı detaylı olarak kaydedilmiştir.

11	25	630	0	3	450	3	5	540
12	15	754	0	3	900	5	3	405
13	15	522	0	3	675	8	5	270
14	20	774	0	3	360	5	5	675
15	0	0	10	2	540	2	2	135
16	0	0	0	2	45	2	10	540
TOPLAM	555	10924	10	36	8100	49	127	11435

Grafik 5: Köydeki Arazi Dağılımı (1844)

B-HAYVAN VARLIĞI

1-Büyükbaş ve Binek Hayvanlar

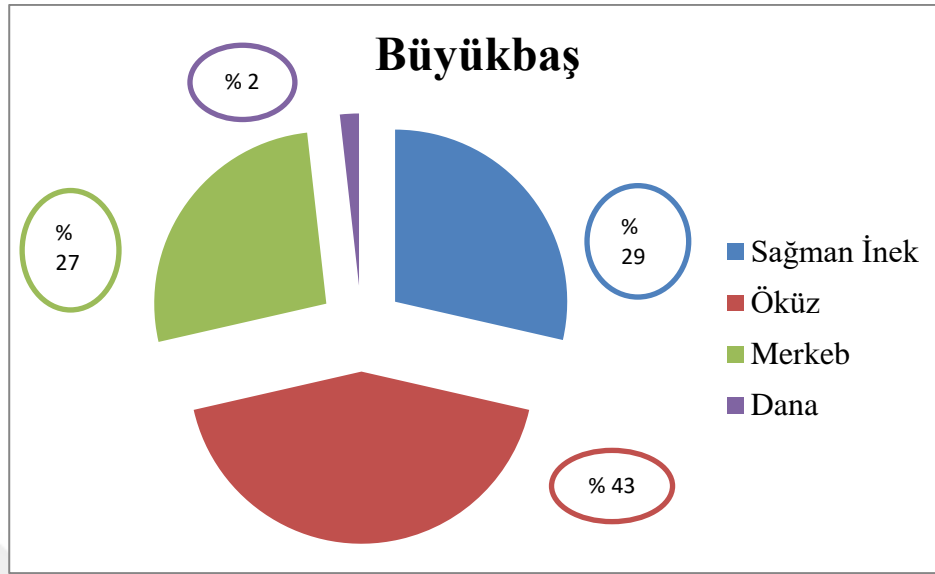
Börklüce karyesinde temettuat defterine göre bu kategoride sağman inek, öküz, merkep ve dana kayda geçirilmiştir. Köyde 16 sağman inek, 24 öküz, 15 merkep (binek) ve 1 dana kaydı bulunmaktadır. Buna göre köylü sağman ineklerden 800 kuruş (süt) elde etmiştir. Diğer hayvanatın geliri defterde yer almamaktadır. 52 büyükbaş ve bineğin bulunduğu bu köyde hane başına yaklaşık 3,25 hayvan düşmektedir. Neredeyse hanelerin %90'ında sağman inek ve öküzün bulunduğu görülmektedir. Sadece 1. hane, 10. hane ve 16. hanede sağman inek yoktur. Öküz ise yine 1. hane, 4. hanede, 15. hane ve 16. hanede

yoktur. Merkep ise sadece 4. hanede bulunmamaktadır. Dana ise sadece 3 hanede bulunmaktadır.

Öküz, makineye dayalı tarım öncesinde temel ziraat aracı olarak kullanıldığı için hemen her ailede mevcut bir hayvan türü olduğunu söylemek mümkündür. Köy halkının defterde “Ziraat Erbabı”, “Rençber taifesi” ya da “ırgat taifesi” olarak kaydedilmesi ve çoğu hanenin toprağının bulunması bunun açık göstergesidir. Benzer şekilde o devirlerde temel binek ve taşıma aracı olarak kullanılan merkep de köyde yaygın olarak bulunmaktadır. Günümüze geldiğimizde ise nerdeyse süt endüstrisinin gelişmesine paralel olarak bütün hanelerde inek besiciliğinin ve bazı ailelerde de küçükbaş hayvancılığın yapıldığı görülmektedir.

Tablo 11: BÜYÜKBAŞ HAYVAN VARLIĞI VE HASILATI

HANE NO	SAĞMAN İNEK		ÖKÜZ ADET	MERKEP ADET	DANA ADET
	ADET	HASILAT (KURUŞ)			
1	0	0	0	0	0
2	1	50	2	1	0
3	1	50	2	1	1
4	1	50	0	0	0
5	1	50	2	1	0
6	2	100	2	1	0
7	1	50	2	1	0
8	1	50	2	1	0
9	2	100	2	1	0
10	0	0	2	1	0
11	1	50	2	1	0
12	2	100	2	1	0
13	1	50	2	2	0
14	1	50	2	1	0
15	1	50	0	1	0
16	0	0	0	1	0
TOPLAM	16	800	24	15	1

Grafik 6: Büyükbaş Hayvanların Dağılımı (1844-1845)

2-Küçükbaş Hayvanlar ve Arıcılık

1531 senesinde köyde 900 kuruş *ağnam*/koyun vergisi (*resm-i ağnam*) alınmasından hareketle o devirlerde köyde küçükbaş hayvancılığın yapıldığı söylenebilir. Hayvan başına 2 kuruş vergi alınmasından dolayı tahrir esnasında köyde tahmini 450 küçükbaş hayvanın bulunduğu anlaşılmaktadır. Arıcılıkta ise 23 kovan faaliyet göstermektedir.

1844 Temettuat defteri kaydında hane 4’de Mustafa’nın 20 erkek keçisi bulunduğu ve bundan da 40 kuruş gelir elde ettiği görülmektedir. Bu gelirin süt ve keçi kılı satımından elde edildiği söylenebilir. Bunun dışında Mustafa’nın 10 tane arı kovanına sahip olduğu bundan da 80 kuruş yani kovan başına 8 kuruş geliri olduğu tespit edilmiştir. Bunun dışında hiçbir hane sahibinde küçükbaş ve arıcılık yoktur. Bunun, meraların yetersizliği gibi coğrafi ya da üretim alışkanlığı gibi sosyo-ekonomik sebeplerden kaynaklanmış olabileceği düşünülebilir.

Günümüzde ise köyde küçükbaş hayvancılığın yaygınlaştığı ve tarımdan sonra ana geçim kaynakları arasına girdiği söylenebilir.

C- DEĞİRMEN

Börklüce’de M.1531 tarihli tahrir defterinde, 30 akçe vergisi olan *asiyab-ı şair* yani arpa değirmeni ve 60 akçe vergisi olan 1 bab değirmen yani normal buğday öğütülen değirmen kaydından sonra köydeki değirmenlerle ilgili detay bilgilerin yer aldığı ayrı bir paragrafta; Börklüce’de 4 değirmenin bulunduğu, daha önce bu değirmenleri Davut Paşa’nın¹²⁹ satın alıp mülk edindiği, Sultan Bayezid Han¹³⁰ tarafından değirmenlerin öşürlerinin kaldırıldığına yönelik hükm-i hümayun verildiği, değirmenlerin haracından bedel daha önce Saruhan livasından Aydın iline verildiği, burada İnabeği çiftliği adıyla bilinen ve Mine (?) toprağında bulunan hassa çiftliği sipahisinden alınıp Börklüce karyesi sipahisine verildiği, ancak bahsi geçen dört değirmen tımara kabil olmadığı için yine sahibine yani mülk sahibine -ki, Davud Paşa’nın mülk edindiği yukarıda ifade edilmişti, onunla ilgili olmalı- verildiği süreç anlatılmış ve nihayet yazım esnasında, bazen mamur ve bazen harap olmak üzere (eğerse ma’mur ve eğerse harabdır) mülkiyet olarak tasarruf olunduğu ve ilgili değirmenlerden 1531 senesi itibariyle 120 kuruş vergi alındığı belirtilmiştir.¹³¹ Bu kayıtlardan anlaşıldığı kadarıyla Börklüce’de o tarihte 4’ü mülk, 2’si devlete ait olmak üzere toplam 6 değirmen bulunmaktadır.

Kadir Adamaz, XVI. Yüzyılda Demirci Kazası başlıklı Doktora tezinde, Börklüce köyündeki değirmenlerin 1531 tarihli tahrir kaydıyla ilgili olarak; “Köyde biri 3 ay, diğeri de yıl boyu çalışan iki su değirmeni yanında, mülkiyet üzere tasarruf olan dört değirmen bulunmaktadır” ve yine aynı konunun 1575 tahririndeki durumu ile alakalı olarak “Bu tarihte de köydeki değirmenler 1531’deki şekliyle varlıklarını sürdürmektedir”¹³² ifadelerini kullanmış ve

---

¹²⁹ Söz konusu Davut Paşanın Osmanlı devletinde önemli konumlarda yer alan Enderunda yetişmiş Arnavut kökenli bir devlet adamı olduğu düşünülmektedir. Sancak beyliği, Anadolu ve Rumeli beylerbeyliği gibi önemli görevler yaptığı görülmektedir. En sonunda II.Bayezid zamanında Veziriazam olarak on dört yıldan fazla görev yaptığı görülmektedir, Bkz. Şerafettin Turan, “Davud Paşa”, *DİA*, C.V, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1992, s.38; Davud Paşa hakkında detaylı bilgi için bkz. Mehmed Süreyya, *Sicill-i Osmani*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, C.2, İstanbul 1996, s.407.

¹³⁰ Burada bahsi geçen Sultan Bayezid Han’ın II. Bayezid olması gerekir.

¹³¹ *BOA.TD*.165, s.410.

¹³² Adamaz, a.g.t., s.63.

değirmenlerle ilgili tabloda ise Börklüce'de 1'i yıllık, 1'i 6 aylık olmak üzere 2 değirmene yer vermiştir.¹³³

Bu verilerin ışığında, köyde mevcut değirmenlerin çalışma süreleri ile ilgili net bir bilgi olmamakla birlikte o devirdeki değirmenlerin su ile çalıştığı düşünüldüğünde, değirmenlerin bulunduğu sahadaki ırmakların (ki, Gediz nehri olmalı) su miktarındaki mevsimsel değişimlerin değirmenlerin çalışma sürelerini belirlediği söylenebilir. Daha o dönemde bile değirmenlerden bir kısmının harap olma durumunun da söz konusu olduğu ve bu durumun yine değirmeni çevirecek su miktarı ile alakalı olduğu dikkate alındığında, 16. Yüzyılda mevcut değirmenlerin ilerleyen dönemlerde işlevlerini yitirdikleri ve zamanla sayılarının azaldığı kabul edilebilir. Nitekim 1844 Temettuat kayıtlarında değirmenlerle ilgili bilgilerin bulunmaması değirmenlerin bu süreçte kapandığı ya da daha ağır basan bir ihtimalle çevre köylerden başka birilerinin satın aldığı ve dolayısıyla o kişinin bulunduğu yerde deftere kaydedildiği düşünülmektedir. Çünkü köy ve çevresinde hububat üretimi her devirde yapılageldiği için değirmene olan ihtiyaç süreklilik arz etmektedir. Yani üretilen hububatın işlenmesi için değirmenin gerekliliği açıktır.

Günümüzde söz konusu 6 değirmenden 2'sinin bölgeden geçen Gediz kenarına kurulduğu, değirmenlerin taş yıkıntılarında tespit edilebilmektedir. Diğer değirmenlerin buldukları konumu tam olarak tespit etmek mümkün olmamıştır.

Günümüzde de Börklüce yakınlarında faaliyet gösteren herhangi bir değirmenin bulunmaması, 1844'lerdeki durumun halen devam ettiğini göstermektedir. Köy halkının günümüzde de bu tür işler için Kula'yı veya yakın beldeleri tercih ettiği söylenebilir.

D-YETİŞTİRİLEN ÜRÜNLER VE ÖDENEN VERGİLER

Osmanlı devletinin ana gelir kaynaklarının genelde halktan alınan vergiler olduğu ve bazı dönemlerde bu konuda bir takım sıkıntıların yaşandığı bilinmektedir. 1844 yılına gelindiğinde devlet, halktan gelirleri miktarınca

---

¹³³ Adamaz, a.g.t., s.308.

vergi almak için çalışmalar yaptırmış ve amaç doğrultusunda gelir kaynakları ve bunlardan alınan vergiler, temettuat adı verilen defterlere kaydedilmiştir.

Temettuat miktarları, H.1260/M.1844 yılı itibariyle her hanenin bir yıldaki toplam hasılatını ve H.1261/M.1845 yılı itibariyle de tahmini hasılatını ihtiva etmektedir. Bu yüzden bu çalışmada reel geliri ifade eden H.1260/M.1844 yılı hasılatı dikkate alınmıştır. Ürünlerden elde edilen hasılat miktarının toplanmasıyla elde edilen toplam temettuat miktarları, defterde hesaplama hataları bulunduğundan, tarafımızdan yapılan toplamalar esas alınarak ilgili tablo düzenlenmiştir. Bu hasılatlar genellikle mezru tarlalardan, yani arpa, buğday ve boya ekiminden, büyükbaş ve küçükbaş hayvancılıktan, palamut toplanmasından ve arıcılıktan elde edilmiştir. Her haneye ayrılan kısmın en altına bunlardan elde edilen temettuat miktarları ve varsa ayrıca başka yerlerden elde edilen ve tarafımızdan ilgili tabloda “+temettuat” olarak gösterilen gelirler kayıt altına alınmıştır.

1530 Muhasebe defterinde köyün hasılatının toplam olarak 7311 akçe olarak kaydedildiği görülmektedir.¹³⁴ 1531 tahrir defterinde 7311 akçe ve 1575 tahrir defterinde ise hasılatın 14206 akçeye çıktığı görülmektedir.¹³⁵ Hasılatların detayları aşağıda ele alınacaktır.

Börklüce köyünde M.1844 senesinde ise kayıtlı olan 16 haneden 31.631 kuruş normal gelire ilave olarak 4 hane dışında diğerlerinin rençberlikten yani ırgatlıktan elde ettikleri 4.700 kuruşun toplanmasıyla 36.331 kuruş toplam temettuat/gelir kaydedilmiştir. Deftere hanelerin bir önceki yıl ödedikleri vergiyi mahsusa da kaydedilmiş olup bu da hanenin gelirine göre farklılık göstermektedir. En yüksek 308 kuruş en düşük ise 32 kuruş olmak üzere toplam 2.424 kuruş *vergi-yi mahsusa* ödendiği tespit edilmiştir.

Öşür/üşr Osmanlı devletinin kuruluşundan itibaren aldığı dini bir vergi olup “Toprak ürünlerinden alınan zekât” olarak tanımlanmıştır. Sözlükte “onda bir” anlamına gelen *üşr* (çoğulu *üşûr*, a‘şâr) kelimesinin Türkçeleşmiş şekli olan öşür fıkıhta toprak ürünlerinden tahsil edilen zekâtı ifade eder. Bazı şarkiyatçılar tarafından öşürle Âsûrî dilindeki “*iş-ru-u*” ve İbranicedeki

¹³⁴ Bkz. Ek:3.

¹³⁵ Bkz. Adamaz, a.g.t., s.63; BOA.TD.165, s.411; 166 Numaralı Muhâsebe-i Vilâyet-i Anadolu Defteri (937/1530) I, s.342.

“*ma‘aşer*” arasında bağ kurulabileceği ileri sürülmüşse de kelime terim anlamını Hz. Peygamber’in konuya ilişkin hadisindeki kullanımından almıştır. Toprak mahsullerinden zekât (öşür) verilmesinin farz oluşu kitap, sünnet ve icmâ delillerine dayanır. Bu vergi sadece Müslümanlardan alınmıştır.¹³⁶

Osmanlı’da öşür ayni ve nakdi olarak iki ayrı şekilde alınmıştır. Buna göre buğday, arpa, nohut, boya gibi ömrü uzun olanlardan ayni olarak, sebze, meyve, bağ, bahçe ve bostan gibi ürünlerden nakdi olarak alınmıştır.¹³⁷ Bu husus dikkate alındığında temattuât kayıtlarına göre köyden ayni olarak alındığı söylenebilir.

Bunun dışında köyde 1531 senesinde 900 kuruş ağnam/koyun resmi alınırken, 1844 tarihli temattuât defterinde dördüncü hanede “*rüsûmât-ı hayvan*” adı altında ağnam vergisi alındığı görülmektedir. Ağnam vergisi, Osmanlılar’da küçükbaşlardan alınan vergiye denilirdi. İslam devletlerinde farklı isimlerle adlandırılan bu vergi Osmanlı’da *resm-i ganem* ve *adet-i ağnam* olarak geçmekteydi. Bu vergi koyun ve keçilerden yavruladıktan sonra Mayıs ayı civarında alınırdı. Koyun kuzulu ise kuzusuyla birlikte hesaplanıp vergisi alınırdı.¹³⁸

Börklüce köyünde 4. hanede kayıtlı Mustafa’nın 20 erkek keşisinin olduğu ve bundan 40 kuruş gelir sağlayıp 10 kuruş vergi ödediği görülmektedir. Aynı şekilde sadece bu hanede arıcılık yapıldığı için *resm-i kovan* vergisi alındığı görülmektedir. Mustafa’nın 10 kovan arısı vardı ve bundan elde ettiği 80 kuruş gelirden 10 kuruşunu vergi olarak devlete verdiği tespit edilmiştir. 1531 senesinde ise 23 kovandan 45 akçe *öşr-i kovan* vergisi alınmıştır.

1531 tarihli tahrir kaydına göre köyde 10 mudd 17 kile Buğday(hınta) karşılığı 1820 akçe, 11 mudd 10 kile Arpa(şair) karşılığında 1150 akçe, 35 kıyye boya karşılığında 125 akçe, 8 kile Burçak karşılığında 40 akçe, 9 kile Nohut karşılığında 72 akçe, 2 kile böğrölce karşılığında 40 kuruş, 3 kile Bakla karşılığında 24 akçe, 8,5 kile Erzen(darı) karşılığında 42,5 akçe, 35 kıyye

¹³⁶ Mehmet Erkal, “Öşür”, **DİA**, C.34, Türkiye Diyanet Vakfı Yayını, İstanbul 2007, s.97.

¹³⁷ Mehmet Ali Ünal, Osmanlı Devletinde Merkezi Otorite ve Taşra Teşkilatı, **Osmanlı**, C.6, Yeni Türkiye Yayınları, İstanbul 1999, s.139.

¹³⁸ Feridun Emecen, “Ağnam Resmi”, **DİA**, C.1, Türkiye Diyanet Vakfı Yayını, İstanbul 1988, s.478.

Penbe(Pamuk) karşılığında 125 akçe, 16 akçe Bostan, 30 akçe Armut, 928 akçe Bağat, 30 akçe Nar öşrü alınmıştır.

Temettuat defterinin üst kısmında “*Aşar olarak sene-i sabıkada bir senede virmiş olduğu*” tabiri ile bir önceki sene için alınan öşür miktarlarını tespit edebilmekteyiz. Bundan yola çıkarak 1844 senesinde Börklüce karyesinde 36,5 kile buğday(hınta) karşılığı 730 kuruş, 40,5 kile arpa(şair) karşılığında 486 kuruş, 180 kıyye boya karşılığında 900 kuruş ve 41,5 kantar palamut karşılığında 1245 kuruş öşür alındığını görmekteyiz. İki süreci karşılaştırdığımızda yıllar geçtikçe ürün çeşidinin azaldığı gözlemlenmiştir.

Bahsi geçen ölçü miktarlarının günümüzde ne anlama geldiğini tespit etmek elzemdir. Osmanlı’da ölçü birimleri yer ve bölgeye göre değişmektedir. Walter Hinz, *İslam’da Ölçü Sistemleri* adlı eserinde, 1841’de Osmanlı topraklarında 1 kilenin 35,27 litre ve 20 okkalık buğday ağırlığına eşit olarak kabul edildiğini belirtmiştir.¹³⁹ Başka bir kaynağa göre iki gaz tenekesi oylumunda tahıl ölçeği, On dört şiniklik buğday ölçeği (Isparta) ve Otuz kilogram gelen bir ölçü birimini ifade etmektedir.¹⁴⁰

“1 Mudd ise İslamiyet’in ilk yıllarında kullanılan şer’î mudd (özellikle Medine’de) 1/4 şâ idi. Ebu Hanife’ye göre, mudd, 2 Bağdat rıtl’ı, Ebu Yusuf’a göre ise 1/3 rıtl idi. Ebu Yusuf’un sözünü ettiği rıtl, Medine rıtl olmalıdır, çünkü ikisi de 812,5 gr. (buğday) eder. 77 kg. buğday 100 litre olarak düşünülürse, şer’î mudd için 1,05 litre değer elde edilir. 1195’ten kalan ve ölçü ayarında kullanılan bir normal ağırlık kabı kaydı sebebiyle 1/4 şâ’nın = 337 dirhem suyu ihtiva ettiğini bildiğimize göre, doğrulama olarak 1 mudd’un değeri karşılığında 1,053 litre elde ediyoruz.¹⁴¹ Kütahya ve Karahisar da ise 1 mudd 20 kile olarak kabul edilmiştir. Ankara da 1 mudd 490 kg. kadar çıktığı tespit edilmiştir.”¹⁴²

¹³⁹ Walter Hinz, *İslam’da Ölçü Sistemleri*, Çev. Acar Sevim, İstanbul 1990, s.51.

¹⁴⁰ http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5a51326f0491f5.86413316, Erişim Tarihi: (04.01.2018) Türk Dil Kurumunun Büyük Türkçe sözlüğüdür.

¹⁴¹ Hinz, a.g.e., s.56.

¹⁴² Ünal Taşkın, *Osmanlı Devletinde Kullanılan Ölçü ve Tartı Birimleri*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ 2005, s.92.

Görüldüğü gibi ölçü sistemlerine büyük farklılıklar yer almaktadır. Yan yana iki köyde bile ölçü sistemlerin değişmesi söz konusu olmaktadır. Bu da kullanılan ölçü sisteminin tespitini güçleştirmektedir.

Bu bilgiler itibariyle 1 kileyi 30 kg, 1 kantarı da 56,5 kg ve 1 mudd'u 20 kile kabul ettiğimizde 1531 senesinde köyde toplam 10 mudd X 20=200 kile +17 kile=217 kile öşür verilmiş, öşür de onda bir oranında alındığına göre 2170 kile Buğday üretilmiş, 11 mudd X 20=220 kile + 10 kile=230 kile X 10=2300 kile arpa üretimi yapılmıştır, 9 kile X 10=90 kile nohut, 2 kile X 10=20 kile börülce, 3 kile X 10=30 kile bakla, 8 kile X 10=80 kile burçak, 8 kile X 10=80 kile darı, 35 kıyye X 10=350 kıyye pamuk üretimi yapılmış ve öşür verilmiştir. Bundan yola çıkarak köyde 1531 senesinde 2170 kile X 30 kg=65.100 kg buğday, 2300 kile X 30 kg=69.000 kg arpa, 2.400 burçak, 2.700 nohut, 20 kile X 30 kg=600 kg börülce, 30 kile X 30 kg=900 kg bakla ve 80 kile X 30 kg=2.400 kg darı üretimi yapılmıştır.

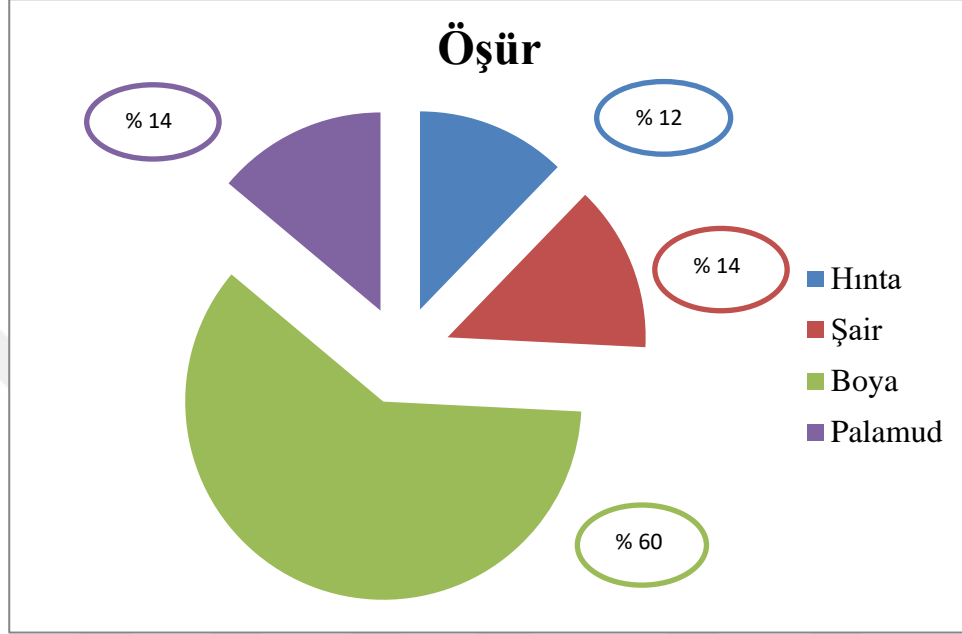
1843-1844 ise köyde toplam 36,5 X 30=1.095 kg buğday, 40,5 X 30=1.215 kg arpa, 180 X 1,282=230,76 kg boya ve 41,5 X 56,5=2.344 kg palamuttan öşür verildiği tespit edilmiştir. Buna göre köydeki toplam üretim miktarını 12.150 kg arpa, 10.950 kg buğday, 2307,6 kg boya ve 23.440 kg palamut üretimi/toplanması olarak hesaplayabiliriz.

1531 Tahrir defterini temettuatla karşılaştırdığımızda 1531 senesinde ürün çeşitliliğinin fazla olduğu görülmektedir. 1844 senesinde sadece 4 ürün kaydı bulunurken 1531 yılında 12 ürün yer almıştır. Palamutun daha sonraki yıllarda köylünün üretim alanına girdiği görülmektedir ki, bu bölgedeki kök boyacılığının gelişimi ile ilgili olmalıdır. 18 ve 19. Yüzyıllarda Batı Anadolu bölgesine çoğunluğu Kuzey Suriye ve Çukurova taraflarından gelen Türk obalarının yerleştirilmesiyle, bölgede halı ve bilhassa kilim dokumacılığının ve buna paralel olarak da kök boyacılığının ortaya çıkmış olabileceği düşünülmelidir.¹⁴³ Burçak, nohut, börülce, darı, penbe ve baklanın sonraki yıllarda üretilmediğini söyleyebiliriz. Tahrir defterindeki kayıtlardan, köyde bağların da bulunduğu ve bu bağlardan 920 akçe öşür alınmış olduğu

¹⁴³ Bu konuda Saim Savaş, *Sirge Kazası Dikey Boyutta Bir Yerel Tarih Araştırması*, TTK Yayını, Ankara 2017 isimli esere bakılabilir.

anlaşılmaktadır. Bunun dışında bostandan 16 akçe, armuttan 30 akçe, nar üretiminden 30 akçe vergi alındığı görülmektedir.¹⁴⁴

Grafik 7: Ürün ve Vergi Dağılımı (1844-1845)

¹⁴⁴ BOA.TD.165, s.410.

Tablo 12: YETİŞTİRİLEN ÜRÜNLER-ÖDENEN VERGİLER												
Hane No	Hinta		Şair		Boya		Palamud		Toplam Aşar ve Rüşum	Temettuat (1260)	+Temettuat	Vergi-yi Mahsusa
	Kile	Kuruş	Kile	Kuruş	Kıyye	Kuruş	Kantar	Kuruş	Kuruş	Kuruş		Kuruş
1	0	0	0	0	0	0	2	60	60	540	0	32
2	2	40	3	36	22	110	5	150	336	3074	0	98
3	5	100	4	48	12	60	5	150	358	3272	500	235
4	3	60	5	60	21	105	3	90	335	3005	0	308
5	2	40	3	36	9	45	2	60	181	1699	700	235
6	4	80	5	60	20	100	3,5	105	345	3205	700	308
7	5	100	2	24	8	40	2,5	75	249	2201	400	180
8	2,5	50	4	48	12	60	3	90	248	2282	0	140
9	1,5	30	1,5	18	0	0	3,5	105	153	1939	150	98
10	2,5	50	3	36	10	50	2,5	75	211	1899	300	98
11	2	40	2,5	30	10	50	2	60	180	1670	300	98
12	2,5	50	3	36	20	100	1,5	45	231	2159	300	140
13	2	40	1,5	18	15	75	1	30	163	1517	600	180
14	2,5	50	3	36	8	40	2,5	75	201	1859	400	140
15	0	0	0	0	12	60	0,5	15	75	725	200	67
16	0	0	0	0	1	5	2	60	65	585	150	67
Yekûn	36,5	730	40,5	486	180	900	41,5	1245	3391	31631	4700	2424

1531 tarihli tahrir defterine göre köyden alınan bazı örfi vergiler bulunmaktadır. Bunlar bennak, mücerred, caba, çift, nim çift olarak deftere kaydedilmiştir.

Bennak, Osmanlı döneminde evli aile reislerinden alınan şahıs vergisi olarak geçmektedir. Osmanlı devleti vergiye esas olan üniteyi “hane” olarak isimlendirmiştir. Bu haneleri ise evli olan aileler teşkil ederdi. Bu ailelerin elinde çok az toprağı ya da hiç yoksa deftere bennak olarak kaydedilir ve buna göre belirli bir vergi öderdi. Fatih kanunnamesinde bennak resmi 6 ya da 9 akçe olarak kabul edilmişti.¹⁴⁵

Mücerred ise bekâr kişilerin deftere kayıt edildiğı ve buna göre vergi veren kısımdır. Bu kişiler evlenince bennak vergisi vermeye başlarlar.

Çift ve nim çift ise iki öküz tarafından sürülebilen arazilerin ölçüsünü belirtmek için kullanılan bir terimdir. Bir çift ya da çiftlik 60 ila 150 dönüm arasındaki bir araziye belirtmektedir. Bu tür araziye elinde bulunduran kişiler çift resmi ödemek zorundadırlar. Nim çift ise çiftin yarısında bir araziye sahip olanların ödediğı vergidir.¹⁴⁶

Caba ise işleyecek toprağı olmayıp başkalarının toprağında işçilik yapan ya da sipahiden tapusuz olarak aldıkları toprakları işleyen ve karşılığında dönüm resmi veren kişilerdi.¹⁴⁷

1531 senesinde 7 çiftten 231 akçe alınmış yani bir çift için 33 akçe vergilendirilme yapılmıştır. 12 nim çiftten ise 198 akçe alındığından 1 nim çift için 16,5 akçe ödendiğı hesaplanmıştır. 52 bennaktan 624 akçe alınmasından hareketle bennak başına 12 akçe alındığı hesaplanmıştır. 21 cabadan 126 akçe alınması ise 1 kişiden 6 akçe caba vergisi alındığını göstermektedir.

Sözlükte “sonradan meydana gelen, asli ve sabit olanın zıddı” gibi manaları bulunan avarız Osmanlı maliyesinde, vergi ve bütçe terimi olarak birbirine bağılı anlamları vardır. Osmanlı’da vergi ve nüfus tespitleri aile (hane) sayımına dayanır, sayımlarda da vergi verebilecek durumda olan nüfus esas

¹⁴⁵ Feridun Emecen, “Bennak”, s.458.

¹⁴⁶ Emecen, “Çift Resmi”, s.309.

¹⁴⁷ Emecen, “Bennak”, s.458.

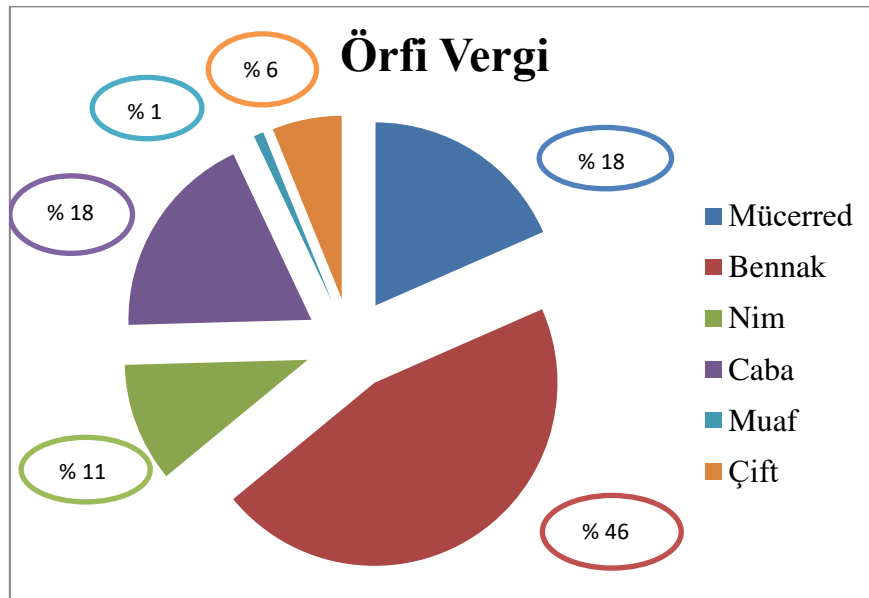
kabul edilirdi. Bu sebeple sadece aile reisleri ve ailelerin kazanç sağlayabilecek durumda olan erkek fertleri sayılırdı¹⁴⁸.

Vergi terimi olarak ise, yerine ve vergisine göre, sayım birimi olan gerçek avarız hanesinin dört ila elli hanesi bir avarız hanesini oluşturuyordu. Buna göre dört beş gerçek hane avarız hanesi sayılırdı. Bunlar hanelerine dağıtılan vergiyi kendi aralarında paylaşır ve öderlerdi.¹⁴⁹

H.1079/M.1668 tarihli avarız defterine göre köyle ilgili kayıtlarda köy ve köye bağlı yerleşim birimlerinin bilgileri yer almaktadır. Buna göre “Börklüce ma’a Yumlu/Yumuk’da 1, Börklüce ma’a Kışlak’da 4 ve Börklüce’de 1,5” avarız hanesi yer almaktadır.¹⁵⁰ Avarız defterine göre kaç gerçek hanenin birleştirildiği yönünde kesin bir yargıya varamıyoruz.

Bunların dışında 1531 Tahrir defterinde “*Resm-i zemin der-yed-i hariç(?)*” ifadesiyle 300 akçe ve “*Resm-i tapu-yı zemin*” ifadesiyle 140 akçe vergi alındığı görülmektedir. “*Asiyab-ı şair*” 1 arpa değirmeninden 30 akçe, “*1 bab Asiyab*” 60 akçe resm/vergi alındığı görülmekte ayrıca mülk üzere olan 4 değirmenden 120 akçe resm alınmıştır.

Grafik 8: Örfi Vergilere Göre Dağılım (1531)

¹⁴⁸ Turan Gökçe, “Bir Tahrir Üç Defter: 1697-1698 Avarız Defterine Göre Siroz(Serez) Şehri”, **Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi**, C.VI, S.1, İzmir 2006, ss.51-73.

¹⁴⁹ Halil Sahillioğlu, “Avarız”, **DİA**, C.4, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1991, s.108-109.

¹⁵⁰BOA.MAD.d.02782, s.10.

Tablo 13: Örfi Vergilere Göre Dağılım (1531)

İsim	Örfi Vergi
Kulağuz veled-i İskender	Nim
Ebubekir veled-i Yunus	Bennak
Kalemşah birader-i O	Bennak
Eymir veled-i Halil	Bennak
Ömer veled-i Hamza	Bennak
Torun(?) veled-i O	Mücerred
Hacı veled-i Ali	Bennak
Hacı Ali birader-i O	Mücerred
Musa veled-i Alemşah	Nim
İbrahim veled-i Turhan	Bennak
Ali veled-i Paşa Bali	Bennak
Halil veled-i Bayramlı	Bennak
İlyas veled-i Memlü	Nim
Ali birader-i O	Mücerred
Veli birader-i O	Mücerred
Emir veled-i İlyas	Bennak
Turgud veled-i İbrahim	Bennak
Sefersah veled-i Hızır	Nim
Hamza veled-i Arslan	Caba
Hasan veled-i O	Bennak
Ali birader-i O	Mücerred
Veli birader-i	Mücerred
Yaldız(?) birader-i Emşat(?)	Mücerred
Ramazan veled-i Veli	Bennak
İlyas veled-i Hızır	Nim
Yunus veled-i Veled	Nim
Pir Ali veled-i O	Mücerred
Davud veled-i Veled	Nim
Ali veled-i Eynehan(?)	Bennak
Hasan veled-i Kani	Bennak
Emre veled-i Seydi Ahmed	Caba
Musa veled-i O	Bennak
İsa birader-i O	Caba
Mustafa birader-i	Bennak
Armağan veled-i Dede	Bennak
Ya(?) Ali veled-i Hasan	Nim
Hüseyin veled-i Seydi Han(?)	Nim
Mahmud birader-i O	Bennak
Nasuh veled-i	Bennak
Halil veled-i Acar	Bennak
İlyas veled-i O	Mücerred
Acar birader-i O	Mücerred
Halis veled-i Ümmet	Nim
Salih veled-i Ümmet	Bennak
İbrahim birader-i O	Mücerred
Mustafa veled-i Yüreğir	Bennak
Ali veled-i Hasan	Bennak
Göçeri veled-i Irgad	Caba
Hüseyin veled-i Hamza	Bennak
Hacı veled-i Ali	Caba
Bayezid veled-i Hamza	Nim

İlyas veled-i O	Mücerred
Hızır birader-i O	Mücerred
Musa veled-i Ali	Caba
Nasuh veled-i ...	Caba
Mehmed veled-i Nasuh	Mücerred
Halil birader-i O	Bennak
Musa birader-i O	Mücerred
Yusuf veled-i Hasan Fakih	Mücerred
Yunus veled-i Kara Ağaç	Bennak
Yusuf veled-i O	Bennak
İsa birader-i O	Mücerred
Halil birader-i O	Mücerred
Hızır veled-i Hacı	Bennak
Halil veled-i O	Mücerred
Mehmed veled-i Hacı	Bennak
Aydın birader-i O	Bennak
Nasuh veled-i Hoca Bali	Bennak
Yusuf birader-i O	Bennak
Yusuf veled-i İlyas	Bennak
Turafsan(?) veled-i Hızır	Bennak
Danişmend birader-i O	Bennak
Turgud veled-i Kurbaş(?)	Bennak
Davud veled-i Evrenos	Bennak
Ali veled-i Karagöz	Bennak
Mehmed birader-i O	Bennak
Yakub veled-i Yusuf	Bennak
Çalabvirdi birader-i O	Bennak
Ali veled-i Yusuf	Bennak
Hızır veled-i Ali	Bennak
Halil veled-i O	Mücerred
Hasan birader-i Hızır	Bennak
Bazarlu birader-i O	Bennak
Hamza birader-i diğer	Bennak
... veled-i ...	Mücerred
Mahmud veled-i Mustafa	Bennak
Baba Bali birader-i O	Mücerred
Ali veled-i Duşar(?)	Bennak
Turgud veled-i Hızır	Bennak
Mehmed birader-i O	Bennak
Yusuf birader-i O	Bennak
İsa veled-i Yusuf	Bennak
Mustafa(?) veled-i Hacı	Sipahi zade
Nasuh birader-i Yusuf	Mücerred

SONUÇ

1530 tarihli muhasebe ve 1531 ile 1575 tarihli tahrir defterlerindeki verilere göre Manisa- Demirci kazasının büyük köylerinden biri olduğu anlaşılan Börklüce yeni adıyla Börtlüce köyünün, yıllar geçtikçe küçüldüğü ve nüfus ve ekonomik faaliyetler bakımından eski konumunu büyük ölçüde kaybettiği görülmektedir. Köyün oluşumunda Bayındır boyunun Horzum grubuna ait Börklüce taifesinin etkili olduğu arşiv kaynaklarına yansıyan bilgilerden anlaşılmaktadır. Böylece Börklüce taifesinin Harezm Türklerinden olduğunu söylemek mümkündür.

Bulunduğu konum bakımından Kula ilçesinin en son köyü olarak hitap edilen Börklüce'nin, bir dağ boyunca eğimli bir coğrafya üzerinde kurulduğu söylenebilir. Arkeolojik çalışmalar yapılmadığı için antik devirlerde köyün bulunduğu sahada eski bir yerleşim yerinin olduğu kesin olarak söylenemese de, köyün çevresinde yapılan kaçak kazıların, bölgedeki antik yaşamın izleriyle ilgili olduğunu söylemek yanlış olmasa gerektir. Bu tür kazıların yapıldığı yerler, Osmanlı döneminde –viran, Cumhuriyet devrinde –ören ekiyle anılan ve çoğunlukla ilk dönem Türk-Bizans mücadeleleri ve Haçlı seferleri sebebiyle nüfusun boşaldığı metruk yerleri ifade etmektedir. Bu tür yerler, yukarıda da ifade edildiği gibi bilhassa 17.yüzyılda meydana gelen Celalî fetreti dönemlerinde de tekrar boşalmış olabilir. Yine yukarıda ifade edildiği üzere 18. ve 19.yüzyıllarda daha ziyade Kuzey Suriye ve Çukurova bölgelerinden gelip yerleşen Türkmen obalarıyla bu tür metruk yerlerde yeni yerleşim birimleri teşekkül etmiştir.

1531 Tahrir defterinde yer almayan 1575 Tahrir defterinde yer alan ismini belirleyemediğimiz bir Yörük grubunun bu bölgeye gelip yerleştiği görülmektedir. Uzun yıllar Börklüce köyü direk Demirci kazasına bağlıken 1575 senesinde Demirci'nin Ortapare nahiyesine bağlanmıştır. 16. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar bazı sebeplerden dolayı köyün nüfusu sürekli bir düşüş yaşamıştır.

Nüfus ve temettuat defterlerinde 1830-1845 yıllarında yine Demirci kazasına bağlı bir köy olarak görülmektedir. Ortapare hakkında defterler bilgi vermediği için doğrudan Demirci kazasına bağlı bir muhtar tarafından

yönetilmiştir. Bu dönemlerde 16. yüzyıldaki nüfusundan eser kalmadığı nüfusunun yarısından çoğunu kaybettiği görülmüştür. Bu dönemlerde köyde caminin faaliyette olduğu görülmektedir. Köydeki kadılık ile ilgili işlemlerin, ya kadı tarafından ya da naibi tarafından yapıldığı hurufat ve şerhiye sicillerinden anlaşılmaktadır.

1830-45 yılları arasında bir imam ile bir muhtarın faaliyet gösterdiği Börklüce'de, genellikle temettuatı yazılan köylerde bulunan ikinci muhtarın “*muhtar-ı sani*” olarak yer almadığı görülmektedir. Çevresindeki köylere göre önemli bir konumda olmasının bir diğer sebebi ise camide hutbe okunup Cuma namazı kılınmasıdır ki, civardaki köylerin cuma için buraya geldiğini söylemek mümkündür.

1830 ve 1833 nüfus defterlerinden yararlanarak köyde yaşayan kişilerin isimleri, meslekleri ve tipolojisi ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Genç nüfusun diğer yaş gruplarına göre daha fazla olduğu görülmektedir.¹⁵¹ 1531-1845 dönemi ekonomik yapısı değerlendirildiğinde, tarım ürünleri çeşitliliğinde bir değişimin olduğu görülmektedir. Köyün büyük bir kısmının tarımla uğraştığı geri kalanının rençber/ırgat olarak faaliyette bulunduğu söylenebilir. Bunların dışında köyde başka bir meslek grubunun yer almadığı gözlemlenmiştir. Hayvancılık olarak ise tahrir defterlerinde küçükbaş ve arıcılık hakkında bilgi yer alırken temettuat defterinde ayrıntılı bir şekilde hayvan varlığı ortaya konulmuştur. Hayvan çeşitliliğinin civar köylere göre az olması da ilgi çekici bir konudur.

Bu araştırmamızdaki hedef, Osmanlı'nın en küçük idari birimi olan bir köydeki hayatın, insan kimliği ve tipolojisinin, nüfus hareketlerinin, idari, sosyal ve ekonomik faaliyetlerin ortaya koymaktır. Bunun dışında kesin bilgiler bulunmamakla birlikte, köyün kurulmasında ve Börklüce adını almasında Börklüce Yörük tairesinin etkisinin olduğu kuvvetle muhtemeldir. Ancak Börklüce tairesi ve Börklüce köyü adıyla Şeyh Bedreddin isyanının önemli ismi Börklüce Mustafa'nın ya da kardeşi Börkül Ece'nin ilişkisi hakkında kesin bir yargıda bulunmak henüz erken gözükmektedir. Börklüce tairesinin yayıldığı sahalarda yapılacak yeni ve daha detaylı çalışmalar

---

¹⁵¹ Bkz. Tablo:7.

bu konunun aydınlatılmasında faydalı olacaktır. Bizim bu mütevazı çalışmamız giriş babında bir araştırma olarak kabul edilmelidir.

KAYNAKÇA

I. ARŞİV BELGELERİ

BOA.TD.165

BOA.A.DVNS.MHM.d.074

BOA.MAD.d.02782

BOA.AE.SMHD.II.03294

BOA.AE.SAMD.III.199

BOA.NFS.d.02811

BOA.NFS.d.02835

BOA.NFS.d.02836

BOA.ML.VRD.TMT.d.01798

BOA.EV.BRT.0046

BOA.MŞS. Nr:382

BOA.HRT.2335

VGMA, Hurufat Defteri, Nr:1140

VGMA, Hurufat Defteri, Nr:1119

VGMA, Hurufat Defteri, Nr:1100

VGMA, Hurufat Defteri, Nr:1092

VGMA, Hurufat Defteri, Nr:1075

VGMA, Hurufat Defteri, Nr:1082

VGMA, Hurufat Defteri, Nr: 541

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, 30.11.1.0/408.3.18

Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, 30.11.1.0/270.18.7

166 Numaralı Muhâsebe-i Vilâyet-i Anadolu Defteri (937/1530) I, Ankara
1993.

Salnâme-i Vilâyet-i Aydın, Cild-i Sani, 1308.

Salnâme-i Vilâyet-i Aydın, 1312, Vilâyet Basımevi, İzmir.

II. MAKALE VE BİLDİRİLER

ASLAN, Erdal, “Yerel Tarihin Tanımı, Gelişimi ve Değeri”, **Tarih Yazımında Yeni Yaklaşımlar Küreselleşme ve Yerleşme, Üçüncü Uluslararası Tarih Kongresi**, Tarih Vakfı, İstanbul 2000.

AKYILDIZ, Ali, “Türkiyede Muhtarlık Teşkilatının Kuruluşu ve Gelişimine Genel Bir Bakış”, **Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi**, C.XIV, 2006.

AKYILDIZ, Yasin – ABAY, Ali Rıza, “Vakıf Müessesinin Gelişimi ve Mahiyeti Tarihsel Bir Değerlendirme”, **Yalova Sosyal Bilimler Dergisi**, S.15, Aralık 2017.

BİZBİRLİK, Alpay- ATAR, Zafer, “XIX. Yüzyıl Osmanlı Tarihinde Temettuat Defterlerinin Yeri: Saruhan Sancağı Mütevellî Çiftliği Temettuat Defteri Örneği”, **SAÜ Fen Edebiyat Dergisi**, (S.I, 2009).

Calkin, H. L, “Local History: A Means of Better Understanding United States History”, **The School Review**, Sayı 50. (January 1942).

ÇADIRCI, Musa, “Türkiye’de Muhtarlık Teşkilatının Kurulması Üzerine Bir İnceleme”, **Bellekten**, S.XXXIV(135), 1970.

ÇADIRCI, Musa, “Türkiye’de Muhtarlık Kurumunun Tarihi Gelişimi”, **Çağdaş Yerel Yönetimler**, C.II, 1993.

ERTEM, Adnan, “Osmanlıdan Günümüze Vakıflar”, **Divan Dergisi**, Bilim ve Sanat Vakfı Yayınları, S.6, İstanbul 1999.

GÖKÇE, Turan, “Bir Tahrir Üç Defter: 1697-1698 Avarız Defterine Göre Siroz(Serez) Şehri”, **Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi**, C.VI, S.1, İzmir 2006.

GÖKMEN, Ertan, “Hurûfât Defterlerine Göre Demirci Kazası ve Köylerinde Cami ve Mescitler (1690-1830)”, **Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, C.3, S.2, Manisa 2005.

HAYKIRAN, Kemal Ramazan, “Kurt mu Kuzu mu? Şeyh Bedreddin ve İsyanı Üzerine Bazı Düşünceler”, **Yeni Fikir Dergisi**, C.I, S.18, 2017.

- HAYKIRAN, Kemal Ramazan, “Şeyh Bedreddin ve İsyanı Üzerine Bazı Düşünceler II-Müridin Fendi: Börklüce Mustafa ve Şeyh Bedreddin”, **Yeni Fikir Dergisi**, S.19, Temmuz 2017.
- İPŞİRLİ, Mehmet, “Sosyal Tarih Kaynağı Olarak Şer’iyye Sicilleri”, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Tarih Araştırma Merkezi, **Tarih ve Sosyoloji Semineri 28-29 Mayıs 1990**, Bildiriler Ayrı Basım, İstanbul 1991.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat, “Osmanlı Sosyal ve İktisadi Tarihi Kaynaklarından Temettü Defterleri”, **Bellekten**, C.59, S.225, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1995.
- OĞUZOĞLU, Yusuf, “XVI. Yüzyılda Türkiye Şehrindeki Başlıca Yöneticiler”, **Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, S.1, Samsun 1987.
- ÖZ, Mehmet, “Tahrir Defterlerindeki Sayısal Veriler”, Osmanlı Devleti’nde Bilgi ve İstatistik, Derleyenler: Halil İnalıcık, Şevket Pamuk, **Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü**, Ankara 2000.
- ÖZTÜRK, Said, “Uşak’ın Sosyal ve Ekonomik Tarihinin Mühim Bir Kaynağı Uşak Temettuat Defterleri”, **21. Yüzyılın Eşiğinde Uşak Sempozyumu 25-27 Ekim 2001**, C.1, Uşaklılar Eğitim ve Kültür Vakfı Yayınları, İstanbul 2001.
- ÜNAL, Mehmet Ali, “Osmanlı Devletinde Merkezi Otorite ve Taşra Teşkilatı”, **Osmanlı**, C.6, Yeni Türkiye Yayınları, İstanbul 1999.
- SAVAŞ, Saim, “Dedebâli Cemaati Ve Uşak Kazası Dedebalılar Köyü”, **Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, S.32, Temmuz 2018.
- SERTEL, Savaş, “Cumhuriyetin ilk Nüfus Sayımı Sonuçlarına Göre Malatyada Nüfus”, **Akademik Bakış Dergisi**, S.48, Mart-Nisan 2015.
- SUNGUR, Muttullah, “XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti’nde Nüfus ve Nüfus Sayımları”, **Osmanlı**, C.4, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara 1999.

TELCİ, Cahit, “Ayasuluğ Kazasının XIX. Yüzyılın İlk Yarısındaki Sosyal Ve Ekonomik Durumu”, **Tarih İncelemeleri Dergisi**, C.XIX, S.2, Aralık 2004.

III. KİTAPLAR

AKGÜNDÜZ, Ahmet – ÖZTÜRK, Sait, *Yozgat Temettuat Defterleri*, C.1, Yimpaş Holding Yayınları, Yozgat 2000.

AKDAĞ, Mustafa, *Türk Halkının Dirlik Düzenlik Kavgası “Celali İsyanları”*, İstanbul 1995.

BALİVET, Michel, *Şeyh Bedreddin: Tasavvuf ve İsyan*, Çev. Ela Güntekin, İstanbul 2000.

BAYKARA, Tuncer, *Yatağan Her Şeyi İle ‘Tarihi Yaşatma Denemesi’*, Tokyo 1984.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Ankara 2010.

EMECEN, Feridun, *XVI. Asırda Manisa Kazası*, 2.Baskı, Ankara 2013.

GÖKDEMİR, Oktay, “Tarih Yazımında İki Yeni Yaklaşım: Sözel ve Yerel Tarih”, Ed.:Ahmet Şimşek, **Tarih Nasıl Yazılır**, 2.Baskı, Tarihçi Kitapevi, İstanbul 2011.

GÖYÜNÇ, Nejat, *XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı*, Ankara 1991.

GÜRAN, Tevfik, “19. Yüzyıl Temettuat Tahrirleri”, *Osmanlı Devleti’nde Bilgi ve İstatistik, Data And Statistics In the Ottoman Empire*” (Editörler: Prof. Halil İnalçık–Prof. Şevket Pamuk), T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, Ankara 2000.

HALAÇOĞLU, Yusuf, *Anadolu’da Aşiretler, Cemaatler, Oymaklar(1453-1650)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2009.

HİNZ, Walter, *İslam’da Ölçü Sistemleri*, Çev. Acar sevim, İstanbul 1990.

Hoca Sadeddin Efendi, *Tacü't-Tevarih*, nşr. İsmet Parmaksızoğlu, C.I, Ankara 1999.

- KARAL, Enver Ziya, *Osmanlı İmparatorluğunda İlk Nüfus Sayımı 1831*, Başbakanlık İstatistik Enstitüsü Yayını, Ankara 1995.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat, *XIX. Asır Ortalarında Tavas Kazası*, 1.Baskı, Elif Kitapevi, İstanbul 2007.
- Köylerimiz*, İstanbul Matbaacılık ve Neşriyat Türk Anonim Şirketi, 1933.
- Köylerimiz*, Ankara Başbakanlık Basımevi D.S.İ, 1968.
- OCAK, Ahmet Yaşar, *Zındıklar ve Mülhidler:15.ve 17. Yüzyıllar*, İstanbul 2013.
- ÖZTÜRK, Said, *Askeri Kassama Ait On yedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo-Ekonomik Tahlil)*, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul 1995.
- ÜNAL, Mehmet Ali, *XVI. Yüzyılda Harput Sancağı(1518-1566)*, Ankara 1989.
- SAVAŞ, Saim, *Osmanlı Döneminde Uşak-Banaz'a Bağlı Büyükoturak ve Küçükoturak köylerinin Sosyal Ve Ekonomik Durumu*, Aky Yayınları, İzmir 2015.
- SAVAŞ, Saim, *XVI. Asırda Anadolu'da Alevilik*, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara 2013.
- SAVAŞ, Saim, *Sirge Kazası Dikey Boyutta Bir Yerel Tarih Araştırması*, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara 2017.
- SÜREYYA, Mehmed, *Sicill-i Osmani*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, C.2, İstanbul 1996.
- SEVİM, Ali – YÜCEL, Yaşar, *Türkiye Tarihi, Fetih, Selçuklu ve Beylikler Dönemi*, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara 1989.
- T.C Dahiliye Vekâleti Son Teşkilat-ı Mülkiyede Köylerimizin Adları*, İstanbul 1928.
- TURAN, Şerafettin, *Türk İtalyan İlişkileri I*, İstanbul 1990.

IV. ANSİKLOPEDİ MADDELERİ

- AYDIN, Bilgin, “Salname”, **DİA**, C.36, Türkiye Diyanet Vakfı Yayını, İstanbul 2009.
- BOZKURT, Nebi, “Nüfus”, **DİA**, C.33, Türkiye Diyanet Vakfı Yayını, İstanbul 2007.
- BEYDİLLİ, Kemal, “Osmanlı Devleti’nde İmamlık”, **DİA**, C.22, İstanbul 2000.
- DİNDAR, Bilal, “Bedreddin Simavi,” **DİA**, C.5, Türkiye Diyanet Vakfı Yayını, Ankara 1992.
- EMECEN, Feridun, “Ağnam Resmi”, **DİA**, C.1, Türkiye Diyanet Vakfı Yayını, İstanbul 1988.
- EMECEN, Feridun, “Bennak”, **DİA**, C.5, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1992.
- EMECEN, Feridun, “Çift Resmi”, **DİA**, C.8, Türkiye Diyanet Vakfı Yayını, İstanbul 1992.
- ERKAL, Mehmet, “Öşür”, **DİA**, C.34, Türkiye Diyanet Vakfı Yayını, İstanbul 2007.
- SAHİLLİOĞLU, Halil, “Avarız”, **DİA**, C.4, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1991.
- ÖZTÜRK, Nazif, “Evkâf-ı Hümâyün Nezâreti”, **DİA**, C.11, Türkiye Diyanet Vakfı Yayını, İstanbul 1995.
- ÖZ, Mehmet, “Tahrir”, **DİA**, C.39, Türkiye Diyanet Vakfı Yayını, İstanbul 2007.
- TURAN, Şerafettin, “Davud Paşa”, **DİA**, C.5, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1992.
- YILDIZ, Hakkı Dursun, “Abbasiler”, **DİA**, C.1, Türkiye Diyanet Vakfı Yayını, İstanbul 2007.
- YEDİYILDIZ, Bahaeddin, “Vakıf”, **DİA**, C.42, Türkiye Diyanet Vakfı Yayını, İstanbul 2012.

V. ELEKTRONİK KAYNAKLAR

<http://www.e-tarih.org/sozluk.php?sd=sozlukdetay&id=335>, Erişim Tarihi: (03.01.2018)

<https://www.yerelnet.org.tr/koyler/koy.php?koyid=254342>, Erişim Tarihi: (02.01.2018)

<https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>, Erişim Tarihi: (02.01.2018)

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5a51326f0491f5.86413316, Erişim Tarihi: (04.01.2018)

<http://sosyodenemeler.blogspot.com/2017/12/bortluce-turbeleri-manisa-kula-bortluce.html>, Erişim Tarihi: (04.06.2018)

<http://www.selendi.gov.tr/ilcenin-tarihcesi>, Erişim Tarihi: (12.5.2018)

<http://www.tgrthaber.com.tr/gundem/soyagaci-sorgulamasinda-daha-eskilere-nasil-gidilir-e-devlet-giris-soyagaci-sorgula-226983>, Erişim Tarihi: (10.06.2018)

<http://www.devletarsivleri.gov.tr>, Erişim Tarihi: (10.06.2018)

<http://www.kula.bel.tr/magaralarimiz.aspx>, Erişim Tarihi: (10.06.2018)

VI. SÖZLÜKLER

DEVELİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Aydın kitapevi Yayınları, Ankara 2007.

PAKALIN, M. Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimler Sözlüğü*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1983.

Şemseddin Sami, *Kamus-ı Türki*, Kapı Yayınları, İstanbul 2004.

VII. TEZ

ADAMAZ, Kadir, *XVI. Yüzyılda Demirci Kazası*, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi (Basılmamış), Manisa 2012.

MÜRTEZAOĞLU, Sezi, *Uşak Hacı Hasan Mahallesi XVI. Asırdan Günümüze Dikey Boyutta Tarih Çalışması*, Yüksek Lisans Tezi, Şubat 2014.

TAŞKIN, Ünal, *Osmanlı Devletinde Kullanılan Ölçü ve Tartı Birimleri*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ 2005.

VIII. SÖZLÜ TARİH

ŞENTÜRK, Mustafa, (Baba Adı: Rıfat, Mesleği: Çiftçi, Doğum Yılı:1968) (12.05.2018).

YILMAZ, Ayşe, (Baba Adı: Hasan Uysal, Doğum Yılı:14/02/1930, Ölüm Tarihi: Aralık 2017),(07.06.2017).

Kula İlçe Müftülüğü Memuru Resul Kahraman (10.05.2018).

Kula Kaymakamlığı Yazı İşleri Müdürü Gürsel Yılmaz (10.05.2018).

EKLER

Ek:1 Hicri 1326/Miladi 1908 Yılı Demirci Ve Çevresinin Haritası (BOA.HRT.2335)

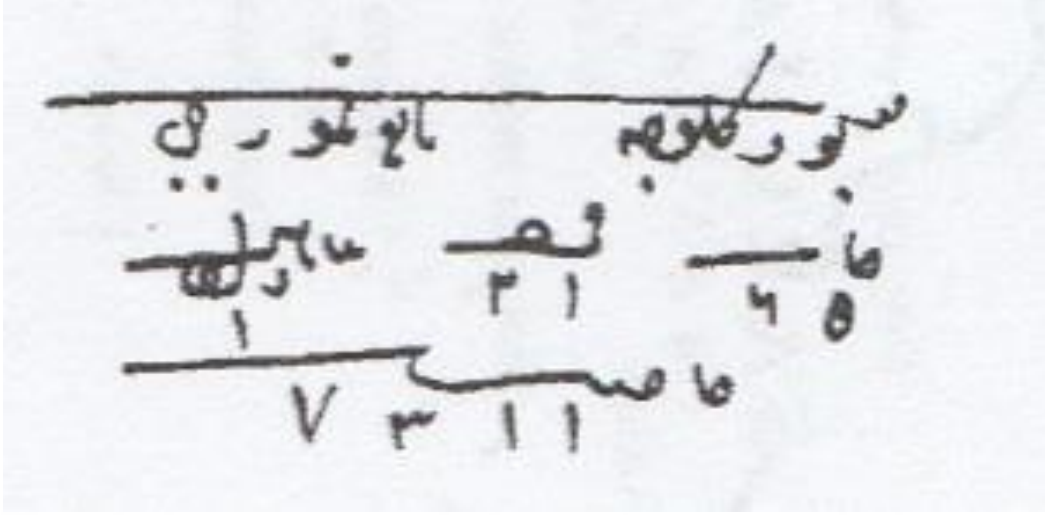
T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ DAİRE BAŞKANLIĞI (BOA)

Ek:3 166 Numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Anadolu Defterinde Börklüce Karyesi (937-1530) s.342

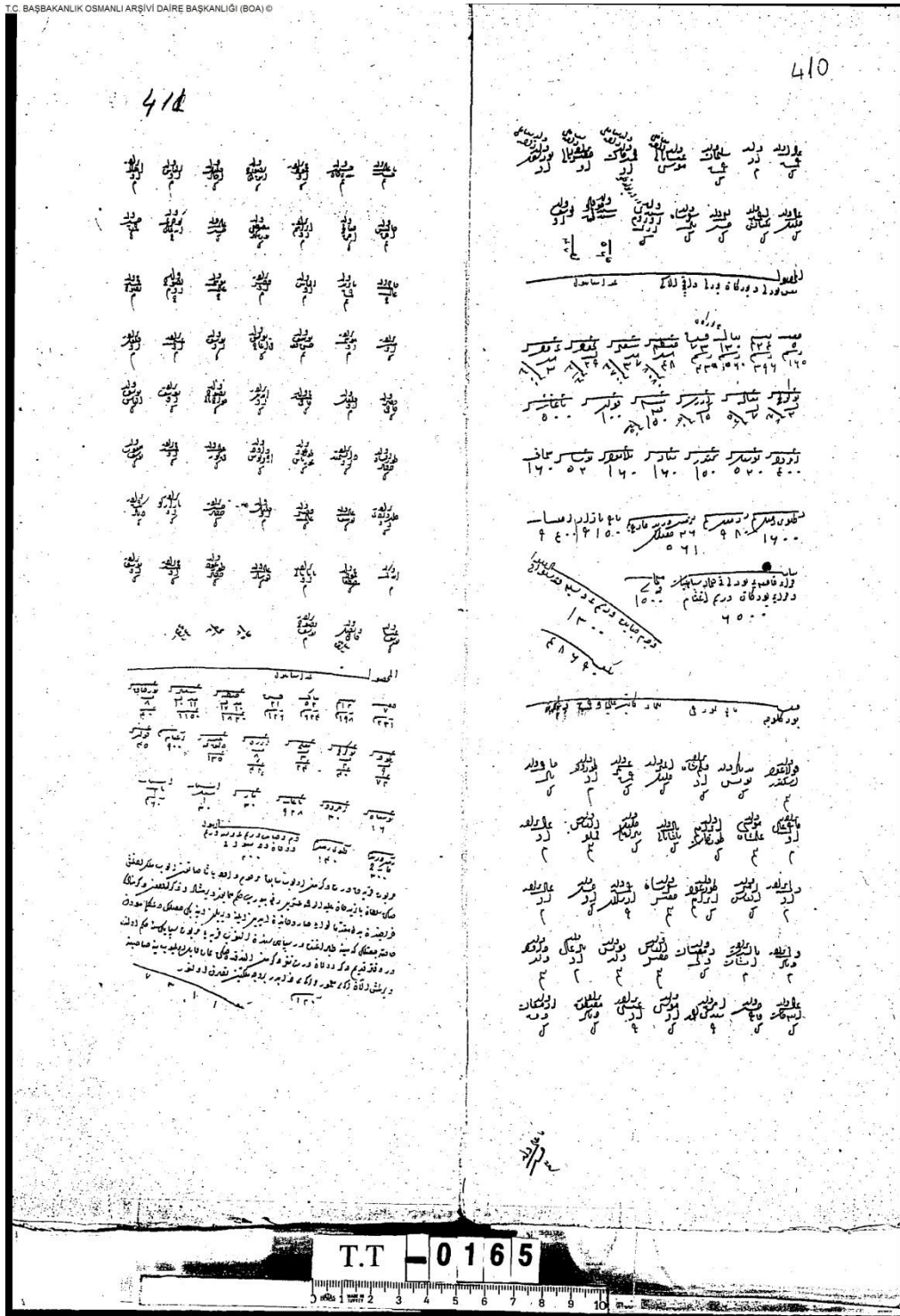

“Karye-i Börklüce tabi-i Temürçi”

“Hane 65 Mücerred 21 Sipahizade 1”

“Hasıl 7311”

Ek:4 1531 Yılı Börklüce Karyesi Tahrir Defterinde Bulunduğu Kısım (BOA.TD.165, s.410,411)

411

Handwritten text in columns on the left page, including various numbers and headings.

Handwritten text in columns on the left page, including various numbers and headings.

Handwritten text in columns on the left page, including various numbers and headings.

410

Handwritten text in columns on the right page, including various numbers and headings.

Handwritten text in columns on the right page, including various numbers and headings.

Handwritten text in columns on the right page, including various numbers and headings.

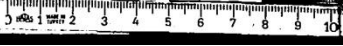
Handwritten text in columns on the right page, including various numbers and headings.

Handwritten text in columns on the right page, including various numbers and headings.

Handwritten text in columns on the right page, including various numbers and headings.

Handwritten text in columns on the right page, including various numbers and headings.

T.T - 0165

Karye-i Börklüce tâbi'-i Temürçi timar-ı Kâtib 'Ali ve Hamza ve Bayram(?)

Kulağuz veled-i İskender, Nim,

Ebubekir veled-i Yunus, Bennak,

Kalemşah birader-i O, Bennak,

Eymir veled-i Halil, Bennak,

Ömer veled-i Hamza, Bennak,

Torun(?) veled-i O, Mücerred,

Hacı veled-i Ali, Bennak,

Hacı Ali birader-i O, Mücerred,

Musa veled-i Alemşah, Nim,

İbrahim veled-i Turhan, Bennak,

Ali veled-i Paşa Bali, Bennak,

Halil veled-i Bayramlı, Bennak,

İlyas veled-i Memlü, Nim,

Ali birader-i O, Mücerred,

Veli birader-i O, Mücerred,

Emir veled-i İlyas, Bennak,

Turgud veled-i İbrahim, Bennak,

Seferşah veled-i Hızır, Nim,

Hamza veled-i Arslan, Caba,

Hasan veled-i O, Bennak,

Ali birader-i O, Mücerred,

Veli birader-i diğeri, Mücerred,

Yaldız(?) birader-i Emşat(?), Mücerred,

Ramazan veled-i Veli, Bennak,

İlyas veled-i Hızır, Nim,

Yunus veled-i Veled, Nim,

Pir Ali veled-i O, Mücerred,

Davud veled-i Veled, Nim,

Ali veled-i Eynehan(?), Bennak,

Hasan veled-i Kani, Bennak,

Emre veled-i Seydi Ahmed, Caba,

Musa veled-i O, Bennak,

İsa birader-i O, Caba,

Mustafa birader-i diğer, Bennak,
 Armağan veled-i Dede, Bennak,
 Ya(?) Ali veled-i Hasan, Nim
 s.411
 Ya(?) Ali veled-i Hasan, Nim,
 Hüseyin veled-i Seydi Han(?), Nim,
 Mahmud birader-i O, Bennak,
 Nasuh veled-i ..., Bennak,
 Halil veled-i Acar, Bennak,
 İlyas veled-i O, Mücerred,
 Acar birader-i O, Mücerred,
 Halis veled-i Ümmet, Nim,
 Salih veled-i Ümmet, Bennak,
 İbrahim birader-i O, Mücerred,
 Mustafa veled-i Yüreğir, Bennak,
 Ali veled-i Hasan, Bennak,
 Göçeri veled-i Irgad, Caba,
 Hüseyin veled-i Hamza, Bennak
 Hacı veled-i Ali, Caba,
 Bayezid veled-i Hamza, Nim,
 İlyas veled-i O, Mücerred,
 Hızır birader-i O, Mücerred,
 Musa veled-i Ali, Caba,
 Nasuh veled-i ..., Caba,
 Mehmed veled-i Nasuh, Mücerred,
 Halil birader-i O, Bennak,
 Musa birader-i O, Mücerred,
 Yusuf veled-i Hasan Fakih, Mücerred
 Yunus veled-i Kara Ağaç, Bennak,
 Yusuf veled-i O, Bennak,
 İsa birader-i O, Mücerred,
 Halil birader-i O, Mücerred,
 Hızır veled-i Hacı, Bennak,
 Halil veled-i O, Mücerred,

Mehmed veled-i Hacı, Bennak,
 Aydın birader-i O, Bennak,
 Nasuh veled-i Hoca Bali, Bennak,
 Yusuf birader-i O, Bennak,
 Yusuf veled-i İlyas, Bennak,
 Turafsan(?) veled-i Hızır, Bennak,
 Danişmend birader-i O, Bennak,
 Turgud veled-i Kurbaş(?), Bennak,
 Davud veled-i Evrenos, Bennak,
 Ali veled-i Karagöz, Bennak,
 Mehmed birader-i O, Bennak,
 Yakub veled-i Yusuf, Bennak,
 Çalabvirdi birader-i O, Bennak,
 Ali veled-i Yusuf, Bennak,
 Hızır veled-i Ali, Bennak,
 Halil veled-i O, Mücerred,
 Hasan birader-i Hızır, Bennak,
 Bazarlu birader-i O, Bennak,
 Hamza birader-i diğer, Bennak,
 ... veled-i ..., Mücerred,
 Mahmud veled-i Mustafa, Bennak,
 Baba Bali birader-i O, Mücerred,
 Ali veled-i Duşar(?), Bennak,
 Turgud veled-i Hızır, Bennak,
 Mehmed birader-i O, Bennak,
 Yusuf birader-i O, Bennak,
 İsa veled-i Yusuf, Bennak,
 Mustafa(?) veled-i Hacı, sipahi zade,
 Nasuh birader-i Yusuf, Mücerred,
 Hane: 65
 Mücerred: 21
 Sipahi zade: 1

El-Mahsul 'an-İstanbul:

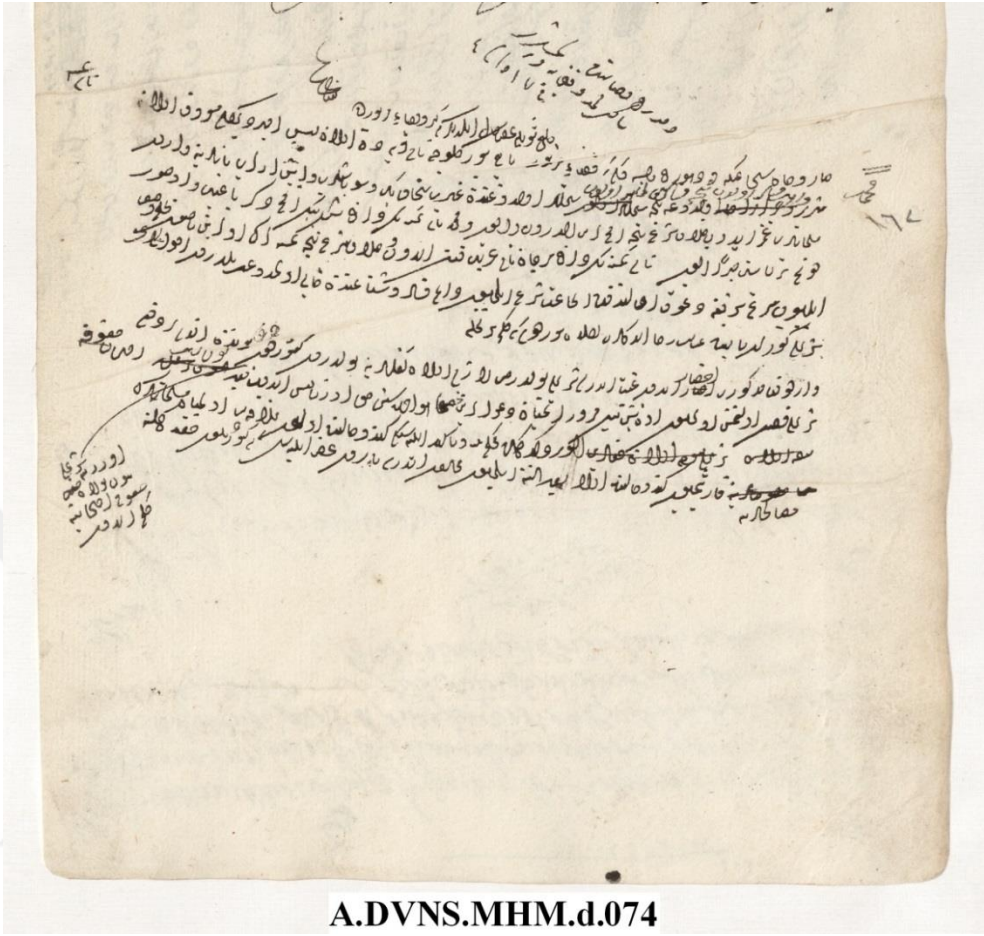
- Çift: 7 Resm: 231
 Nim: 12 Resm: 198
 Bennak: 52 Resm: 624
 Caba: 21 Resm: 126
 Öşr-i Hınta: 10 müd 17 kile semen:1820
 Öşr-i Şair: 11 müd 10 kile semen: 1150
 Öşr-i Burçak: 8 kile semen: 40
 Öşr-i Nohud: 9 kile semen: 72
 Öşr-i Böğrölce: 2 kile semen: 40
 Öşr-i bakla: 3 kile semen: 24
 Öşr-i Erzen: 8,5 kile semen: 42,5
 Öşr-i Penbe: 35 kıyye semen: 125
 Resm-i Ağnam: 900
 Öşr-i Kovan: 45
 Öşr-i Bostan: 16
 Öşr-i Armud: 30
 Öşr-i Bağat: 928
 Öşr-i Nar(?): 30
 Asiyab-ı şair: 1 Resm: 30
 Asiyab: 1 bab Resm: 60
 Resm-i zemin der-yed-i hariç(?): 300
 Resm-i tapu-yı zemin: 140
 Bad-ı heva cürm ü cinayet ve resm-i arusiye ve resm-i duhan ve deştânî

Mezbure karyede dört değirmen olub sabıkan merhum Davud Paşa satun alub mülk edinmiş sonra Sultan Bayezid Han 'aleyhi'r-rahimehû 'öşrin ref' buyurub hükm-i hümâyûn virmişler ve zikr olunan değirmanlar ki haracından bedel mukaddema Liva-i Saruhan'dan Aydın iline virildi İne Beği Çiftliği dimekle ma'ruf hassa çiftliği ki Mine toprağındadır sipahisinden alınub karye-i mezbure sipahisine hükm olundu der-i defter-i kadim zikr olunan dört nefer değirmen alındıktan sonra tımara kabil olmayub yine sahibine virilmiş el-an eğerse ma'mur ve eğerse harabdır ber vech-i mülkiyet tasarruf olunur. Resm: 120

Yekûn: 7311

Ek:5 H.17/11/1004 Yılına Ait Börklüce Karyesi İle İlgili Mühimme Defteri

(BOA.A.DVNS.MHM.d.074 Hüküm:162)

A.DVNS.MHM.d.074

Belgenin Özeti ve Çeviri Metni

Özet:

Saruhan Sancağı beyi ve Demirci kadısı: Demirci kazasına bağlı Börklüce köyünde halka zulmeden şahıs hakkındaki şikayetin tahkikidir.

Çeviri:

Demürce kazâsında sâkin Mehmed vakfına virilmiştir

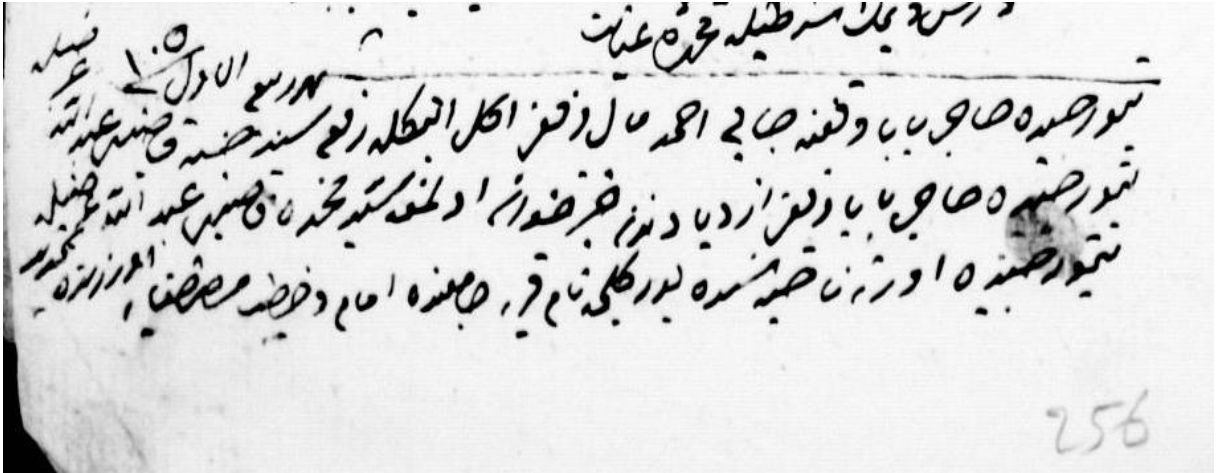
Fî 17 ZÂ [Zilkâde] Sene (100)4

Saruhân sancağıbeğine ve Demürce kâdısına hüküm ki:

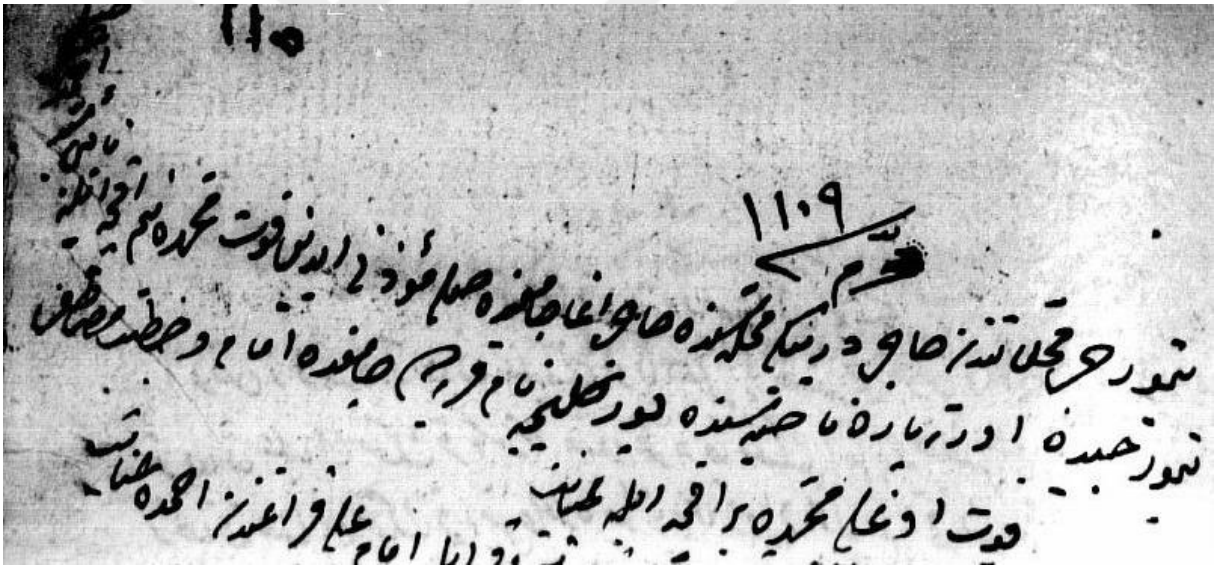
Kazâ-i mezbûra tâbi' Börklüce nâm karyeden olan Hasan Emir dimekle ma'rûf olan şerir ehl-i fesâd olub nice fesâdı zahir olub sicill olduğundan gayri sancakbeği ve subaşıları ve iş erleri yanlarına varub Müslümanları gâmmaz idüb hilâf-ı şer' nice akçelerin aldırub ve alub ve Mehmed nâm kimesnenin dahî beş bin akçe diger bağını ve otuz dönüm tarlasını cebren alub - nâm kimesnenin dahî Mercân nâm arabın katl idüb ve hilâf-ı şer' nice kimesnelerin evlerin basub zulm ve hayf eyleyüb şer'-i şerîfe da'vet olundukda itâ'at-i şer' eylemeyüb dahi fesâd ve şenâ'atden hâlî olmaduğın bildirüb ahvâlleri şer'le göröl(mek) babında inâyet recâ itdikleri ecilden buyurdum ki: Hükm-i şerifimle

vardukda mezkûri ihzâr idüb inat iderse şer'le buldurması lâzım olan kefillerine buldurub getürdüb dahî bundan akdem bir def'a şer'le fasl olunmuş olmayub on beş yıl mürur etmiyan da'vaları husemâ muvâcehesinde hakk üzere teftiş idüb üzerine şer'le sübut bulan hukûkı ashâbına hükm idüb alıvirdikden sonra muhkem tenbîh ve te'kîd eyleyesin ki kendü hâlinde olub alâkası olmayan Müslümanların mesalihlerine karışmayub kendü hâlinde olalar ba'de't-tenbih eslemeyüb muhâlefet iderse yazub arz eyleyesin ki getirilüb hakkından geline.

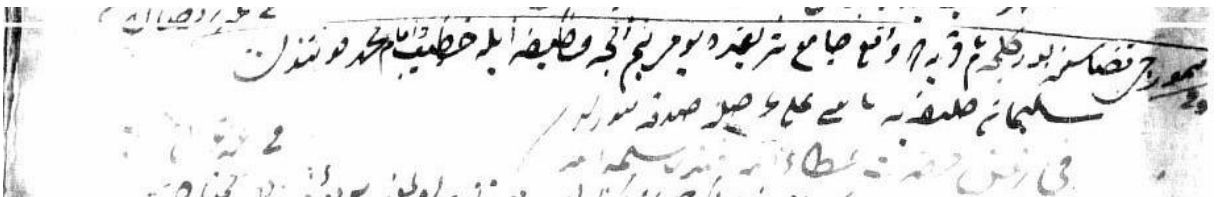
Ek:6 Hurufat Defterinde Börklüce Karyesi

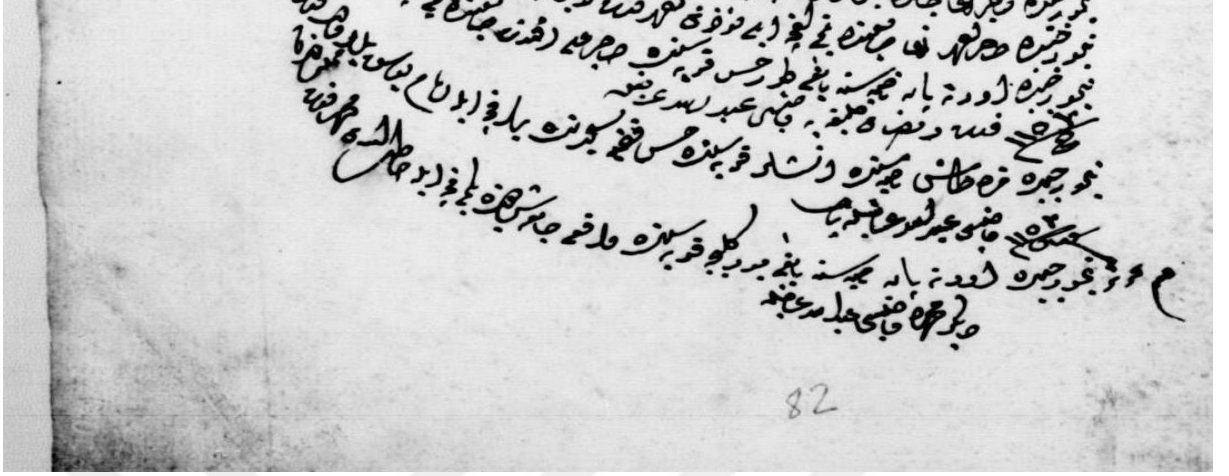
“Şehr-i Rebiülevvel sene 105/(Ekim-Kasım 1693) Temürçi’de Orta nahiyesinde Börklüce nam karye Câmî’inde imam ve hatib Mustafa üzerinde tecdid.” Defter Nr:1153 s.115

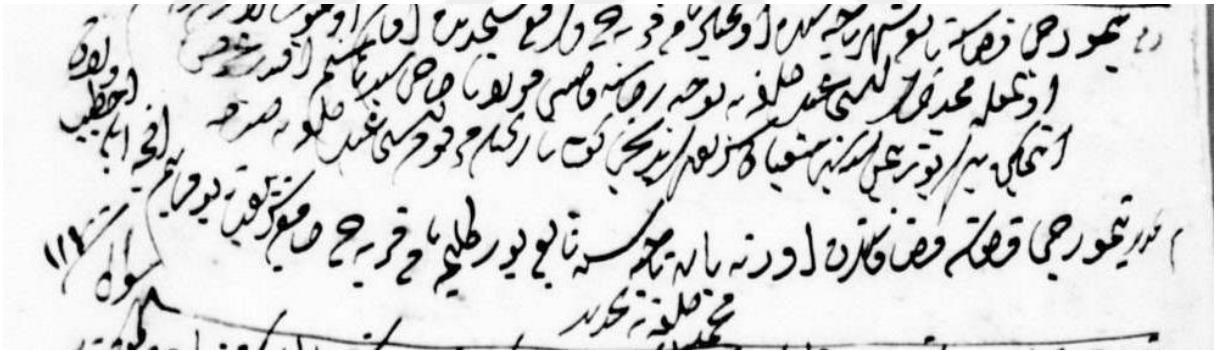
“Muharrem sene 1109/(Temmuz-Ağustos 1697) Temürçi’de Ortapâre nahiyesinde Börklüce nam karyede Camide imam ve hatip Mustafa fevt oğlu Mehmede 1 akçe ile inayet.” Defter Nr:1140 s.115

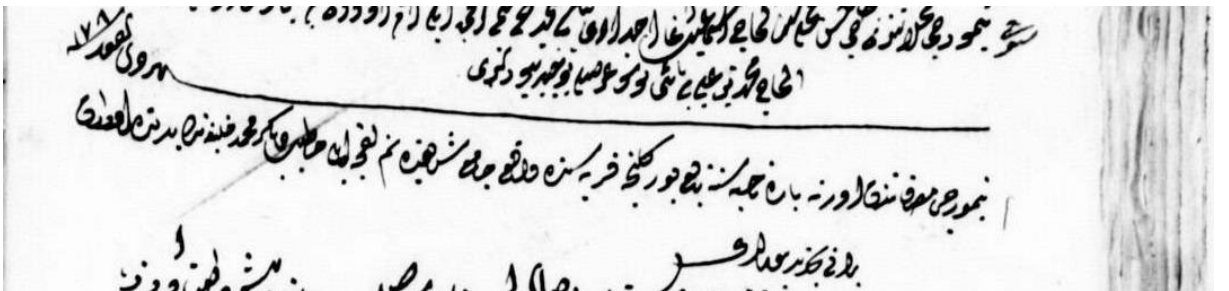
“Sene 1135 ... Temürçi kazasında Börklüce nam karyede vâki’ câmi’-i şerifde yevmi nim akçe vazife ile hatib ve imam Mehmed fevtinden Süleyman Halifeye naibi Ali arzıyla sadaka buyruldu.” Defter Nr:1119 s.7

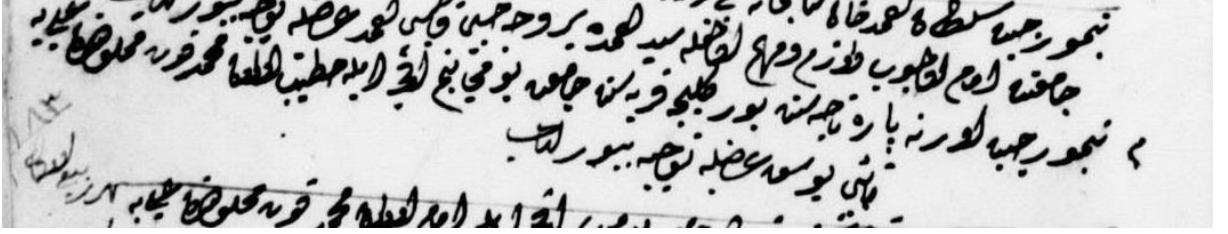
“Şaban 1152/(Kasım-Aralık 1739) Temürçi’de Ortapâre nahiyesine tâbi’ Börklüce karyesinde vâki’ câmi’-i şerifde nim akçe ile hatib olan Mehmed fevt mahlûlünden diğer Mehmed’e kadısı ‘Abdullah ‘arzıyla.” Defter Nr:1100 s.19

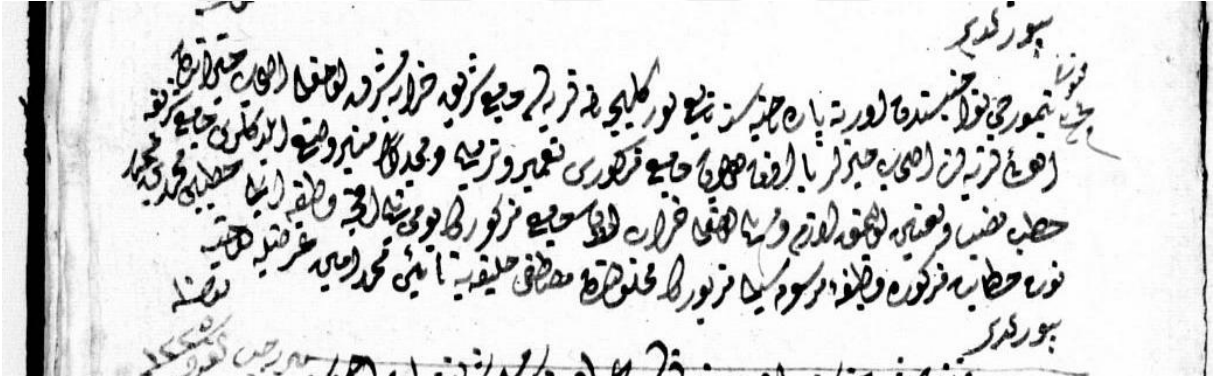
“Şehr-i Şaban 1170/(Nisan-Mayıs 1757) Temürçi kazası muzâfâtından Ortapâre nahiyesine tabi’ Börklüce karyede cami’ şerifde yevmî nim akçe ile hatip olan Mehmet Halife tecdid.” Defter Nr:1092 s.40

“Şehr-i Zilka’de sene 1178/(Nisan-Mayıs 1765) Temürçi muzâfâtından Ortapâre nahiyesine tâbi’ Börklüce karyesinde vâki’ câmi’-i şerifde nim akçe ile hatib diğır Mehmed Halife’nin yedinde olan beratı tecdid buyuruldu.” Defter Nr:1075 s.75

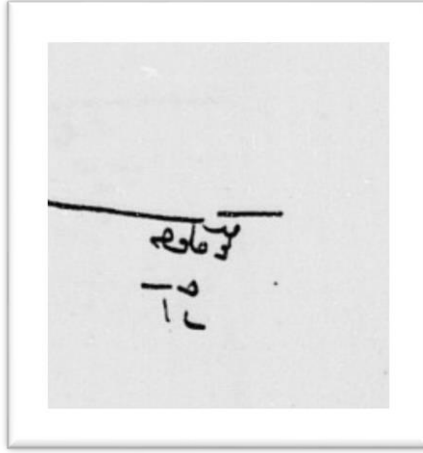

“Muharrem 1183/(Mayıs-Haziran 1769) Temürçi’de Ortapâre nahiyesinde Börklüce karyesinde cami’de yevmî nim akçe ile hatib olan Mehmed fevt mahlûlünden ‘Ali’ye nâibi Yusuf ‘arzıyla tevcih buyuruldu.” Defter Nr:1082 s.58

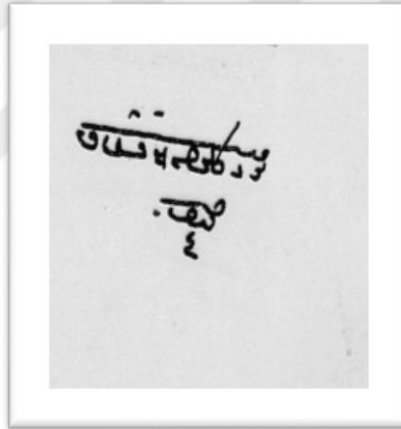

“10 Rebiülevvel 1225/(15 Nisan 1810) ... Temürçi nevahtisinden Ortapâre nahiyesine tâbi’ Börklüce nam karyede câmi’-i şerif harabe-müşrif olmağla ashâb-ı hayrâtdan ahali-i karyeden ashab-ı hayrlar bâ-izn-i hümâyûn câmi’-i mezkuru ta’mir ve termim ve müceddeden minber vaz’ eyledikleri câmi’-i şerife hatib nasb ve ta’yin olunmak lâzım ve mühim olmağla harab olan câmi’-i mezkurun yevmî nim akçe vazife ile hatibi Mehmed bin Mehmed fevt hitabet-i mezkure vazife-i mersumesiyle mezburun mahlûlünden Mustafa Halife’ye nâibi Mehmed Emin ‘arzıyla tevcih.” Defter Nr:541 s.59

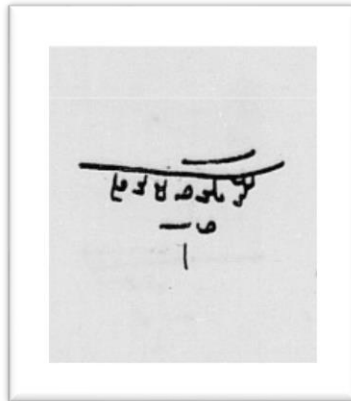
Ek:7 H.15 Cemaziyelevvel 1079 Maliyeden Müdevver Defterinde Börklüce
(BOA.MAD.d.02728, s.10)

“Börklüce hane 1,5”

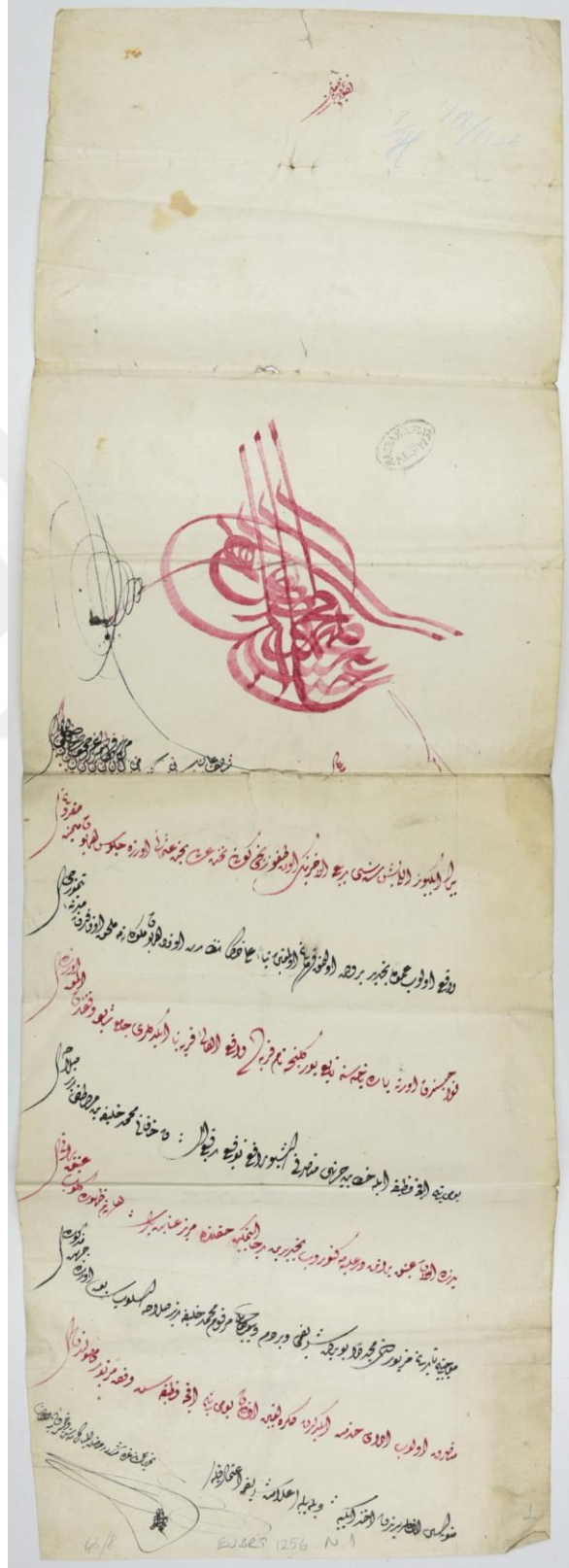
“ Börklüce ma'a Kışlak hane 4”

“Börklüce ma'a Yumlu hane 1”

Ek:8 H.01/09/1256 Börklüce Karyesi Camii Şerif Vakfına Yapılan Atama Beratı
(BOA.EV.BRT.46-8)

(Mehmed Halife İbn Mustafa'nın atama beratı)

Tuğra: ‘Abdülmeceid Han bin Mahmud el-muzaffer dâimâ.

Nişân-ı şerîf-i ‘âlî-şân-ı sâmi-mekân-ı sultânî ve tuğrâ-yı garrâ-yı cihan-sitân-ı hâkânî hükmi oldur ki,

Bin iki yüz elli beş senesinin Rebiülahirin on dokuzuncu günü taht-ı ‘âlî-baht-ı Osmânî üzere cülus-ı hümayûn-ı meymenet-makrûnum vaki’ olup umûmen tecdid-i berevât olunmak fermânım olmağın binâ’en ‘alâ-zâlik Nezâret-i Evkâf-ı Hümayûn-ı mülûkâneme mülhak evkâfdan medine-i Temürci nevâhîsinden Ortapâre nahiyesine tâbi’ Börklüce nam karyede vâki’ ahâli-i karye binâ eyledikleri câmi’-i şerif vakfından almak üzere yevmî nim akçe vazife ile hitâbet ciheti mutasarrıfı işbu râfi’-i tevki’-i refi’i’ş-şân-ı hâkânî Mehmed Halife bin Mustafa zâde salâhu yedinde olan ‘atik beratı der-i ‘aliyyeme getirüb tecdîdin recâ itmeğın hakkında mezîd-i ‘inâyet-i pâdişâhânem zuhûra gelüb ‘atik beratı mücebince tarih-i mezburdan müceddeden bu berat-ı şerîfimi virdim ve bu buyurdum ki, merkum Mehmed Halife zâde salâhu üslûb-ı sâbık üzere cihet-i mezkûra mutasarrıf olup edâ-yı hizmet eyledikten sonra ta’yin olunan yevmî nim akçe vazifesin vakf-ı mezbur mahsûlünden mütevellisi olanlar yedinden ahz eyleye şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe i’timâd kılalar.

Tahrîren fî gurre-i min şehr-i Ramazani’l-mübârek sene sitte ve hamsin ve mieteyn ve elf (1Ramazan1256/27Ekim1840).

Bi-makam-ı Konstantınıyye el-mahrûse.

EV.BRT.1256/46/8

Ek:9 H.1249 Tarihli Demirci Kazasına Bağlı Börklüce Karyesinin Nüfus Defteri

(BOA.NFS.d.02835)

Defterin Kapağı

NFS.d.02835

“Temürçi kazasının ehl-i İslam ve reayanın nüfus defteridir”

Ek:10 H.1258 Demirci Kazasına Bağlı Börklüce Karyesinin Nüfus Defteri

(BOA.NFS.d.02836)

Defterin Kapağı

NFS.d.02836

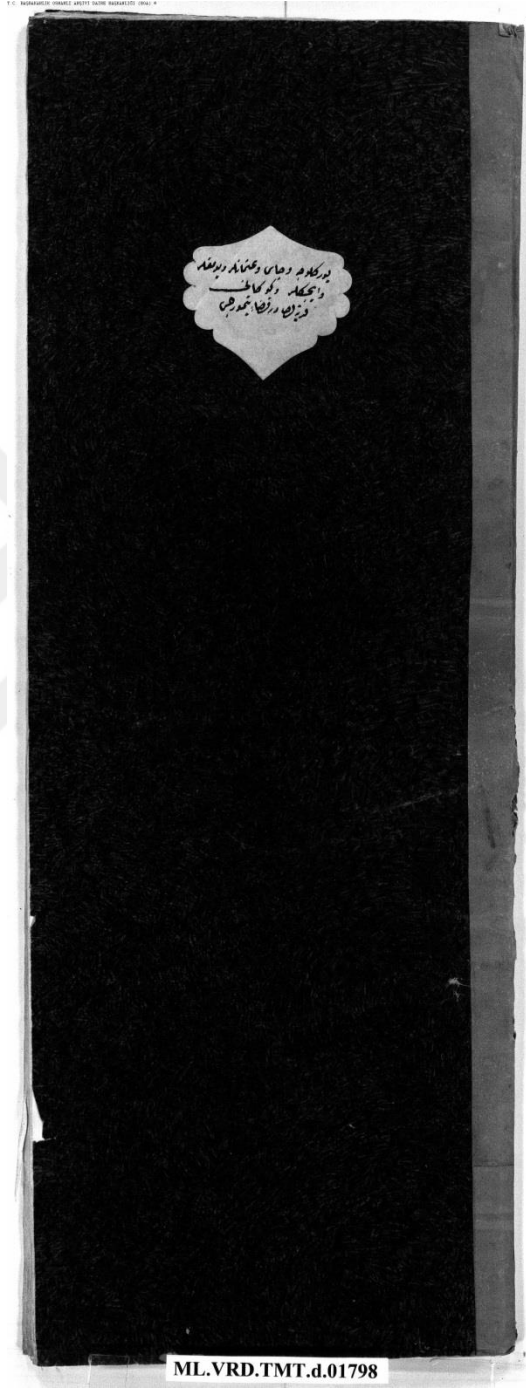
“ Kaza-i Temürçinin defter-i nüfusudur Sene 258 Mukabele şud.”

Ek:11 H.1260 Senesi Börklüce Karyesi Temattuat Defteri

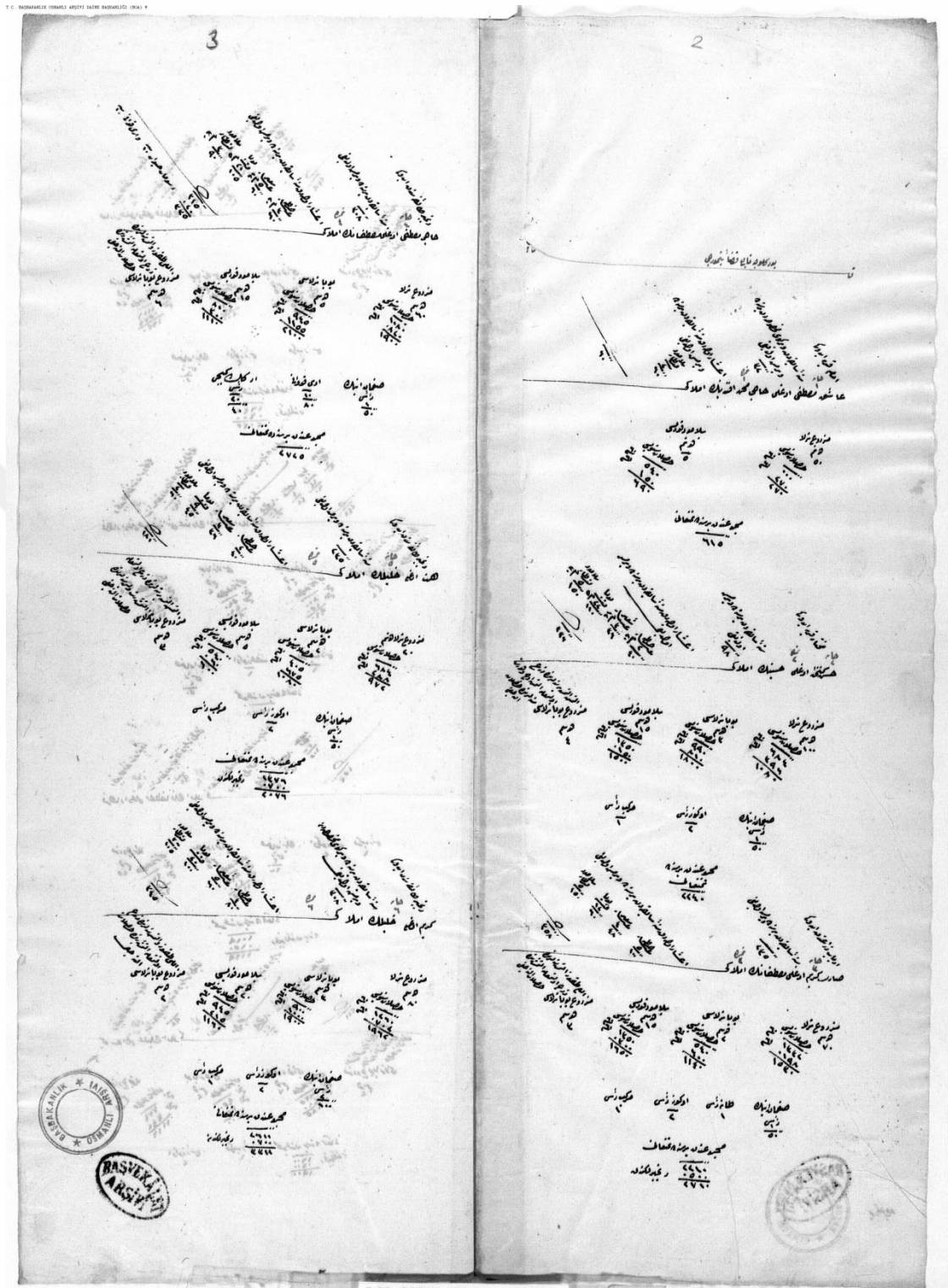
(BOA. ML.VRD.TMT.d.01798)

Defterin Kapağı

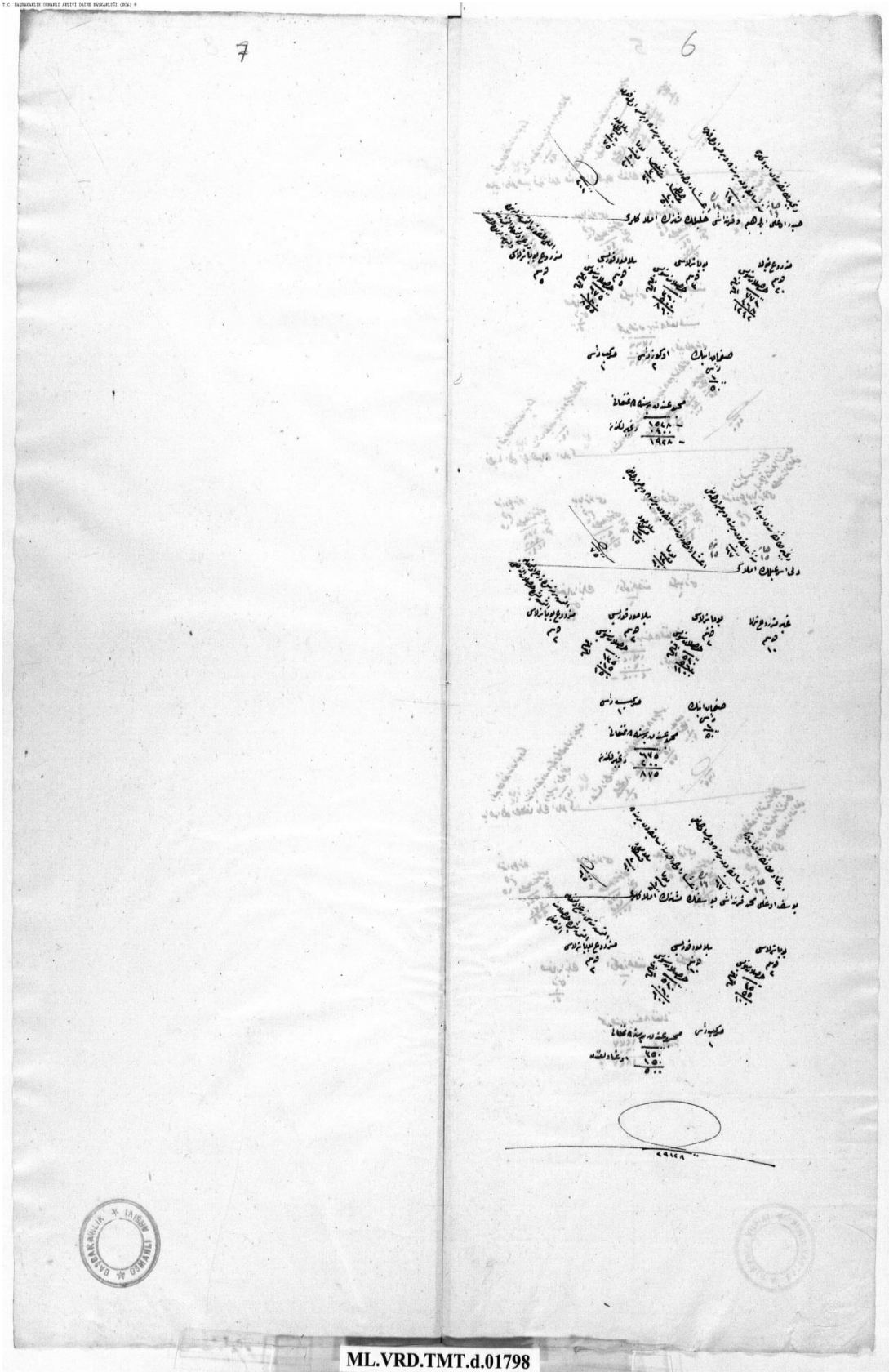

“ Börklüce ve Çay ve Osmanlar ve Yumuklar ve İçikler ve Kevkani
karyerleri der Kaza-i Temürçi”

Böklüce Karyesinin Olduğu Kısım

Börklüce tabi'-i kaza-i Timürci

Hane: 1 Numara:1

Aşkmustafaoglu Hacı Mehmed Efendi'nin Emlakı

İmam-ı karye idüğü

Sene-i sabıkadan virgüyü mahsusadan bir senede virmiş olduğu: 32 kuruş

A'şar olarak sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: Balamud: 2 kantar = 60 kuruş Yekûn:60 kuruş

Mezru' tarla: 50 dönüm Hasılat-ı senevisi: sene 60: 000 kuruş + sene 61: 270 kuruş = 270 kuruş

Balamud korusu: 5 dönüm Hasılat-ı senevisi: sene 60: 540 kuruş + sene 61: 150 kuruş = 690 kuruş

Mecmu'undan bir senede temattuati: 615 kuruş

Hane: 2 Numara:2

Hasankethüdaoğlu Hüseyin'in Emlakı

Muhtar-ı karye idüğü

Sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: 98 kuruş

A'şar olarak sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: Hınta: 2 kile X fi: 20 kuruş= 40 kuruş + Şa'ir: 3 kile X fi: 12 kuruş = 36 kuruş + Boya: 22 kıyye X fi: 5 kuruş = 110 kuruş + Balamud: 5 kantar X fi: 30 kuruş = 150 kuruş

Yekûn: 336 kuruş

Mezru' tarla:100 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 684 kuruş +Sene 61: 396 kuruş=1080 kuruş

Boya tarlası: 3 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 990 kuruş +Sene 61: 810 kuruş = 1800 kuruş

Balamud korusu: 15 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 1350 kuruş +Sene 61: 150 kuruş = 1500 kuruş

Mezru' boya tarlası: 4 dönüm Altmış Altmış bir senelerinde zer' olunmakla
Altmış üç ve dört senelerinde hasılat alacağı

Sağman inek: 1 re's hasılat-ı senevisi= 50 kuruş

Öküz: 2 re's

Merkeb: 1 re's

Mecmu'undan bir senede temattuati: 2240 kuruş

Hane: 3 Numara:3

Sarıkerimoğlu Mustafa'nın Emlakı

Erbab-ı ziraatden idüğü

Sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: 235 kuruş

A'şar olarak sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: Hınta:5 kile = 100
kuruş + Şa'ir: 4 kile = 48 kuruş + Boya: 12 kıyye = 60 kuruş + Balamud: 5
kantar = 150 kuruş

Yekûn: 358 kuruş

Mezru' tarla: 70 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 1332 kuruş + Sene 61: 198
kuruş = 1530 kuruş

Boya tarlası: 2 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 540 kuruş + Sene 61: 600
kuruş=1140 kuruş

Balamud korusu: 15 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 1350 kuruş + Sene 61:
300 kuruş = 1650 kuruş

Mezru' boya tarlası:3 dönüm Elli dokuz Altmış senelerinde zer' olunmağla
Altmışbirinde hasılat alınacağı

Sağman inek:1 re's hasılat-ı senevisi = 50 kuruş

Öküz: 2 re's

Merkeb: 1 re's

Dana: 1 re's

Mecmu'undan bir senede temattuati: 2210 kuruş + Rençberliğinden: 500 kuruş
= 2710 kuruş

Hane: 4 Numara:4**Hacimustafaolu Mustafa'nın Emlakı**

Rençber taifesinden idüğü

Sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğı: 308 kuruş

A'şar olarak sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğı: Hınta: 3 kile X fi: 20 kuruş = 60 kuruş + Şa'ir: 5 kile X fi: 12 kuruş = 60 kuruş + Boya: 21 kıyye X fi: 5 kuruş = 105 kuruş + Balamud: 3 kantar X fi: 30 kuruş = 90 kuruş

Yekûn: 315 kuruş + Rüsüm-u hayvan 10 kuruş + arı kovanı 10 kuruş = 335

Mezru' tarla:60 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 1080 kuruş +Sene 61:820 kuruş=1900 kuruş

Boya tarlası: 5 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 945 kuruş + Sene 61: 1155 kuruş = 2100 kuruş

Balamud korusu: 15 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 810 kuruş + Sene 61: 300 kuruş = 1110 kuruş

Mezru' boya tarlası: 6 dönüm Elli dokuz ve Altmış senelerinde zer' olunmağla Altmış dördte hasılat alınacağı

Sağman inek:1 re's = 50 kuruş

Arıkovanı: 10 re's = 80 kuruş

Erkek keçi: 20 re's = 40 kuruş

Mecmu'undan bir senede temattuati: 2725 kuruş

Hane: 5 Numara:5**Himmetoğlu Halil'in Emlakı**

Rençber taifesinden idüğü

Sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğı: 235 kuruş

A'şar olarak sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğı: Hınta: 2 kile = 40 kuruş + Şa'ir: 3 kile = 36 kuruş + Boya: 9 kıyye = 45 kuruş + Balamud: 2 kantar = 60 kuruş

Yekûn: 181 kuruş

Mezru' tarla: 20 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 684 kuruş + Sene 61: 288 kuruş = 972 kuruş

Boya tarlası: 2 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 405 kuruş + Sene 61: 675 kuruş = 1080 kuruş

Balamud korusu: 5 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 560 kuruş + Sene 61: 60 kuruş = 600 kuruş

Mezru' boya tarlası: 3 dönüm Altmış Altmış bir senelerinde zer' olunmağla altmış dört ve beş senelerinde hasılat alınacağı

Sağman inek: 1 re's hasılat-ı senevisi = 50 kuruş

Öküz: 2 re's

Merkeb: 1 re's

Mecmu'undan bir senede temattuati: 1376 kuruş + Rençberliğinden: 700 kuruş = 2076 kuruş

Hane: 6 Numara:6

Kerimoğlu Halil'in Emlakı

Rençber taifesinden idüğü

Sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: 308 kuruş

A'şar olarak sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: Hınta:4 kile = 80 kuruş + Şa'ir: 5 kile = 60 kuruş + Boya: 20 kıyye = 100 kuruş + Balamud: 3,5 kantar = 105 kuruş

Yekûn: 345 kuruş

Mezru' tarla: 80 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 1260 kuruş + Sene 61: 702 kuruş = 1962 kuruş

Boya tarlası: 3 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 900 kuruş + Sene 61: 1000 kuruş = 1900 kuruş

Balamud korusu: 20 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 945 kuruş + Sene 61: 215 kuruş = 1160kuruş

Mezru' boya tarlası: 2 dönüm Elli dokuz ve Altmış senelerinde zer' olunmağla Altmış dörtde hasılat alınacağı

Sağman inek: 2 re's = 100 kuruş

Öküz: 2 re's

Merkeb: 1 re's

Mecmu'undan bir senede temattuati: 2611 kuruş + Rençberliğinden: 700 kuruş
= 3311kuruş

Hane: 7 Numara:7

Sarihaliloğlu Halil'in Emlakı

Rençber taifesinden idüğü

Sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: 180 kuruş

A'şar olarak sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: Hinta: 5 kile = 100 kuruş + Şa'ir: 2 kile = 24 kuruş + Boya: 8 kıyye = 40 kuruş + Balamud: 2,5 kantar = 75 kuruş

Yekûn: 249 kuruş

Mezru' tarla: 25 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 1116 kuruş + Sene 61: 574 kuruş = 1690 kuruş

Boya tarlası: 1 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 360 kuruş + Sene 61: 440 kuruş = 600 kuruş

Balamud korusu: 5 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 675 kuruş + Sene 61: 105 kuruş = 780 kuruş

Mezru' boya tarlası: 2 dönüm Altmış Altmış bir senelerinde zer' olunmağla Altmış dört ve beş senelerinde hasılat alınacağı

Sağman inek: 1 re's = 50 kuruş

Öküz: 2 re's

Merkeb: 1 re's

Mecmu'undan bir senede temattuati: 1635 kuruş + Rençberliğinden: 400 kuruş
= 2035 kuruş

Hane: 8 Numara:8

Ferhadoğlu Hüseyin karındaşı Osman'ın iştirak Emlakları

Rençber taifesinden idükleri

Sene-i sabıkadan bir senede virmiş oldukları: 140 kuruş

A'şar olarak sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: Hinta:2,5 kile = 50 kuruş + Şa'ir: 4 kile = 48 kuruş + Boya: 12 kıyye = 60 kuruş + Balamud: 3 kantar = 90 kuruş

Yekûn: 248 kuruş

Mezru' tarla: 25 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 882 kuruş + Sene 61: 234 kuruş = 1112 kuruş

Boya tarlası: 2 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 540 kuruş + Sene 61: 360 kuruş = 900 kuruş

Balamud korusu: 5 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 810 kuruş + Sene 61: 150 kuruş = 960 kuruş

Mezru' boya tarlası: 2 dönüm Elli dokuz Altmış senelerinde zer' olunmağla Altmış dörtde hasılat alınacağı

Sağman inek: 1 re's = 50 kuruş

Öküz: 1 çift

Merkeb: 1 re's

Mecmu'undan bir senede temattuatı: 1538 kuruş

Hane: 9 Numara:9

Ferhadoğlu Mustafa'nın Emlakı

Rençber taifesinden idüğü

Sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: 98 kuruş

A'şar olarak sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: Hinta:1,5 kile = 30 kuruş + Şa'ir: 1,5 kile = 18 kuruş + Balamud: 3,5 kantar = 105 kuruş

Yekûn: 153 kuruş

Mezru' tarla: 25 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 432 kuruş + Sene 61: 252 kuruş = 684 kuruş

Balamud korusu: 5 dönüm Hasılat-1 senevisi: Sene 60:945 kuruş +Sene 61:210 kuruş=1155 kuruş

Sağman inek: 2 re's = 100 kuruş

Öküz: 2 re's

Merkeb: 1 re's

Mecmu'undan bir senede temattuati: 1019 kuruş + Rençberliğinden bir senede:150 kuruş = 1169 kuruş

Hane: 10 Numara:10

Köseoğlu Ali'nin Emlakı

Rençber taifesinden idüğü

Sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: 98 kuruş

A'şar olarak sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: Hınta:2,5 kile = 50 kuruş + Şa'ir: 3 kile = 36 kuruş + Boya: 10 kıyye = 50 kuruş + Balamud: 2,5 kantar = 75 kuruş

Yekûn: 211 kuruş

Mezru' tarla: 25 dönüm Hasılat-1 senevisi: Sene 60: 774 kuruş + Sene 61: 342 kuruş = 1116 kuruş

Boya tarlası: 2 dönüm Hasılat-1 senevisi: Sene 60: 450 kuruş + Sene 61: 750 kuruş = 1200 kuruş

Balamud korusu: 7 dönüm Hasılat-1 senevisi: Sene 60: 675 kuruş + Sene 61: 210 kuruş = 885 kuruş

Mezru' boya tarlası: 2 dönüm Altmış Altmış bir senelerinde zer' olunmağla Altmış dördünde hasılat alınacağı

Öküz: 2 re's

Merkeb: 1 re's

Mecmu'undan bir senede temattuati: 1600 kuruş + Rençberliğinden: 300 kuruş = 1900 kuruş

Hane: 11 Numara:11**Çelebioğlu Hüseyin karındaşları Osman ve İbrahim'in Müşterek Emlakları**

Rençber taifesinden idüğü

Sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: 98 kuruş

A'şar olarak sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: Hınta: 2 kile = 40 kuruş + Şa'ir: 2,5 kile = 30 kuruş + Boya: 10 kıyye = 50 kuruş + Balamud: 2 kantar = 60 kuruş

Yekûn: 180 kuruş

Mezru' tarla: 25 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 630 kuruş + Sene 61: 252 kuruş = 882 kuruş

Boya tarlası: 3 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 450 kuruş + Sene 61: 600 kuruş = 1050 kuruş

Balamud korusu: 5 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 540 kuruş + Sene 61: 160 kuruş = 700 kuruş

Mezru' boya tarlası: 3 dönüm Altmış Altmış bir senelerinde zer' olunmağla Altmış dördünde hasılat (alınacağı)

Sağman inek: 1 re's = 50 kuruş

Merkeb: 1 re's

Öküz: 1 çift

Mecmu'undan bir senede temattuati: 1366 kuruş + Rençberliğinden: 300 kuruş = 1666 kuruş

Hane: 12 Numara:12**Kasabalıoğlu İbrahim'in Emlakı**

Rençber taifesinden idüğü

Sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: 140 kuruş

A'şar olarak sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: Hınta:2,5 kile = 50 kuruş + Şa'ir: 3 kile = 36 kuruş + Boya: 20 kıyye = 100 kuruş + Balamud: 1,5 kantar = 45 kuruş

Yekûn: 231 kuruş

Mezru' tarla:15 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 754 kuruş + Sene 61: 486 kuruş = 1240 kuruş

Boya tarlası: 3 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 900 kuruş + Sene 61: 600 kuruş = 1500 kuruş

Balamud korusu: 3 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 405 kuruş + Sene 61: 60 kuruş = 465 kuruş

Mezru' boya tarlası: 5 dönüm Altmış Altmış bir senelerinde zer' olunmağla altmış dördünde hasılat alınacağı

Sağman inek: 2 re's = 100 kuruş

Öküz: 1 çift

Merkeb: 1 re's

Mecmu'undan bir senede temattuati: 1706,5 kuruş + Rençberliğinden: 300 kuruş = 2002,5 kuruş

Hane: 13 Numara:13

Badasoğlu Mustafa'nın Emlakı

Rençber taifesinden idüğü

Sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: 180 kuruş

A'şar olarak sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: Hınta: 2 kile = 40 kuruş + Şa'ir: 1,5 kile = 18 kuruş + Boya: 15 kıyye = 75 kuruş + Balamud: 1 kantar = 30 kuruş

Yekûn: 163 kuruş

Mezru' tarla:15 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 522 kuruş + Sene 61: 432 kuruş = 954 kuruş

Boya tarlası: 3 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 675 kuruş + Sene 61: 325 kuruş = 1000 kuruş

Balamud korusu: 5 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 270 kuruş + Sene 61: 150 kuruş = 420 kuruş

Mezru' boya tarlası: 8 dönüm Elli dokuz ve Altmış senelerinde zer' olunmağla Altmış dörtde hasılat alınacağı

Sağman inek: 1 re's = 50 kuruş

Öküz: 1 çift

Merkeb: 2 re's

Mecmu'undan bir senede temattuati: 1237 kuruş + Rençberliğinden: 600 kuruş = 1837 kuruş

Hane: 14 Numara: 14

Haydaroğlu İbrahim ve karındaşı Halil'in Müşterek Emlakları

Rençber taifesinden idükleri

Sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: 140 kuruş

A'şar olarak sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: Hınta: 2,5 kile = 50 kuruş + Şa'ir: 3 kile = 36 kuruş + Boya: 8 kıyye = 40 kuruş + Balamud: 2,5 kantar = 75 kuruş

Yekûn: 201 kuruş

Mezru' tarla: 20 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 774 kuruş + Sene 61: 468 kuruş = 1242 kuruş

Boya tarlası: 3 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 360 kuruş + Sene 61: 500 kuruş = 860 kuruş

Balamud korusu: 5 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 675 kuruş + Sene 61: 180 kuruş = 855 kuruş

Mezru' boya tarlası: 2 dönüm Elli dokuz ve Altmış bir senelerinde zer' olunmağla Altmış dört ve beş senelerinde hasılat (alınacağı)

Sağman inek: 1 = 50 kuruş

Öküz: 2 re's

Merkeb: 1 re's

Mecmu'undan bir senede temattuati: 1528,5 kuruş + Rençberliğinden: 400 kuruş = 1928,5 kuruş

Hane: 15 Numara:15

Deli İsmail'in Emlakı

Rençber taifesinden idüğü

Sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: 67 kuruş

A'şar olarak sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: Boya: 12 kıyye = 60 kuruş + Balamud: 0,5 kantar = 15 kuruş

Yekûn: 75 kuruş

Gayri Mezru' tarla:10 dönüm

Boya tarlası: 2 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 540 kuruş + Sene 61: 560 kuruş = 1100 kuruş

Balamud korusu: 2 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 135 kuruş + Sene 61: 15 kuruş = 150 kuruş

Mezru' boya tarlası: 2 dönüm Altmış bir senesinde zer' olunmağla Altmış beşde hasılat alınacağı

Sağman inek:1 re's = 50 kuruş

Merkeb: 1 re's

Mecmu'undan bir senede temattuati: 675 kuruş + Rençberliğinden: 200 kuruş = 875 kuruş

Hane: 16 Numara:16

Yusufoğlu Mehmed ve karındaşı Yusuf ile müşterek Emlakları

Irgad taifesinden idüğü

Sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: 67 kuruş

A'şar olarak sene-i sabıkadan bir senede virmiş olduğu: Boya: 1 kıyye = 5 kuruş + Balamud: 2 kantar = 60 kuruş

Yekûn: 65 kuruş

Boya tarlası: 2 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 45 kuruş + Sene 61: 55 kuruş = 100 kuruş

Balamud korusu: 10 dönüm Hasılat-ı senevisi: Sene 60: 540 kuruş + Sene 61: 60 kuruş = 600 kuruş

Mezru' boya tarlası: 2 dönüm Altmış senesi zer' olunmağla Altmış beşde hasılat alınacağı

Merkeb: 1 re's

Mecmu'undan bir senede temattuati: 350 kuruş + Irgadlıktan: 150 kuruş = 500 kuruş

YEKÛN: 29128 kuruş

Evkâf-ı Hümâyûn-ı Nezâret-i Celilesi Cânib-i ‘Âlisine

Numro: 13

Saruhan sancağı dâhilinde Temürçi kazasının Ortapare nahiyesinde Börklüce karyesinde vaki’ câmi’-i şerifde bâ-berât-ı ‘âlî ber-vech-i hasbî hitâbet cihetine mutasarrıf olan Hacı Mehmed Efendi hâl-i şeyhûhatine (yaşlılığına) binâen bu kerre cihet-i mezburenin birinci hanesinin üçüncü numrosunda mukayyed ‘Âşık Mustafaoğlu Halil Kâmil Efendi bin Mehmed’e kasr-ı yed itmiş ve cami’-i şerif-i mezkûr el-yevm mevcut ve ma ‘mur olub derûnunda Salavât-ı Mefruza edâ olunmakda bulunmuş ve mûmâileyh Halil Efendi’nin hitabet-i mezkûreye ehliyet ve liyâkatı olduğu redif zâbitânı dahî hâzır olduğu halde icrâ olunan imtihanında tebeyyün idüb merkumun kur’a ve redif firari ve bakayasından olmadığına dâir zâbitân-ı mûmâileyhim tarafından virilen varaka-i memhûre bu bâbda olan berât-ı ‘atik ile beraber leffen takdim kılınmış ve ber-muceb-i nizam ahzı icab iden elli kuruş harç-ı berâtın rub’u olan on iki buçuk kuruş ile varaka behâsı ki cem’an on yedi buçuk kuruş ‘ale’l-hesab olarak bi’l-ahz teslim-i sandık idilmiş olmağla ber-vech-i mefruz(?) hitabet-i mezkurenin mûmaileyh ‘uhdesine bi’t-tevcih lazım gelen berat-ı ‘âlişânın isdar ve ihsan buyurulması bâbında emr u ferman hazreti men-lehü’l-emrindir.

Fî 22 Cemaziyelahir sene 97/1Haziran1880 ve 19 Mayıs 96/31Mayıs1881

Mühürler: A’za: Kasbar veled-i Mankik, A’za: ..., A’za: Es-Seyyid Mehmed Arif, A’za: Es-Seyyid Muhyiddin, Müdür-i Evkâf: Süleyman Nuri, Müdür-i Tahrîrât: Mehmed Hilmi, Vekil-i Muhasebeci: Es-Seyyid İsmail, Ed-dâî Müfti: Es-Seyyid Ali, Ed-dâî Nâib: Mutasarrıf-ı Liva-i Saruhan: Ahmed Necib.

Vâridât ve cihat fî 4 Receb sene 97.

Anadolu ahvâl-i cedid

215.

Ek:13 Börtlüce Köyünün Kulaya Bağlanması Kararı

(Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, 30.11.1.0/408.3.18)

T. C. Dahiliye Vekâleti	T. C. LASSAFANLIR CUMHURİYET ARŞİVİ
K A R A R 30558	
I- Manisa Vilâyeti Selendi Kazasının Merkez Nahiyesi- ne bağlı Börtlüce Köyü, aynı Vilâyetin Kula Kazasının Merkez Nahi- yesine bağlanmıştır.	
2- Bu kararın icrasına Dahiliye Vekili memurdur.	
19 Haziran 1958	Reisicumhur
	<i>L. Beyaz</i>
Başvekil	Dahiliye Vekili
<i>M. Kunder</i>	<i>M. Kunder</i>
030 11 1 2018 t	

ESBABI MUCİBE LAYIHASI

Manisa Vilâyeti Selendi Kazasının Merkez Nahiyesine bağlı Börtlölce Köyünün, Kula Kazasının Merkez Nahiyesine bağlanması hakkındaki dosya üzerinde yapılan inceleme neticesinde:

Vilâyet İdare Heyetininin 23/İ2/İ957 tarih ve 847, Umumi Meclisininin 3/İ/İ958 tarih ve 20 sayılı kararlarında; Börtlölce Köyünün Selendi Kazasına 45, Kula Kazasına ise 25 Klm. mesafede bulunduğu, halkın yalnız Hükümetle olan işlerinden dolayı Selendi Kazasına gitmek ve dolayısıyla maddi ve manevi zararlara duçar olduğu, Kula Kazası ile her bakımdan münasebetleri bulunduğu, hattâ istihsâl maddelerini bu kazaya sevk ve ihtiyaçlarını da buradan temin ettikleri cihetle idari, iktisadi, coğrafi bakımlardan ve gerekse kalkınmalara yönünden mezkûr Köyün Selendi Kazası ile olan idari bağıllığının çözümlenerek Kula Kazasının Merkez Nahiyesine bağlanmasını uygun mütalâa etmişlerdir.

Vekâletimizce yapılan incelemede:

Bağıllık lehinde tebellür eden halk temayülâtının da nazara alınmak suretiyle idari, iktisadi, coğrafi bakımlardan ve gerekse idarede kolaylık sağlamak yönünden Selendi Kazasının Merkez Nahiyesine bağlı Börtlölce Köyünün bu Kaza ile olan idari bağıllığının çözümlenerek Kula Kazasının Merkez Nahiyesine bağlanması hakkındaki Yetkili Kurulların mütalâaları Vekâletimizce de yerinde görülmüş ve işlemi de İl İdaresi Kanunu hükümlerine uygun bulunmuş olduğundan, ilişik kararı bu maksatla hazırlanmıştır.

030	11	1	27e 187
-----	----	---	---------

Ek:14 Yeşiloba Bağlısının Börtlüce Köyüne Bağlanması Kararı

(Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi, 30.11.1.0/270.18.7)

K A R A R / 14292

1- Manisa İli Demirci İlcesi Borlu Bucağı Yabancı Köyüne bağlı Yeşiloba bağlısı,

Aynı İlin Kula İlcesi Merkez Bucağı Börtlüce Köyüne bağlanmıştır.

2-Bu kararı İçişleri Bakanı yürütür.

Kİ :

21 Ocak 1975

CUMHURBAŞKANI

Başbakan

İçişleri Bakanı

030 11 1 1408 3 18

G E R E K Ç E

Manisa İli Demirci İlcesi Borlu Bucağı Yabacı Köyüne bağlı Yeşiloba bağlısının bu yerden çözülerek aynı İlin Kula İlcesi Merkez Bucağı Börütlüce Köyüne bağlanması işlemi, Yeşiloba mahallesi sakinle-
rinde 1970 yılında Manisa Valiliğine yapılan yazılı müracaatla başlamıştır.

YETKİLİ KURUL KARARLARI:

Manisa İl İdare Kurulu 18.12.1972 gün ve 2006 sayılı kararında; "Yeşiloba mahallesinin halen bağlı olduğu Yabacı Köyü ile aralarında mevcut Gediz nehri bu mahallenin köy ile irtibatını kestiği, bu saha-
daki arazilerin tamamının halen Börütlüce köyünde oturan Yeşiloba'lı-
lara ait bulunduğu, gerek sosyal, gerek coğrafi ve gerekse ziraat ve idarî yönden Demirci İlcesi ile irtibatları bulunmayan bu mahallenin Yabacı Köyüne değil Börütlüce köyüne bağlı olması" nedeniyle olumlu mütalâa edilmiştir.

İl Genel Meclisi ise 12.1.1973 gün ve 5 sayılı kararı ile de; "Yeşiloba mahallesinde oturanların arazilerinin Yabacı Köyünde bulun-
ması sebebiyle ve ileride hudut iki köy arasında olmayıp iki İlceyi ilgilendireceğinden, hudut tesbiti ve gerekse arazilerinin Yabacı Kö-
yünde bulunması hasebiyle" olumsuz telakki edilmiş olup, işlem dosyası Manisa Valiliğinin 14.12.1973 gün ve 1381 sayılı yazısı ile Bakanlı-
ğımıza gönderilmiştir.

DOSYA ÜZERİNDE YAPILAN İNCELEME:

İşlem dosyasındaki krokilerin istenilen mikyasta olmadığından ve İl Genel Meclisince verilen karar Vali tarafından onaylanmadığından 5.7.1973 gün ve 420.101/45-4/4689-24.10.1974 gün ve 420.101/45-4
8319 sayılı yazılar ile İlne gönderilmiştir.

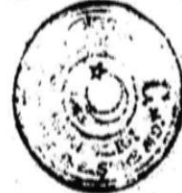
MERKEZ HEYETİNCE YERİNDE YAPILAN İNCELEME:

İşlem dosyasının noksanları ikmal edildikten sonra, konu hakkın-
daki İl Yetkili Kurullarının ayrışık mütalâalarının telifi için ge-
rinde inceleme yapılmak üzere dosya 1974 yılı Merkez heyetine veril-
miştir.

Bu heyetin yerinde yaptığı inceleme sonunda düzenlediği raperde konu, İl Yetkili kurul kararları ve Yeşiloba mahallesi yetkilileri-
nin görüşleri tesbit edildikten sonra aynen; "Yeşiloba mahallesinin orman yönünden Kula'ya, nüfus yönünden de Tekke Köyü dolayısıyla Kula-
ya bağlı oldukları, (61) nüfusu bulunan bu mahallenin halen Börütlüce köyünde ikamet ettikleri, kültür arazilerinde kendilerine ait bulundu-
ğu, ancak Yabacı Köyünün mer'a hüviyetinde olan bir kısım yerleri di-
ğardan gelen sürü sahiplerine kiralandıkları, gerek sosyal, gerekse zira-
at ve idarî yönden Demirci İlcesi ile irtibatı bulunmayan bu mahalle-
nin Yabacı Köyüne değil, Börütlüce Köyüne bağlı olması ve bu bölgedeki
iki İlce arası hududun, tabii bir hudut bulunan Gediz Çayı'nın olma-
sından, Manisa İli Demirci İlcesi Borlu Bucağı Yabacı Köyüne bağlı Ye-
şiloba bağlısının idarî bağıllığının bu yerden çözülerek, aynı İlin
Kula İlcesinin Merkez Bucağı Börütlüce köyüne bağlanmasının uygun ola-
cağı belirtilmiştir.

./..

030	11	1	408	3	18
-----	----	---	-----	---	----

Ek:15 Mezar Taşları

H.1314/M.1896-1897

Hüve'l-Baki

“İlâhî ente maksûdî ve rızake
matlûbî velâ-te'huzu bi-
isyani ve alâ
külli noksani”¹⁵²

El-merhume Hacı Hüseyin
Ağa Kerimesi Elif

Ruhiçün

El-Fatiha

¹⁵² Allah'ım benim maksadım sensin. Ben Sadece Senin Rızanı İstiyorum.

H.1305/

M.1887-1888

Hüve'l-Baki

Kâle 'aleyhisselâm:

“El-Müminûne lâ
yemûtûne bel
yenkalibûne min-
darü'l-fenâ ilâ darü'l-
bekâ”

Sadaka-Rasulullah

El Merhum El Mağfur

Hatip Hacı Mehmed

Efendi

Ruhiçün

El-Fatiha

H.1246/M.1830-1831

Hüve'l-Baki

Karamehmed oğullarından

Tırtaroğlu Keçi Ali

Ruhiçün

El-Fatiha

H.1300/M.1882-1883

El-Merhume

El-mağfure

Hacı Hüseyin'in

zewcesi

Halime

Ruhiçün

El-Fatiha

H.1246/M.1830-1831

Hüve'l-Baki

“Ziyaretten murad bir duadır,
Bugün bana ise yarın
sanadır”

İslamoğlu Mustafa

Ruhiçün
El-Fatiha

Sene 1297/M.1879-1880

Hüve'l-Baki

El-Merhum

El-Mağfurun-leh

Badaşoğlu Hacı Mustafa

Ruhiçün

El-Fatiha

Ek:16 Brkl Ece'nin Mezarı

“Köyün kurucularından olan ve Brkl Mustafa'nın kardeşi olduğu rivayet edilen Brkl Ece'nin mezarıdır.”

Ek:17 Yeni Cami-i Şerif ve Yıkılan Eski Cami Yerine Yapılan Kuran-ı Kerim Kursu

“Yeni cami-i şerifin yapım aşamasında çekilmiş görüntüdür.”

Ek:18 Köy Okulu Projesi Kapsamında Yapılan Köy Okulu Alanı

Ek:19 Köy Okulunda Öğrenim Gören Öğrenciler ve Öğretmeni

Ek:20 Evlerde Aydınlatma ve Su İçin Kullanılan Eşyalar

Ek:21 Doğal Mirası- Börtlüce Köyü Mağarası

“Maden Teknik Arama Jeoloji Etütleri Dairesi Mağara Araştırmaları Birimi'nce hazırlanan raporda, Börtlüce Mağarası'nın uzunluğunun 575 metre ve en derin noktasının 30 metre olarak belirtilmiştir. Doğal yollarla aşınan mermerler, mağaranın görünüşünün güzelliğini arttırmaktadır. Börtlüce mağarası hidrolojik aktivitesini tamamen kaybetmiş, fosil özellikte bir mağara olduğu kaydedilmiştir.”

Kaynak: <http://www.kula.bel.tr/magaralarimiz.aspx>, Erişim Tarihi:
(10.06.2018)

Ek:22 Geçmişten Günümüze Düğün Kültürü

Ek:23 Geçmiş Yıllara Ait Köy Genlerinden Bir Görüntü

Ek:24 2018 Yılı İtibariyle Börtlüce Köyü

Ek:25 Yeni Cami-i Şerifin Beratı

T. C.
K U L A M ÜFTÜLÜĞÜ
CAMİ İBADETE AÇILIŞ BERATI

C A M İ İ N	
Adı Börtülüce Köyü	Kodu 4565/811/1018
Yapıranı Toprak İskân Müd.	Mimarı İbrahim EYİCE
Toplam Arsa Alanı (m ²) 961	İç Alanı (m ²) 155
Mülkiyeti Köy Tüzel Kişiliği	Kapasitesi 225
Yapılış Tarihi 1979	İbadete Açılış Tarihi 1979
Yapı Şekli ve Özelliği Betonarme, çatılı ve tek minareli	Müştemilatı
Bulunduğu Yer (Mah./Köy) Börtülüce Köyü	

Yukarıda adı ve özellikleri belirtilen yapı, CAMİ vasıflarını taşımakta olup, bu yapıda vakit namazları ile cuma ve bayram namazlarının kılınmasına Müftülüğümüzce müsaade edilmiştir.

Mustafa KOÇYİĞİT
İlçe Müftüsü
16 / 10 / 1992
(imza - mühür)

30
37

"NOT: 1979 yılından beri ibadete açık olan bu caminin Beratı, form standardizasyonu sebebiyle yenilenmiştir."